

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Pojistný podvod

Insurance fraud

DP-EF-KPO-2012-24

Bc. Zdeněk Pavlišta, DiS.

Vedoucí práce: Prof. Ing. Eva Ducháčková, CSc., - KPO

Konzultant: Dr. Milan Hradec, Vysoká škola finanční a správní

Počet stran: 114

Počet příloh: 1

Datum odevzdání: 02. 01. 2012

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do její skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce.

V Liberci dne 30. 12. 2011

Podpis

Poděkování

Rád bych touto cestou vyjádřil svůj dík vedoucí mé diplomové práce, paní Prof. Ing. Evě Ducháčkové, CSc. z Katedry pojišťovnictví, za odborný dohled, věnovaný čas a poskytnutí metodických rad při zpracování mé diplomové práce.

Dále bych rád poděkoval svému konzultantovi Dr. Milanu Hradcovi z Vysoké školy finanční a správní za poskytnuté podklady a za předané informace potřebné k vypracování.

Můj dík patří také mé rodině a přítelkyni, kteří mi svou vstřícností a tolerancí vytvořili skvělé podmínky nejen při psaní této diplomové práce, ale po celou dobu studia.

Anotace

Diplomová práce se zaměřuje na oblast pojistných podvodů v České republice. Práce definuje pojistný podvod z hlediska trestně právního, mapuje jeho minulou a současnou právní úpravu. Klasifikuje pojistné podvody v pojišťovnictví, charakterizuje pachatele pojistného podvodu a uvádí hlavní příčiny vedoucí k páchání této trestné činnosti. Podrobněji se zabývá prevencí a detekcí pojistných podvodů. Práce též odhaluje negativní ekonomické důsledky pojistných podvodů na pojistný trh. Cílem práce je poskytnout souhrnný pohled na danou problematiku na území ČR. Součástí diplomové práce je praktická část, ve které jsou vyhodnoceny výsledky šetření na základě dotazovaného průzkumu.

Klíčová slova: Detekce pojistného podvodu, fingoaná událost, kriminogenní faktory, pachatel, pojistná událost, pojistné, pojistné plnění, pojistník, pojistný podvod, pojištění, pojištěný, pojišťovna, pojišťovnictví, policie, prevence pojistného podvodu, systém řízení podvodu, trestný čin, zákon.

Annotation

As a topic of my diploma thesis I chose describing an analysis of insurance frauds in the Czech republic. This work defines insurance fraud in terms of criminal law, charts its past and present legislation. It classifies insurance frauds in the insurance industry, characterizes a criminal of insurance fraud and says the main reasons that cause this criminal act. This work analyzes in detail prevention of insurance fraud and detection of insurance fraud. It detects negative economic impacts of insurance frauds on insurance market too. The main goal of the thesis is to provide summary view on the topic of insurance frauds in the Czech republic. It includes the practical part that contains the results of my searching in this area based on the questionnaire.

Key words: Detection of insurance fraud, simulate accident, risk factors, criminal, insured accident, insurance premium, insurance payment, policy holder, insurance fraud, insurance, insured, insurance company (insurer), insurance industry, police, prevention of insurance fraud, fraud management system, criminal act, law (act).

Obsah

<i>Prohlášení</i>	5
<i>Poděkování</i>	6
<i>Anotace</i>	7
<i>Annotation</i>	8
OBSAH	9
SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK	12
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	14
ÚVOD	15
1 CHARAKTERISTIKA POJIŠŤOVNICTVÍ A POJIŠTĚNÍ	17
1.1 Pojišťovnictví.....	17
1.2 Pojištění jako občanskoprávní vztah.....	20
2 OBECNÝ PODVOD A POJISTNÝ PODVOD	22
2.1 Obecný podvod.....	22
2.2 Základní charakteristika pojistného podvodu.....	24
2.2.1 Historie právní úpravy pojistného podvodu v ČR.....	25
2.2.2 Současná právní úprava pojistného podvodu v ČR.....	27
2.2.2.1 Vysvětlení současné právní úpravy pojistného podvodu.....	29
2.2.2.1.1 Skutková podstata trestného činu.....	29
2.2.2.1.2 Objekt trestného činu a předmět útoku.....	30
2.2.2.1.3 Objektivní stránka trestného činu.....	30
2.2.2.1.4 Sjednávání pojistné smlouvy ve spojitosti s otázkou pojišťov. podvodu.....	31
2.2.2.1.5 Související právní ustanovení.....	31
2.2.3 Rozdíl mezi obecným a poj. podvodem v původním resp. novém trestním zákoníku.....	32
3 KLASIFIKACE POJISTN. PODVODŮ A ZPŮSOBY PÁCHÁNÍ	33
3.1 Pojistné podvody podle předmětu útoku.....	33
3.1.1 Podvodná jednání v životním pojištění.....	35
3.1.1.1 Pojistné podvody v úrazovém pojištění.....	35
3.1.1.2 Pojistné podvody v pojištění závažných onemocnění.....	36
3.1.1.3 Pojistné podvody v pojištění léčebných výloh.....	37
3.1.1.4 Pojistné podvody v důchodovém pojištění.....	37
3.1.1.5 Pojistné podvody v pojištění příjmů v době pracovní neschopnosti.....	37
3.1.2 Podvodná jednání v neživotním pojištění.....	38
3.1.2.1 Pojistné podvody v majetkovém pojištění.....	38
3.1.2.1.1 Pojistné podvody v pojištění domácností.....	38
3.1.2.1.2 Pojistné podvody v pojištění staveb.....	39
3.1.2.1.3 Pojistné podvody v pojištění podnikatelů a průmyslu.....	39

3.1.2.1.4 Pojistné podvody v havarijním pojištění.....	40
3.1.2.2 Pojistné podvody v oblasti pojištění odpovědnosti.....	41
3.1.2.2.1 Pojistné podvody v pojištění odpovědnosti za škodu v běžném občanském životě.....	41
3.1.2.2.2 Pojistné podvody v pojištění odpovědn. za škodu způs. provozem motor. vozidla.....	42
3.1.2.2.3 Pojistné podvody v pojištění odpovědnosti za škodu způs. při výkonu povolání.....	43
3.1.2.3 Pojistné podvody v cestovním pojištění.....	43
3.1.2.4 Pojistné podvody v úvěrovém pojištění.....	44
3.2 Pojistné podvody dle osoby pachatele.....	44
3.2.1 Vnější pojistný podvod.....	44
3.2.2 Vnitřní pojistný podvod.....	45
3.3 Pojistné podvody dle způsobu vzniku.....	45
3.3.1 Oportunistické pojistné podvody.....	45
3.3.2 Organizované pojistné podvody.....	46
4 CHARAKTERISTIKA PACHATELŮ POJISTN. PODVODU.....	47
5 PŘÍČINY PÁCHÁNÍ POJISTNÝCH PODVODŮ.....	50
6 PREVENCE POJISTNÝCH PODVODŮ.....	52
6.1 Prevence proti pojistným podvodům ze strany pojistitele.....	52
6.2 Národní spolupráce v boji proti pojistným podvodům.....	54
6.2.1 Spolupráce mezi ČAP a Policií České republiky.....	55
6.2.2 Součinnost mezi ČAP a Hasičským záchranným sborem České republiky.....	55
6.3 Mezinárodní spolupráce proti pojistným podvodům.....	56
6.4 Systém VINFOTO.....	58
7 ODHALOVÁNÍ POJ. PODVODŮ ZE STRANY POJIŠŤOVEN.....	64
7.1 Indikátory pojistného podvodu.....	65
7.1.1 Indikátory z průběhu pojištění.....	65
7.1.2 Indikátory spojené s osobou pojištěného.....	66
7.1.3 Indikátory z dokumentací pojistné události.....	66
7.1.4 Indikátory podle druhu pojištění.....	66
7.1.4.1 Indikátory k pojištění domácností a budov.....	66
7.1.4.2 Indikátory k pojištění podnikatelů.....	67
7.1.4.3 Indikátory k úrazům, pracovním úrazům a nemocím z povolání.....	67
7.1.4.4 Indikátory k cestovnímu pojištění.....	67
7.1.4.5 Indikátory k havarijnímu pojištění.....	68
7.2 Fraud Management Systems.....	68
7.2.1 Softwarový systém I – Fraud.....	72
7.2.2 Informační systém EMUS.....	74
7.2.3 Adastra Fraud Management Systém.....	75
7.2.4 Fraud Analyser od Czech Credit Bureau.....	77
8 ODHALOVÁNÍ POJISTN. PODVODŮ V BUDOUCNOSTI.....	79
9 EKONOMICKÉ HLEDISKO POJISTNÝCH PODVODŮ.....	81

10 DOTAZNÍK.....	83
10.1 Vyhodnocení dotazníku.....	88
10.2 Závěr dotazníku.....	96
ZÁVĚR.....	98
Seznam použitých zdrojů.....	100
Seznam příloh.....	112

Seznam ilustrací a tabulek

Ilustrace:

Obrázek 1 – Počet tuzemských pojišťoven v letech 1990 – 2011.....	18
Obrázek 2 – Pojistné podvody podle druhu pojištění v ČSOB.....	48
Obrázek 3 – Rozdělení klientů dle jejich skutečného a zamýšleného chování.....	53
Obrázek 4 – Logo České asociace pojišťoven.....	54
Obrázek 5 – Logo Evropského sdružení národních asociací pojistitelů.....	56
Obrázek 6 – Logo Mezinárodní asociace pro boj s pojistným podvodem.....	57
Obrázek 7 – Malý a velký technický průkaz k vozidlu.....	59
Obrázek 8 – VIN umístěno na pravé straně ve směru jízdy vozidla.....	60
Obrázek 9 – VIN vyraženo v motorovém prostoru vozidla.....	60
Obrázek 10 – Typový štítek v prostoru dveří vozidla.....	61
Obrázek 11 – Typový štítek v prostoru motoru vozidla.....	62
Obrázek 12 – Zařazení posuzované pojistné události do rizikové skupiny.....	70
Obrázek 13 – Logo Unicorn Systems.....	72
Obrázek 14 – Oblast pokrytí I-Fraud.....	72
Obrázek 15 – Detekce pojistných podvodů I-Fraud.....	73
Obrázek 16 – Systém EMUS.....	74
Obrázek 17 – Logo Adastra.....	75
Obrázek 18 – Počet nahlášených pojistných událostí klasifikovaných jako podvod.....	76
Obrázek 19 – Logo Czech Credit Bureau.....	77
Obrázek 20 – Fraud Analyser od Czech Credit Bureau.....	78
Obrázek 21 – Vliv zvýšení škodovosti na zvýšení pojistného.....	82
Obrázek 22 – Počet pachatelů pojistného podvodu.....	88
Obrázek 23 – Pojistné podvody podle pohlaví.....	89
Obrázek 24 – Pojistné podvody podle věku.....	89
Obrázek 25 – Pojistné podvody podle stupně vzdělání.....	90
Obrázek 26 – Spáchal(a) byste poj. podvod za předpokladu jistoty nedopadení?.....	91
Obrázek 27 – Víte o někom kdo spáchal poj. podvod a nebyl odhalen?.....	91
Obrázek 28 – Co byste dělal(a) při zjištění, že někdo spáchal poj. podvod?.....	92
Obrázek 29 – Náhled dotazovaných na pojistný podvod.....	93

Obrázek 30 – Odhad nejčastějších příčin páchání pojistných podvodů.....	93
Obrázek 31 – Odhad dotazovaných na nejčtenější oblast páchání poj. podvodů.....	94
Obrázek 32 – Maximální výše trestu za pojistný podvod dle dotazovaných.....	95
Obrázek 33 – Odhad počtu podezřelých škodních událostí v roce 2010.....	96

Tabulky:

Tabulka 1 – Vyšetřované případy pojistných podvodů v roce 2010.....	25
Tabulka 2 – Rizikové a kombinované životní pojištění.....	34
Tabulka 3 – Ukázka expertního bodového systému.....	70
Tabulka 4 – Kombinace expertního bodového systému a dataminingového modelu.....	71

Seznam zkratek a značek

Angl.	anglicky
AFMS	A dastra F raud M anagement S ystém
APC	Autorizované pracoviště C ebia
BRKI	B ankovní registr k lientských i nformací
CCB	C zech C redit B ureau
CEA	C omité E uropéen des A ssurances
CRÚ	C entrální registr ú věrů
Č.	číslo
ČAP	Č eská a sociace p ojišťoven
ČR	Č eská r epublika
ČNB	Č eská n árodní b anka
EU	E vropská u nie
FMS	F raud M anagement S ystem
IAIFA	I nternational A ssociation of I nsurance F raud A gencie
Kč	koruna česká
Lat.	latinsky
Např.	například
NRKI	N ebankovní registr k lientských i nformací
Resp.	respektive
Sb.	sbírka zákonů
SOLUS	S družení na o chranu l easingů a ú věrů spotřebitelům
Spol.	společnost
TZ	trestní zákon
UK	U nited K ingdom
VIN	V ehicle I dentification N umber
%	procento
§	paragraf

Úvod

Pojistný (pojišťovací) podvod, který je upraven v ustanovení § 210 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, je závažný trestný čin patřící do kategorie majetkové kriminality. Obecně lze pojistný podvod charakterizovat jako vědomé klamání jedné strany, vždy pojišťovny, stranou druhou, kterou může ztělesňovat v podstatě kdokoliv, za účelem získání výhody nebo obohacení, ke kterému by nedošlo, pokud by byl skutkový stav pravdivě vysvětlen. Skutková podstata pojistného podvodu směřuje proti dvěma, resp. třem různým druhům jednání. Trestného činu pojistný podvod se dopustí každý, kdo při uzavírání pojistné smlouvy nebo uplatnění nároku na pojistné plnění uvede lživé nebo hrubě zkreslené informace nebo podstatné údaje zamlčí. Za pojistný podvod se rovněž považuje záměrné vyvolání pojistné události za účelem získat finanční náhradu od pojišťovny.

Pojistné podvody přesahují charakter regionální a jsou řazeny do kategorie mezinárodní kriminality. Každoročně způsobují pojišťovnám miliardové škody a stávají se světovým problémem. V praxi jsou registrovány u životního i neživotního pojištění. Drtivá většina pojistných podvodů se týká pojištění motorových vozidel. Kvalifikovaný odhad objemu pojistných podvodů, které jsou spáchány, ale nejsou odhaleny, se na území České republiky pohybuje okolo 5 až 6 miliard korun ročně.

Cílem mé diplomové práce je komplexně pojednat o problematice pojistných podvodů na území České republiky. Úkolem je diferencovat pojistný podvod od obecného trestného činu podvodu, charakterizovat pojistný podvod z pohledu trestního a zmapovat předchozí a současnou právní úpravu pojistného podvodu v ČR. Dále se budu zabývat základní klasifikací pojistných podvodů v pojišťovnictví. Stěžejní rozdělení pojistných podvodů podle předmětu útoku neboli dle druhu pojištění bude následovat klasifikace na základě osoby pachatele a podle způsobu vzniku. Budou popsány typické způsoby páčání charakteristické pro jednotlivé druhy pojištění. Poté se pokusím charakterizovat pachatele pojistného podvodu a uvedu hlavní důvody vedoucí k páčání této trestné činnosti. Další kapitoly mé diplomové práce budou zaměřeny na hlavní preventivní opatření proti pojistnému podvodu a na způsoby odhalování, včetně kriminogenních faktorů a systémů pro detekci pojistných podvodů. Dále uvedu možné způsoby odhalování pojistných podvodů v budoucnosti. Teoretický výklad bude

korunován negativními ekonomickými důsledky pojistných podvodů jak na hospodaření jednotlivých pojišťoven, tak na celý pojistný trh.

Součástí mé diplomové práce je praktická část, ve které jsou vyhodnoceny výsledky šetření na základě dotazovaného průzkumu. Cílem dotazníku je potvrzení či vyvrácení určitých domněnek souvisejících s pojistným podvodem.

Smyslem vypracování této diplomové práce je vytvořit přehledný a dostupný materiál, který může ke svému studiu využít nejen student TUL, ale i široká odborná veřejnost.

1 Primární charakteristika pojišťovnictví a pojištění

1.1 Pojišťovnictví

Pojišťovnictví je specifický ekonomický obor zaměřující se na pojišťovací, zajišťovací a zprostředkovatelskou činnost v oblasti soukromého pojištění.¹

Kategorie pojišťovnictví je úzce spjata s existencí nahodilých skutečností, které mají na finanční situaci jednotlivce a na lidskou společnost negativní dopady. Hlavním účelem systému pojišťovnictví je, prostřednictvím peněžního fondu, zabezpečit finanční eliminaci rizik ovlivňujících činnost lidí.²

Základními subjekty, které řadíme k pojišťovnictví, jsou zejména tyto:

➤ Pojišťovny

Pojišťovna je finanční instituce, právnická osoba, které bylo od státu uděleno povolení k provozování pojišťovací činnosti. Pojišťovací činností se rozumí uzavírání pojistných smluv, správa pojištění („soubor činností směřujících k udržení a aktualizaci pojistných smluv“)³, vyplácení pojistného plnění, poskytování asistenčních služeb či disponování s majetkem (aktivy), jejichž zdrojem jsou technické rezervy soukromé pojišťovny.⁴

Z následujícího grafu je zřejmé, že počet tuzemských pojišťoven vykazoval zprvu značně rostoucí tendenci, v posledních letech se však téměř stabilizoval.

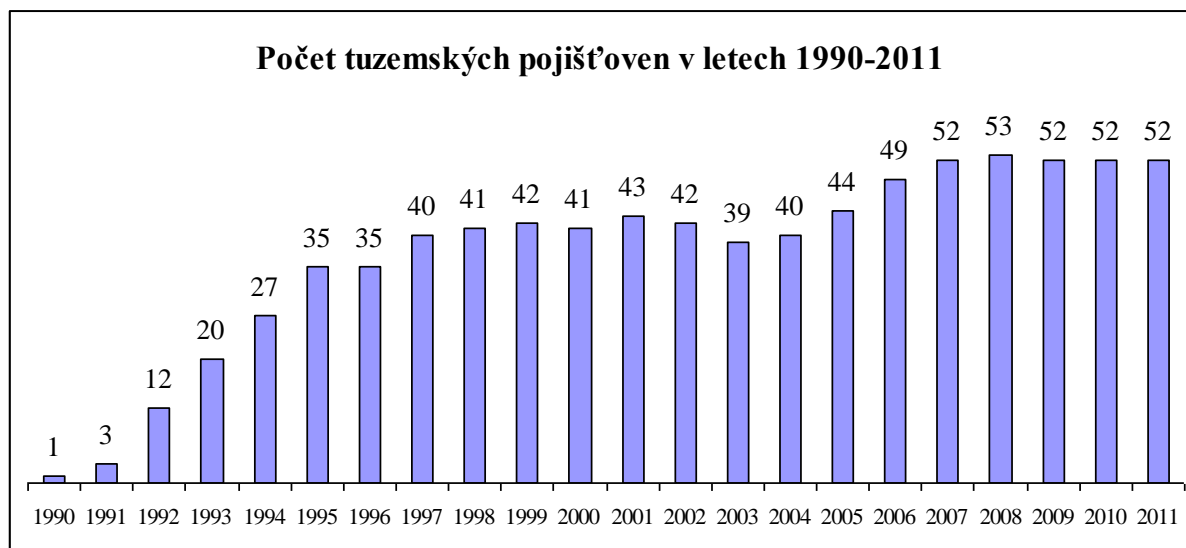
¹ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přepracované vydání. Praha : Ekopress, 2009. s. 170.

² Tamtéž.

³ Business.center.cz [online]. 2010 [cit. 2010-10-12]. *Správa pojištění*. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pojmy/p753-sprava-pojisteni.aspx>>.

⁴ ČEJKOVÁ, Viktória; NEČAS, Svatopluk; ŘEZÁČ, František. *Pojistná ekonomika*. Brno : Masarykova Univerzita, Fakulta ekonomicko-správní, 2003. s. 12.

Obrázek 1 – Počet tuzemských pojišťoven v letech 1990 - 2011

Prameny: Ministerstvo financí České republiky, Česká národní banka.

Vlastní zpracování.

K 31. březnu 2011 provozovalo pojišťovací činnost na českém pojistném trhu 7 životních, 30 neživotních a 15 univerzálních pojišťoven.⁵

Z pohledu zaměření činnosti se pojišťovny rozdělují na:

- životní,
- neživotní,
- univerzální (kompozitní) - nabízejí pojistné produkty z oblasti životního i neživotního pojištění,
- specializované – zaměřují se na konkrétní druh pojištění.⁶

Z pohledu právní formy členíme pojišťovny na:

- státní – zakládá je stát či orgány státu,
- vzájemné (družstevní) – podstatou je vzájemné krytí rizika,
- akciové – převažující právní forma pojišťoven v tržní ekonomice.⁷

⁵ ČNB.cz [online]. 2011. [cit. 2010-10-12]. *Počet pojišťoven*. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/pojistovny/poj_ukaza_tele_tab01.html>.

⁶ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přepracované vydání. Praha : Ekopress, 2009. s. 170-171.

V některých zemích existují tzv. Kaptivní (závislé) pojišťovny. Jsou to specifické pojišťovací ústavy, které jsou zakládány z majetku určitého podnikatelského subjektu (zpravidla spřízněných společností s podobnými zájmy) s cílem krýt rizika spojená s jeho vlastní činností. Kaptivní pojišťovny se téměř výhradně zakládají v tzv. offshore zemích (např. Bermudy, Kajmanské ostrovy, Lucembursko, Kypr a další). Tyto lokality poskytují podnikatelským subjektům daňové výhody a výrazně nižší stupeň regulace ze strany státu.⁸

➤ **zajišťovny**

Zajišťovna je právnická osoba, která přebírá na základě smlouvy jistou část rizik postoupených pojišťovnou nebo jinou zajišťovnou. Zajištění zjednodušeně představuje pojištění pojišťovny. Zajištění se uplatňuje zejména v případech rozsáhlých pojistných událostí (např. havárií letadel, ekologických katastrof, povodní, vln tsunami apod.), kdy výplaty náhrady škod by přesáhly možnosti pojistitele.⁹

➤ **Dozorčí orgán nad pojišťovnictvím**

Nad pojišťovnictvím v ČR od roku 2006 dohlíží Česká národní banka (ČNB). Činnosti dozoru nad pojišťovnictvím můžeme kategorizovat do čtyřech skupin:

1. povolovací činnost – udělování povolení k pojišťovací nebo zajišťovací činnosti (licence pojišťovnám nebo zajišťovnám),
2. kontrolní činnost – kontrola dodržování právních předpisů, dodržování koncesí, kontrola rezerv, sledování solventnosti (tj. platební schopnost) a likvidity (tj. schopnost podniku přeměnit aktiva na hotovost),
3. legislativní činnost – navrhování právních předpisů upravujících pojištění a pojišťovnictví,
4. ostatní činnosti – konzultační a poradenská činnost pojišťovnám.¹⁰

⁷ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přepracované vydání. Praha : Ekopress, 2009. s. 172-173.

⁸ Akont.cz [online]. 2009. [cit. 2010-10-12]. *Kaptivní pojišťovny*. Dostupné z WWW: <<http://www.akont.cz/cz/24.kaptivni-pojistovny>>.

⁹ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přepracované vydání. Praha : Ekopress, 2009. s. 78-79.

¹⁰ Managementmania.com [online]. 2011. [cit. 2010-10-12]. *Pojišťovna*. Dostupné z WWW: <<http://managementmania.com/pojistovna>>.

1.2 Pojištění jako občanskoprávní vztah

Pojištění je druh finanční služby, kterou poskytují pojišťovny. Z obecného hlediska pojištění představuje možnost, jak se finančně vyrovnat s nepříznivými důsledky nahodilých událostí. Nahodilá neboli náhodná událost je situace, o které se odůvodněně předpokládá, že může v době trvání pojištění nastat, neví se však kdy nastane, nebo zda vůbec nastane. Může spočívat jak v působení přírodních sil (např. živelní událost jako je požár, povodeň, zemětřesení apod.), tak v nežádoucím chování lidí (např. podvodné jednání, vloupání, krádež, vandalství apod.).¹¹

Základním principem pojištění je za úplaty poskytnutá pojistná ochrana v případě nastalé pojistné události.¹² Zásadou pojistných podvodů je však tato podstata pojištění značně zneužita. „Od počátku pojišťovnictví se vždy našli lidé, kteří se snažili získat pojistné plnění v rozporu se zákonem a na pojištění vydělat podvodným způsobem.“¹³ Tímto chováním nepodvádějí jen samotné instituce pojištění, ale i solidárně platící klienty. „Pokud stoupají nároky na pojistná plnění, zvedají se sazby pojistek. Na druhou stranu, pokud jsou pojištěnci dostatečně obeznámeni s pojištěním a minimalizují se pojistné podvody, cena pojistek může klesnout.“¹⁴ (viz. Kapitola 9 - Ekonomické hledisko pojistných podvodů).

Pojištění vzniká na základě pojistné smlouvy, případně na základě právního předpisu (zákonné pojištění). **Pojistná smlouva** je smlouva o finančních službách. Jedná se o dvoustranný závazkový právní vztah mezi pojistníkem a pojistitelem (pojišťovnou). Pojistná smlouva se vyhotovuje převážně v písemné podobě. Bez písemné smlouvy vznikají zákonná pojištění a pojištění s krátkodobým charakterem (např. cestovní pojištění). Obligatorní současné pojistné smlouvy jsou všeobecné pojistné podmínky, na které se pojistná smlouva musí odvolávat a se kterými musí pojistitel pojistníka před uzavřením dohody seznámit.¹⁵

¹¹ ČEJKOVÁ, Viktória; NEČAS, Svatopluk; ŘEZÁČ, František. *Pojistná ekonomika*. 1. vydání. Brno : Masarykova Univerzita, Fakulta ekonomicko-správní, 2003. s. 14.

¹² DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přepracované vydání. Praha : Ekopress, 2009. s. 32.

¹³ TROJANOVÁ, E. Pojistné podvody neznají hranice. *Pojistný obzor*. 2006, č. 11, s. 3. ISSN 0032-2393.

¹⁴ Penize.cz [online]. 2007 [cit. 2010-11-30]. Pachatelé pojistných podvodů mají někdy čtyři nohy či šest rukou. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/pojisteni/29325-pachatele-pojistnych-podvodu-maji-nekdy-ctyri-nohy-ci-sest-rukou>>.

¹⁵ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 5.

Účastníky pojistného vztahu jsou:

- 1) **pojistitel** (pojišťovna) – má v rámci pojistné smlouvy:
 - právo na řádné a včasné placení pojistného,
 - nárok na postih a snížení pojistného plnění,
 - v případě pojistné události povinnost poskytnout peněžní nebo naturální pojistné plnění.
- 2) **pojistník** – fyzická osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu má:
 - pravomoc disponovat s pojistnou smlouvou a sjednané pojištění vypovědět,
 - povinnost řádně a včas platit pojistné.
- 3) **pojištěný** – je právnická nebo fyzická osoba, na jejíž majetek, život nebo zdraví či odpovědnost za škodu se pojištění vztahuje.
 - tento účastník má právo na pojistné plnění, pokud není dohodnuto jinak,
 - pojištěný má povinnost bez zbytečného odkladu písemně oznámit pojistnou událost.¹⁶
- 4) **obmyšlený** – osoba určená pojistníkem v pojistné smlouvě, které má být v případě smrti pojištěného vyplaceno pojistné plnění.
- 5) **oprávněný** – osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění.¹⁷

Z výše uvedeného vyplývá, že pachatelem trestného činu pojistný podvod se tak mohou stát až čtyři osoby, a to pachatel, osoba jednající v omylu (z neznalosti), poškozený a osoba, která získala neodůvodněný majetkový prospěch.

¹⁶ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 5-6.

¹⁷ ČEJKOVÁ, Viktória; NEČAS, Svatopluk; ŘEZÁČ, František. *Pojistná ekonomika*. 1. vydání. Brno : Masarykova Univerzita, Fakulta ekonomicko-správní , 2003. s. 17.

2 Obecný podvod a pojistný podvod

2.1 Obecný podvod

„Majetková kriminalita představuje v České republice stejně jako ve vyspělých zemích zhruba dvě třetiny registrované kriminality. Lze ji charakterizovat jako **útok proti cizímu majetku**. Nejčastější formou majetkové kriminality jsou krádeže, zpronevěry a podvody.“¹⁸

V České republice řeší trestní čin obecného podvodu § 209, zákona č. 40/2009, trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů následovně:

§ 209 Obecný podvod z pohledu trestního

„(1) Kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že *uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti*, a způsobí tak na cizím majetku *škodu nikoli nepatrnou*, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty,

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 *větší škodu*,

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného,

¹⁸ ŠTABLOVÁ, R. Majetková kriminalita. In *Kriminologie* [online]. Praha : Renata Štablová, 2008 [cit. 2010-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.vsrr.cz/kestazeni/predmety/kriminologie.pdf>>.

- c) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nebo
- d) způsobí-li takovým činem *značnou škodu*,

(5) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 *škodu velkého rozsahu*, nebo
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312),

(6) Příprava podvodu je trestná.¹⁹

Z ustanovení § 209 trestního zákona vyplývá, že obecným podvodem se rozumí jednání, kterým pachatel sebe či jiného obohatí ku škodě cizího majetku tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti. Pachatel tedy svojí činností v úmyslu obohatit sebe nebo jiného ku škodě cizího majetku:

- *uvede někoho v omyl* – obyčejně jednáním, které má povahu lsti, při kterém pachatel předstírá okolnosti, které jsou v rozporu se skutečným stavem věci (např. pachatel sdělí nepravdivé informace o původu prodávané věci),
- *využije něčího omylu* – v případě, kdy byl omyl vyvolán jinými okolnostmi než jednáním pachatele, ale pachatel o omylu ví, a proto ho zneužije (např. zájemce o koupi bytu mylně považuje pachatele za vlastníka bytu, ten přesto od zájemce převezme zálohu na příslibenou koupi bytu),
- *zamlčí podstatné skutečnosti* – pachatel úmyslně neuvede (opomene) jemu známé rozhodné okolnosti a tím dosáhne obohacení sebe nebo jiného ke škodě cizího majetku (např. údaje o skutečných vlastnostech prodávané věci).²⁰

U majetkových trestných činů je pro určení přesného právního posouzení potřeba stanovit velikost vzniklé škody, která má význam pro zjištění, zda se jedná o trestný čin

¹⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, §209 Obecný podvod.

²⁰ ŠÁMAL, Pavel; et al. *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2001. s. 463.

nebo přestupek (méně závažný delikt). V současné době rozlišuje trestní zákoník škodu následovně:²¹

- „*škoda nikoliv nepatrná* – nejméně 5000 Kč,
- *škoda větší* – nejméně 25000 Kč,
- *škoda značná* – nejméně 500000 Kč a
- *škoda velkého rozsahu* – nejméně 5000000 Kč.“²²

2.2 Základní charakteristika pojistného podvodu

Pojistný podvod je trestný čin vyskytující se jak v oblasti obecné kriminality, tak v oblasti hospodářské kriminality, resp. ve sféře tzv. kriminality „bílých límečků“ (white collar crime).²³

Pojistný podvod představuje jednání fyzických nebo právnických osob za účelem získání určité výhody nebo obohacení se na úkor pojistitele (pojišťovny). Z průzkumu veřejného mínění v řadě států světa, nás nevyjímaje, vyplývá, že pojistný podvod je často považován za něco docela společensky přijatelného. „Mnoho lidí, si například myslí, že není nic špatného na tom, když „nafouknou“ částku škody, protože koneckonců mnoho let předtím platili pojistné a žádnou škodu nikdy neměli,“ uvádí Eva Trojanová z České asociace pojišťoven. Taková jednání a smýšlení mají ale negativní dopad na poctivé klienty pojišťoven, protože pojistná plnění vyplacená za „podvodné“ pojistné události se nemohou neodrazit v cenách pojištění. Ve společném zájmu pojišťoven i poctivých klientů je tedy tyto případy minimalizovat.²⁴

²¹ Trestní řízení [online]. 2011 [cit. 2011-09-15]. *Škoda jako znak trestného činu*. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/skoda-jako-znak-trestneho-cinu>>.

²² Trestní řízení [online]. 2011 [cit. 2011-09-15]. *Škoda jako znak trestného činu*. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/skoda-jako-znak-trestneho-cinu>>.

²³ PORADA, V.; PRŠAL, V. Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu. *Pojistné rozpravy*, 2001. č. 10, s. 40. ISSN 0862-6162.

²⁴ TROJANOVÁ, E. Pojistné podvody neznají hranice. *Pojistný obzor*. 2006, č. 11, s. 3. ISSN 0032-2393.

Pojišťovny na našem území v roce 2010 prošetřily přes 5000 podezřelých škodních událostí. Celková hodnota jimi odhalených případů překročila 600 milionů Kč. Tradičně nejvíce pojistných podvodů je odhaleno v oblasti pojištění motorových vozidel.²⁵

Tabulka 1 – Vyšetřované případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech v roce 2010

Obor pojištění	Počet šetřených případů	Výše nárokových pojistných plnění (v tis. Kč)	Výše prokázané hodnoty pojistných podvodů (v tis. Kč)
Pojištění motorových vozidel	3211	593969	302904
Pojištění přepravy	21	8490	6353
Pojištění majetku a odpovědnosti	967	460324	268517
Pojištění osob	943	63378	47213
Celkem	5142	1126161	624987

Pramen: Tisková zpráva ČAP [online]. 2011. Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění. Dostupné z WWW: <<http://www.cap.cz/search.aspx?q=pojistn%C3%BD%20podvod>>.

Vlastní zpracování.

2.2.1 Historie právní úpravy pojistného podvodu v ČR

Prvním právním předpisem vztahujícím se k pojistnému podvodu na území dnešní ČR bylo ustanovení kriminalizující úmyslné zapálení věcí pojištěných proti požáru (§ 170 trestního zákona rakouského z roku 1852). Rakouský trestní zákon, upravující pojistný podvod, byl na našem území aplikován až do období 1. republiky (1918-1938).²⁶

Po druhé světové válce a následném nástupu komunismu, byl uzákoněn značně přísný trestní postih pojistného podvodu. Na trestní čin pojišťovacího podvodu byl použit § 132 trestního zákona (zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v tehdejší znění) o rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Za pojišťovací podvody byly ukládány nepodmíněné tresty až dvojnásobné délky v porovnání s obecným podvodem. Například pachatelé pojistného

²⁵ Tisková zpráva ČAP [online]. 2011[cit. 2011-09-18]. Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění. Dostupné z WWW: <<http://www.cap.cz/search.aspx?q=pojistn%C3%BD%20podvod>>.

²⁶ PRŠAL, V. Historie pojistného podvodu. *Pojistné rozpravy*. 2003, č. 9, s. 17 ISSN 0862-6162.

podvodu značné škody, jejíž hranice tehdy činila 20000 Kč, byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v délce trvání nejméně čtyř let!

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 došlo ke značné novelizaci trestního zákona č. 140/1961 Sb. a pojišťovací podvody byly posuzovány dle ustanovení o obecném podvodu (§ 250 TZ). Podle znění uvedeného paragrafu trestního zákona se obecného podvodu, resp. podvodu pojistného dopustí ten, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že někoho uvede v omyl či využije něčího omylu a způsobí tak na cizím majetku škodu. Změnou právního předpisu tohoto ustanovení zákonem č. 253/1997 byla skutková podstata trestného činu obecného resp. pojistného podvodu rozšířena o opomenutí (zamlčení) podstatných skutečností.²⁷ Výše uvedená právní úprava pojistného podvodu se však brzy ukázala jako nedostačná a neúčinná, neboť většina pachatelů bývá odhalena ve stádiu došetřování okolností pojistné události (tj. před výplatou pojistného plnění). Svým konáním tudíž pachatel nenaplní skutkovou podstatu trestného činu pojistného podvodu, protože trestný čin nebyl dokonán a pojistiteli nevznikla žádná škoda. Právní úprava pojistného podvodu tak volala po novelizaci, jež by vyřešila neschopnost odsoudit podvodná pojistná jednání ve stádiu přípravy.

Novelizací zákona č. 140/1961 Sb. v roce 1998 byla do trestního zákona zavedena a přesně definována skutková podstata pojistného podvodu v § 250a. Tímto se stává trestný čin pojistného podvodu snadněji identifikovatelný a představuje usnadnění pro advokáty.²⁸

V následujících paragrafu jsou v odstavci (1) a (2) uvedeny *dvě základní skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu, jež jsou „zvláštní formou přípravy trestného činu pojišťovacího podvodu.“*²⁹

²⁷ Právní rádce [online]. 2002 [cit. 2011-09-25]. *Pojišťovací podvody v ČR z pohledu dřívější a dnešní právní úpravy*. Dostupné z WWW: <[http://pravniradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article\[id\]=11749780](http://pravniradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article[id]=11749780)>.

²⁸ WAWERKOVÁ, M. Pojistný podvod. *Pojistné rozpravy*, 1998. č. 3, s. 73-74. ISSN 0029-5961.

²⁹ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 29.

§ 250a Pojistný podvod z pohledu trestního

„(1) Kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo při uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy *uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí*, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty,

(2) Stejně bude potrestán, kdo *úmyslně vyvolá pojistnou událost, nebo kdo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje v úmyslu zvýšit vzniklou škodu*,

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku škodu nikoliv malou,

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- b) způsobí-li takovým činem na cizím majetku značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek,

(5) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku škodu velkého rozsahu.³⁰

2.2.2 Současná právní úprava pojistného podvodu v ČR

Trestní zákon č. 140/1961 Sb. byl v praxi užíván od roku 1962. Za toto období byl téměř 70krát novelizován. Od 1. 1. 2010 jej nahradil nový trestní zákon č. 40/2009 Sb., který s sebou (mimo jiné) přinesl i rekodifikace (změny), které se dotkly skutkové podstaty pojistného podvodu.³¹

³⁰ Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákon, pozbývající účinnost k 1. 1. 2010, § 250a. Pojistný podvod.

³¹ Právní rádce [online]. 2009 [cit. 2011-09-30]. *Nový trestní zákon č. 40/2009 Sb.* Dostupné z WWW: <<http://pravniradce.ihned.cz/c1-38730700-novy-trestni-zakonik-c-40-2009-sb>>.

§ 210 Pojistný podvod z pohledu trestního

§ 210 trestního zákona o trestném činu pojistného podvodu ve svém prvním odstavci uvádí, že „kdo *uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí* v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy, nebo v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.“³²

Ve svém druhém odstavci § 210 trestního zákona cituje, že „stejně bude potrestán, kdo *v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch vyvolá nebo předstírá událost*, se kterou je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, nebo *stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou*.“³³

V porovnání s § 250a trestního zákona č. 140/1961 Sb. je formulace třetího odstavce § 210 trestního zákona č. 40/2009 Sb. výhradně jiná. Odstavec udává, že „odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.“³⁴ „**Zákon nově a přísněji postihuje osoby, které již v minulosti pojistný podvod spáchaly** (tzv. recidivisty),“ říká Ondřej Karel, specialista pro prevenci pojistného podvodu z České asociace pojišťoven.³⁵

Odstavec čtvrtý úvodem říká, že „odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu větší.“³⁶

Obsah pátého odstavce § 210 je také upraven a dokládá, že „odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny“ nebo jako „osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy

³² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, §210 Pojistný podvod.

³³ Tamtéž.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ Měšec.cz [online]. 2010 [cit. 2010-10-01]. *Pojistný podvod vám jen tak neprojde, na recidivisty si posvítí i zákon*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/aktuality/pojistny-podvod-vam-jen-tak-neprojde/>>.

³⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, §210 Pojistný podvod.

poškozeného, nebo způsobí-li takovým činem značnou škodu.“³⁷ „**Vyšší trestní sazby hrozí tzv. interním pachatelům, například nepoctivým pracovníkům obchodní služby nebo likvidátorům pojistných událostí,**“ říká Ondřej Karel.³⁸

„Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).“³⁹

Rovněž nové je i podání sedmého odstavce § 210 trestního zákona, které uvádí, že **příprava pojistného podvodu je trestná.**⁴⁰

2.2.2.1 Vysvětlení současné právní úpravy pojistného podvodu

2.2.2.1.1 Skutková podstata trestného činu

Výrazem skutková podstata trestného činu se v trestním právu rozumí „zákonný typ trestněprávního deliktu (něco jako „šablona“ či model) umožňující právní posouzení konkrétního skutkového děje, resp. jednotlivého činu a tím i zjištění, zda tu je, či není vina pachatele konkrétně spáchaným trestným činem“⁴¹ Jinými slovy lze říci, že skutková podstata je souhrn typických, základních, právně relevantních znaků určitého druhu trestného činu. Jako znaky skutkové podstaty jsou vybírány jen ty nejdůležitější a nezohledňují se ostatní součásti skutkového děje⁴² (např. u pojistného podvodu je neodmyslitelným znakem zamlčení podstatných údajů a nikoli přesný čas a místo, kde k zatajení došlo).

³⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, §210 Pojistný podvod.

³⁸ Měšec.cz [online]. 2010 [cit. 2010-10-01]. *Pojistný podvod vám jen tak neprojde, na recidivisty si posvítí i zákon.* Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/aktuality/pojistny-podvod-vam-jen-tak-neprojde/>>.

³⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, §210 Pojistný podvod.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ KRATOCHVÍL, Vladimír; a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 3. vydání. Brno: Masarykova univerzita. 2003, s. 181.

⁴² Skutková podstata. In *Wikipedia: otevřená encyklopedie* [online]. Stránka naposledy edit. 27. 11. 2006 [cit. 2011-12-01]. Dostupné z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Skutkov%C3%A1_podstata

V ustanovení § 210 trestního zákona jsou obsaženy *dvě základní skutkové podstaty trestného činu pojistný podvod* v odstavci prvním a druhém.

2.2.2.1.2 Objekt trestného činu a předmět útoku

Obligatorním prvkem skutkové podstaty trestného činu je jeho objekt. „Objektem trestného činu pojistného podvodu je ochrana sjednávání pojistných smluv a plnění z nich, a proto v konečném důsledku majetek cizí.“⁴³

V kontextu s objektem trestného činu se používá pojem předmět útoku. Jedná se o fakultativní znak skutkové podstaty trestného činu definovaný jako hmotný substrát, na který pachatel útočí.⁴⁴ V případě pojistného podvodu je předmětem útoku konkrétní pojistitel.

2.2.2.1.3 Objektivní stránka trestného činu

„Objektivní stránka trestného činu charakterizuje trestný čin z vnějšího pohledu na tento skutek.“ Znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu rozlišujeme na:

- obligatorní – jednání, následek a příčinná souvislost mezi jednáním a následkem,
- fakultativní – místo, čas a způsob jednání.⁴⁵

V situaci pojistného podvodu, objektivní stránka spočívá v tom, že pachatel simuluje okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci tím, že:

- 1) neuvede pravdivé či uvede hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí při uzavírání pojistné smlouvy nebo ve spojení s likvidací pojistné události nebo při uplatnění práva na výplatu pojistného plnění (ods. 1 § 210),
- 2) účelně vyvolá či předstírá pojistnou událost nebo stav vyvolaný udržuje, tak aby zvýšil již vzniklou škodu (ods. 2 § 210).

⁴³ KRATOCHVÍL, Vladimír; a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 3. vydání. Brno: Masarykova univerzita. 2003, s. 196.

⁴⁴ KRATOCHVÍL, Vladimír; a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 3. vydání. Brno: Masarykova univerzita. 2003, s. 201.

⁴⁵ KRATOCHVÍL, Vladimír; a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 3. vydání. Brno: Masarykova univerzita. 2003, s. 204.

2.2.2.1.4 Sjednávání pojistné smlouvy ve spojitosti s otázkou pojišťovacího podvodu

Při uzavírání pojistné smlouvy musí zájemce o pojištění pojistiteli sdělit všechny informace pravdivě. Jestliže tomu tak není, jedná se následující dezinformace:

- **Nepravdivé údaje** – jsou takové, jejichž obsah vůbec neodpovídá skutečnému stavu, o němž je podávána informace, a to byť jen o některé důležité skutečnosti,
- **Hrubě zkreslené** – částečně a zkresleně informují o podstatných a důležitých okolnostech pro uzavření pojistné smlouvy,
- **Podstatné údaje** – zatají ten, kdo neuvede jakékoliv informace důležité pro sjednání pojistné smlouvy. Jsou to údaje, které by vedly k neuzavření pojistné smlouvy v případě obeznámení druhé strany. Nebo to jsou informace, které by vedly k uzavření za podstatně méně výhodných podmínek pro tu stranu, která zatajila tyto informace nebo v jejíž prospěch byly informace zamlčeny.⁴⁶

2.2.2.1.5 Související právní ustanovení

Jak již bylo uvedeno výše je vyloučen jednočinný souběh trestného činu pojistný podvod s trestným činem obecný podvod podle § 209 trestního zákona. Trestný čin pojišťovací podvod podle § 210a trestního zákona je speciálním ustanovením k tomuto deliktu.

Jestliže-li pachatel záměrně způsobí pojistnou událost, a zapříčiní tak obecné nebezpečí, naplní skutkovou podstatu trestného činu obecného ohrožení podle § 272. Jednočinný souběh trestných činů dle § 210a a § 272 je vyloučen. Trestní čin pojistného podvodu je potlačen obecným ohrožením.

⁴⁶ ŠÁMAL, Pavel; et al. *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2001. s. 472.

Jednočinný souběh pojistného podvodu je například možný s následujícími protiprávními akty:

- ublížení na zdraví (§ 146),
- poškození cizí věci (§ 228),
- zneužívání vlastnictví (§ 229) nebo
- krádež (§ 205).⁴⁷

2.2.3 Rozdíl mezi obecným a pojistným podvodem v původním resp. novém trestním zákoníku

Zásadní rozdíl mezi trestným činem obecného podvodu a pojistného podvodu v původním trestním zákonu č. 140/1961 Sb. spočíval v tom, že nutnou podmínkou dokonání trestného činu obecného podvodu (na rozdíl od trestného činu pojistného podvodu) byl vznik škody, obohacení pachatele nebo spolupachatele. U pojistného podvodu k trestnosti stačila pouhá příprava tohoto skutku.⁴⁸

Ustanovením nového trestního zákona č. 40/2009 se tato oblast rozšířila a to tak, že:

Příprava obecného podvodu i pojistného podvodu je trestná už ve vývojovém stádiu pokusu!⁴⁹

⁴⁷ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 33-34.

⁴⁸ Ekonom [online]. 2007. [cit. 2010-10-12]. *Češi tolerují pojistné podvody*. Dostupné z WWW: < <http://ekonom.ihned.cz/c1-20417950-z-ciziho-krev-tece>>.

⁴⁹ Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákon, pozbývající účinnost k 1. 1. 2010 § 250a. resp. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, §210 Pojistný podvod.

3 Základní rozdělení pojistných podvodů a obvyklé způsoby páčání

Pojistné podvody se v pojišťovnictví objevují v celé řadě různých podob, a tak je pro lepší názornost teorie klasifikuje. Základní klasifikace pojistných podvodů je:

- 1) Klasifikace **podle předmětu útoku**,
- 2) Klasifikace **podle osoby pachatele** a
- 3) Klasifikace **podle způsobu vzniku**.

3.1 Pojistné podvody podle předmětu útoku

Prvním kritériem členění pojistných podvodů je předmět útoku. Předmětem útoku jsou v kontextu s pojistným podvodem míněny kategorie pojištění. Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, primárně dělí pojištění na životní a neživotní.⁵⁰

V **životním pojištění** jsou kryta dvě základní rizika a to **riziko smrti** a **riziko dožití**. Základní pojistnou ochranu lze rozšířit formou připojištění (tzv. doplňkové pojištění) pro případ úrazu, invalidity, zproštění od placení či vážné nemoci.⁵¹ Životní pojištění můžeme rozdělit do následujících dvou kategorií:

- rizikové životní pojištění – kryje riziko smrti, nekryje riziko dožití, neobsahuje rezervotvornou (spořicí složku) a
- kombinované životní pojištění - obsahuje rizikovou složku a neobsahuje rezervotvornou složku. Kombinované životní pojištění můžeme dále klasifikovat na dvě základní skupiny: kapitálové životní pojištění a investiční životní pojištění.⁵²

⁵⁰ Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁵¹ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 1. vydání. Praha : Ekopress, 2003, s. 93.

⁵² Pojistizivot.cz [online]. 2011. [cit. 2010-11-16]. *Fakta o životním pojištění*. Dostupné z WWW: < [http://www.pojistizivot.cz/fakta-o-zivotnim-pojisteni l](http://www.pojistizivot.cz/fakta-o-zivotnim-pojisteni-l)>.

Tabulka 2 – Rizikové a kombinované životní pojištění

	Krytí základního rizika smrti	Možnost rozšíření pojistné ochrany o další rizika	Spořicí složka
Riziková životní pojištění	ano	ano	NE
Kombinovaná životní pojištění <ul style="list-style-type: none"> • Kapitálové ŽP <ul style="list-style-type: none"> - důchodové - pojištění dětí - univerzální (flexibilní) • Investiční ŽP 	ano	ano	ano

Pramen: Pojistizivot.cz [online]. 2011. Fakta o životním pojištění. Dostupné z WWW: < [http://www.pojistizivot.cz/fakta-o-zivotnim-pojisteni l](http://www.pojistizivot.cz/fakta-o-zivotnim-pojisteni-l)>.

Životní pojištění je pojištění **obnosové**. Obnosová pojištění se někdy nazývají jako pojištění na pojistnou částku. Pojistná částka udává maximální limit pojistného plnění v případě pojistné události.⁵³ Podstatou pojištění je poskytnutí předem dohodnuté sumy (obnosu), přičemž její výše je nezávislá na vzniku nebo rozsahu škody.⁵⁴

Neživotní pojištění jsou v podstatě všechna pojištění, která nemají charakter životního pojištění. Charakteristickým znakem tohoto typu pojištění je jeho nejistota. Pojistitel neví jistě, zda pojistná událost nastane (proto rizikové pojištění).

Neživotní pojištění je pojištění **škodové**. Hlavní smysl škodového pojištění spočívá v náhradě škody, která vznikla v důsledku pojistné události. Pojistné plnění, resp. náhrada škody je omezena dohodnutou pojistnou částkou.⁵⁵

⁵³ Měšec.cz [online]. 2011. [cit. 2010-11-16]. *Pojistná částka*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/slovnicek/pojistna-castka/>>.

⁵⁴ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 1. vydání. Praha : Ekopress, 2003, s. 38.

⁵⁵ ČEJKOVÁ, Viktória; NEČAS, Svatopluk; ŘEZÁČ, František. *Pojistná ekonomika*. 1. vydání. Brno : Masarykova Univerzita, Fakulta ekonomicko-správní , 2003. s. 21.

3.1.1 Podvodná jednání v životním pojištění

Pojistné podvody v životním pojištění vznikají zejména v rámci:

- Úrazového pojištění,
- Pojištění závažných onemocnění,
- Pojištění léčebných výloh,
- Důchodového pojištění a
- Pojištění příjmů v době pracovní neschopnosti.

3.1.1.1 Pojistné podvody v úrazovém pojištění

V úrazovém pojištění pojistitelé evidují poměrně velký počet pojistných podvodů. Jednak u samostatného pojištění, ale i v rámci doplňkového připojištění, např. ke smlouvě důchodového pojištění nebo havarijního pojištění motorového vozidla. Úrazové pojištění je pojištěním fyzické osoby pro případ jejího trvalého poškození nebo smrti. Konkrétní druh pojistného plnění je uveden v pojistných podmínkách pojistitele. Jako základní lze uvést plnění: pro případ smrti následkem úrazu, za trvalé následky úrazu, za dobu nezbytného léčení tělesného poškození zapříčiněné úrazem, za hospitalizaci vyvolanou úrazem.⁵⁶ V této oblasti je skutková podstata trestného činu pojistného podvodu nejčastěji naplněna zatajením zdravotního stavu pojištěného, doby a místa poranění. V mnoha případech pachatelé uzavírají pojistnou smlouvu až po úraze atd.⁵⁷

Podvod v úrazovém pojištění lze demonstrovat příkladem muže – fotbalisty, který při fotbalovém zápase údajně utrpěl naštípnutí patní kosti. Fotbalistovi bylo v souladu s pojistnou smlouvou vyplaceno za úraz necelých 80 tisíc korun. Vyšetřováním detektivů České pojišťovny však bylo zjištěno, že se pojištěný v době, kdy měla probíhat intenzivní léčba zranění, účastnil přeborových utkání v kopané a v jednom ze zápasů dal dokonce gól.

⁵⁶ MRÁKOVÁ, M. Pojistný podvod v životním a úrazovém pojištění a pojištění nemoci. *Pojistný obzor*. 2003. č. 2, s. 13. ISSN 0032-2393.

⁵⁷ PORADA, V.; PRŠAL, V. Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu. *Pojistné rozpravy*, 2001. č. 10, s. 41. ISSN 0862-6162.

Z kontroly najatého revizního lékaře pak vyplynulo, že hráč nikdy nic s patní kostí neměl. Pro výše uvedeného hráče bude mít celá záležitost soudní dohru, odkud může odejít až s pětiletým trestem, pravděpodobně však dostane podmínku. Lékař, který jej ošetřoval a doložil, že hráč měl skutečně naštípnutou patní kost a tudíž se stal spolupachatelem podvodu, může svou praxi “pověsit na hřebík”.⁵⁸

Kam až může vést dychtivost po výplatě pojistného plnění lze doložit následující pojistnou událostí. Muž se rozhodl, že poseká trávník kolem domu. Do sekačky se mu dostala větev, kterou chtěl odstranit. Při této manipulaci bohužel přišel o dva prsty na ruce. Až sem by se mohlo jednat o nepříjemnou nehodu hraničí s nedbalostí a nešikovností. Jenže klient před neštěstím uzavřel životní pojištění na dost vysoké částky, což přišlo vyšetřovateli pojišťovny značně podezřelé. Dalším šetřením se zjistilo, že muž sekal trávu den poté co padal sníh. Nakonec se klient přiznal, že si prsty na ruce usekl sám sekerkou a zpětně uzavřel pojistnou smlouvu u tří pojišťoven.⁵⁹

3.1.1.2 Pojistné podvody v pojištění závažných onemocnění

Pojištění závažných onemocnění je poměrně nový druh pojištění. Jeho podstatou je poskytnutí sjednané výše pojistného plnění v případě, kdy je u pojištěného diagnostikována některá z nemocí, na kterou se pojistil. Pojistitelé předepisují taxativní (úplný) soupis onemocnění, na které se pojištění vztahuje, jako například srdeční infarkt, cévní mozková příhoda, rakovina, slepota, transplantace orgánů, roztroušená skleróza a další. Záměrem pojištění je snížit negativní dopad uvedených onemocnění, pokrýt výdaje spojené s léčením a náklady na nadstandartní lékařskou péči.⁶⁰ Pachatelé uvádějí pojistitele v omyl tím, že při uzavírání pojistné smlouvy zatají vážnou chorobu, na kterou se pojišťují. Nebo na povinnou lékařskou prohlídku posílají jinou, zdravou osobu. Spolupachateli jsou pracovníci zdravotnických zařízení, kteří vytvářejí nepravdivé lékařské zprávy.⁶¹

⁵⁸ Penizenavic.cz [online]. 2010. [cit. 2011-10-01]. *Pojistné podvody jsou v kurzu*. Dostupné z WWW: < <http://www.penizenavic.cz/clanky/pojistne-podvody-jsou-v-kurzu> >.

⁵⁹ Investia.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-01]. *Pojistné podvody: Čemu se při nekalostech raději vyhnout*. Dostupné z WWW: < <http://www.investia.cz/pojistne-podvody-cemu-se-pri-nekalostech-radeji-vyhnut> >.

⁶⁰ Finance.cz [online]. 2010. [cit. 2011-10-02]. *Co v případě závažných onemocnění?*. Dostupné z WWW: < <http://www.finance.cz/pojisteni/informace/soukrome-zdravotni/zavazna-onemocneni/> >.

⁶¹ PORADA, V.; PRŠAL, V. Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu. *Pojistné rozpravy*, 2001. č. 10, s. 42. ISSN 0862-6162.

3.1.1.3 Pojistné podvody v pojištění léčebných výloh

Pojištění léčebných výloh se obvykle uzavírá jako součást cestovní pojištění pro cesty do zahraničí. Zahrnuje pojištění nákladů na lékařské ošetření a také nákladů na převoz zpět do České republiky, náklady na nezbytný doprovod a podobně. Pokud trestný čin nastane, stává se velmi těžko prokazatelným, protože k předstírané pojistné události dochází mimo území České republiky.⁶²

3.1.1.4 Pojistné podvody v důchodovém pojištění

U tohoto druhu pojištění se pojistné podvody nevyskytují moc často. Předmětem útoku se mohou stát pojistné vztahy a okolnosti týkající se:

- základního důchodu – doživotního důchodu od dohodnutého konce pojištění,
- dočasného důchodu – v případě plné invalidity důchod pobíraný po celou dobu trvání plné invalidity,
- důchodu pro pozůstalé – je vyplácen po určitou dobu i v případě, že již byl vyplácen důchod pojištěnému,
- zproštění od placení pojistného v případě plné invalidity se zachováním všech nároků z pojištění,
- podílu na zisku, který zvyšuje skutečný důchod oproti výši garantované ve smlouvě.⁶³

3.1.1.5 Pojistné podvody v pojištění příjmů v době pracovní neschopnosti

Společně s tímto druhem pojištění je v mnoha případech napadeno i pojištění úrazové. Analogií k tomuto pojištění je pojištění denní dávky při pracovní neschopnosti a pojištění denní podpory při pobytu v nemocnici. Pachatelé zde využívají omylu ve faktu události v tom, že pracovní neschopnost vůbec nenastala a je pouze předstírána. Znovu zde probíhá kooperace s pracovníky nemocenských zařízení.⁶⁴

⁶² Tamtéž.

⁶³ CHMELK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 8.

⁶⁴ PORADA, V.; PRŠAL, V. Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu. *Pojistné rozpravy*, 2001. č. 10, s. 42. ISSN 0862-6162.

3.1.2 Podvodná jednání v neživotním pojištění

Do oblasti neživotního pojištění patří **pojištění majetku**, které zahrnuje pojištění domácnosti, pojištění staveb, pojištění podnikatelů a průmyslu a havarijní pojištění. Do odvětví rovněž spadá **pojištění odpovědnosti**, do něhož náleží pojištění odpovědnosti za škodu v běžném občanském životě, zákonné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla neboli povinné ručení a pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání. Nakonec do neživotního pojištění můžeme zařadit **cestovní pojištění** a **úvěrové pojištění**.⁶⁵

3.1.2.1 Pojistné podvody v majetkovém pojištění

3.1.2.1.1 Pojistné podvody v pojištění domácnosti

Pojištění domácnosti je jedním ze základních druhů pojištění majetku občanů. Předmětem pojistné ochrany jsou movité věci, které tvoří vybavení domácnosti – nábytek, elektronika, elektrospotřebiče, oděvy a další věci, které slouží k uspokojování potřeb člověka. Může se jednat o věci vlastní, zapůjčené nebo v jiném druhu užívání. Smyslem pojištění je zabezpečit majetek při živelní pohromě (povodeň, záplava, požár), krádeži, úderu blesku a podobně. Součástí pojištění obvykle bývá pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou členem domácnosti v běžném občanském životě. Základem pojištění je dobře zvolená pojistná částka. Pojistná částka je hodnota všech věcí v domácnosti.⁶⁶ Typickým způsobem podvodů zde bývá vyvolání nebo využití mylné představy o vzniku určité události. Pachatel při uplatňování nároku na pojistné plnění obvykle uvádí nepravdivé údaje. Například udává, že došlo k odcizení nebo zničení věci, kterou však nikdy nevlastnil. Nebo si může pachatel celou událost vymyslet a samotnou krádež nebo vloupání nafingovat.⁶⁷

⁶⁵ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 8

⁶⁶ Pojištění.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-08]. *Na co se zaměřit při pojištění domácnosti*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojisteni.cz/clanky/a/211/na-co-se-zamerit-pri-pojisteni-domacnosti.html>>.

⁶⁷ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 10.

3.1.2.1.2 Pojistné podvody v pojištění staveb

Pojištění staveb je pojištění nemovitostí jak jsou např: rodinné domy, bytové domy, byty nebo domy ve výstavbě. Předmětem pojištění je obytná budova nebo soubor obytných budov. Pojištěn může být také stavební materiál a věci sloužící k výstavbě. K tomuto pojištění se často sjednává pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo držení pojištěné nemovitosti.⁶⁸ Často se pachatelé trestného činu dopouštějí tím, že nadměrně navyšují velikost poškození. Například zapálí pojištěnou stavbu s cílem získat pojistné plnění, které je vyšší než skutečná hodnota stavby.⁶⁹

3.1.2.1.3 Pojistné podvody v pojištění podnikatelů a průmyslu

Podnikání lze považovat za značně rizikovou činnost, která s sebou přináší nejen vidinu úspěchu, zisku nebo společenského postavení, ale i nebezpečí podnikatelského neúspěchu, ztráty či úpadku. Platí zde rčení, že risk může být zisk nebo ztráta. Úspěšné podnikání ovlivňuje celá řada okolností a rizik. Některá rizika ovlivnit lze, jiná nikoliv, proti některým se podnikatel může chránit s pomocí pojistných produktů. Riziku jako takovému pojištění nezabrání, zmírní však jeho finanční dopady.⁷⁰ Ochranou proti takovým rizikům je pojištění podnikatelů a průmyslu. Pojištění majetku podnikatelů je v podstatě pojištění hospodářských rizik. Je to produkt se širokou pojistnou ochranou proti takovým rizikům jako jsou živelné pohromy, poruchy a škody na strojním zařízení, technická rizika, finanční a kapitálová rizika, rizika přerušení provozu tzv. šomážní pojištění a mnohé další.⁷¹ V tomto poli působnosti pachatelé uvádějí pojistitele v omyl tím, že zamlčují skutečnou hodnotu věci při uzavírání smlouvy. Například bezcenné a neprojedné zboží pojišťují na částky několikanásobně vyšší než je jejich pravdivá hodnota. Často pachatelé pojišťují neexistující zboží, jehož existence je doložena padělanými doklady.

⁶⁸ iDNES.cz/Finance [online]. 2011. [cit. 2011-10-09]. *Co je pojištění staveb*. Dostupné z WWW: < http://finance.idnes.cz/co-je-pojisteni-staveb-067-/poj.aspx?c=A001025_000001_viteze_96>.

⁶⁹ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 10.

⁷⁰ Podnikatel.cz[online]. 2011. [cit. 2010-10-09]. *Pojistit nebo nepojistit?* Dostupné z WWW: < <http://www.ipodnikatel.cz/Pojisteni/pojistit-nebo-nepojistit.html> >.

⁷¹ Fincentrum [online]. 2011. [cit. 2011-10-10]. *Pojištění podnikatelů a průmyslu*. Dostupné z WWW: < <http://www.fincentrum.com/nase-sluzby/korporatni-obchody/pojisteni-podnikatelu> >.

Následně se pachatelé snaží pojištěných věcí zbavit a to například tím, že založí požár ve skladu se zbožím nebo zinscenují krádež vloupáním do skladu.⁷²

3.1.2.1.4 Pojistné podvody v havarijním pojištění

Havarijní pojištění kryje škody na motorových vozidlech, které řidič svým konáním ať už nezavinil nebo zavinil. Toto pojištění kryje riziko havárie, kolize, živelního nebezpečí, krádeže a riziko vandalismu. K havarijnímu pojištění lze sjednat celou řadu připojištění, jako například pojištění čelního skla, pojištění zavazadel, úrazové pojištění přepravovaných osob nebo pojištění služeb asistence. Havarijní pojištění se obzvláště vyplácí majitelům nových motorových vozidel. Pokud dojde k dopravní nehodě a poškozený automobil je havarijně pojištěn, jeho vlastník zaplatí náklady pouze do výše spoluúčasti.⁷³ Z hlediska četnosti se jednoznačně jedná o nejfrekventovanější typ pojistného podvodu vůbec. Podle celosvětových statistik je v této oblasti podvodných až 35 % všech nahlášených pojistných událostí.⁷⁴

Pojistné podvody v havarijním pojištění můžeme rozdělit do dvou skupin podle typu uvedení v omyl:

První skupinou jsou pojistné podvody, při kterých **dochází k předstíraným krádežím motorových vozidel**. V tomto případě pachatel uvádí pojistitele v omyl tím, že nadhodnotí vozidlo dodatečným vybavením a nebo nechá pojistit vozidlo, které bylo ukradeno v zahraničí a dovezeno na území České republiky. Další oblíbenou praktikou je zatajení faktického stáří vozidla. Vymyšlenou krádeží je pak nárokována částka neodpovídající skutečné hodnotě vozidla.

⁷² CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 14-15.

⁷³ Měšec.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-12]. *Havarijní pojištění*. Dostupné z WWW: < <http://www.mesec.cz/pojisteni/pojisteni-aut/havarijni-pojisteni/pruvodce/> >.

⁷⁴ iDNES.cz/Finance [online]. 2011. [cit. 2011-10-12]. *Pojišťovny: Nejvíce podvádějí Pražáci a Středočeši*. Dostupné z WWW: < http://finance.idnes.cz/pojistovny-nejvice-podvadeji-prazaci-a-stredoces-f80-/poj.aspx?c=A110801_155028_poj_zuk >.

Ve druhé zmiňované skupině pojistných podvodů **dochází k fiktivnímu poškození vozidla při dopravní nehodě nebo živelní události**. Zde se pachatelé ve spolupráci se zaměstnanci pojišťoven dopouštějí trestného činu tím, že uzavírají pojistnou smlouvu na již havarované vozidlo a tím „antidatují“ smlouvu se záměrem vzbudit dojem, že vůz byl v době nehody pojištěn. Objevují se i případy, kdy pachatelé v součinnosti s příslušníky dopravní policie padělají zápisy o dopravní nehodě a následně po pojistiteli požadují náhradu škody. Pachatelé rovněž uvádějí pojistitele v omyl u nižších škod, kde není vyžadována prohlídka havarovaného vozidla. Oznámí údajnou nehodu, od policie doloží dosvědčení o dopravní nehodě a pojistnou událost si nechají zlikvidovat. Komplici pachatelů nejsou jen příslušníci dopravní policie. Patří mezi ně i zaměstnanci autoservisů a autoopraven. Ti svým mravně nepřijatelným jednáním navyšují ceny oprav a udávají výměnu náhradních součástí, které jsou jen opravené nebo nepoškozené.⁷⁵

3.1.2.2 Pojistné podvody v oblasti pojištění odpovědnosti

3.1.2.2.1 Pojistné podvody v pojištění odpovědnosti za škodu v běžném občanském životě

Pojištění odpovědnosti v běžném občanském životě, mnohými nazývané jako „pojistka na blbost“, slouží ke krytí škod, které vznikly třetí osobě činností pojištěného. Kryje různá rizika, která vznikají při provozu domácnosti, rekreačních sportech, chovu domácího zvířectva atd.⁷⁶ Pojištění se vztahuje na odpovědnost osob, kteří spolu žijí v jedné domácnosti (manželé, nezletilé děti) a dále některých dalších osob (např. pomocná osoba zaměstnaná v domácnosti pojištěného). Pojištění většinou kryje i odpovědnost za škody způsobené v celé geografické Evropě!⁷⁷ Právo pojištěného je, aby za něho v tomto pojištění pojistitel uhradil škodu, za kterou dle zákona odpovídá jinému. Pachatel vyvolá mylný dojem, o vzniku určité pojistné události, kterou pojistitel pokládá za pojistnou. Například situace, kdy si pojištěný způsobí škodu na věci sám, což by nebylo z pojištění kryto.

⁷⁵ CHMELÍK, J. Soudní inženýrství. *Charakteristika pojistných podvodů*. Brno: Příspěvek XV. mezinárodní konference soudních znalců. 2006, s. 152-153.

⁷⁶ Pojištěníprokaždého.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-13]. *Obecná odpovědnost*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojisteniprokaždého.cz/pojisteni-osob/obecna-odpovednost>>.

⁷⁷ Euro-pojištění.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-13]. *Pojištění odpovědnosti za škodu v občanském životě*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojisteni-odpovednosti.info/pojisteni-odpovednosti-za-skodu-v-obcanskem-zivote/>>.

Proto požádá někoho jiného, který je rovněž pojištěn na odpovědnost za způsobenou škodu, aby v hlášení o pojistné události uvedl, že poškození způsobil on. Tento způsob páčání trestného činu předpokládá spolupachatelství osoby, která je majitelem věci a jedince, který je pojištěn na odpovědnost. Nejedná se o četný způsob páčání trestného činu pojistný odvod.⁷⁸

3.1.2.2.2 Pojistné podvody v pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla

Zákonné pojištění motorových vozidel neboli povinné ručení je nejdůležitější povinné smluvní pojištění zasahující velkou měrou do života každého z nás. Na základě jeho existence, má pojištěný právo, aby za něho v případě pojistné události pojistitel nahradil škodu vzniklou jinému v souvislosti s provozem vozidla. Pojistitel má povinnost hradit skutečné škody na věcech včetně nákladů na jejich odstranění, škody vzniklé na zdraví nebo usmrcením, náklady na léčení zraněných, dále škody, které mají povahu ušlého zisku nebo účelně vynaložené náklady na právní zastoupení poškozeného. Z pojištění se nehradí škody, za které je řidič odpovědný sám sobě nebo osobě blízké, se kterou žil v době vzniku škody ve společné domácnosti. Pojištění se nevztahuje na škody řidiče, který nehodu způsobil. K tomu slouží výše uvedené havarijní pojištění. Povinné ručení platí i v zahraničí. Dokladem toho je tzv. zelená karta.⁷⁹ Pachatelé uvádějí pojistitele v omyl při uplatnění nároku na pojistné plnění. V kooperaci s policisty vytvářejí nepravé záznamy o dopravní nehodě, tak jak tomu bylo u havarijního pojištění. Populární jsou situace, kdy pachatel, za spoluúčasti druhého řidiče, zinscenuje hypotetickou dopravní nehodu, kterou poté nechá vyšetřit policií a škodu na vozidle hradí pojistitel z pojištění spolupachatele.⁸⁰

⁷⁸ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 13-14.

⁷⁹ Měšec.cz[online]. 2011. [cit. 2011-10-13]. *Povinné ručení*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/pojisteni/pojisteni-aut/povinne-ruceni/pruvodce/>>.

⁸⁰ CHMELÍK, J. Soudní inženýrství. *Charakteristika pojistných podvodů*. Brno: Příspěvek XV. mezinárodní konference soudních znalců. 2006, s. 153.

3.1.2.2.3 Pojistné podvody v pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání, zvané „Zam-Zam“, se obecně vztahuje na škody, které způsobí zaměstnanec svému zaměstnavateli v souvislosti s pracovní činností. Pojištění chrání pro případ škody na zdraví, na majetku nebo peněžité újmy vůči zaměstnavateli v maximální výši 4,5násobku hrubé měsíční mzdy.⁸¹ Při výkonu některých profesí je dokonce pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání povinnost uzavřít (např. advokáti, auditoři, daňoví poradci, myslivci, provozovatelé zdravotnického zařízení a jiní).⁸² Ke spáchání trestného činu pojistný podvod většinou dochází na základě dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Pachatelé pojistiteli nahlásí škodní událost, ke které ve skutečnosti vůbec nedošlo.⁸³

3.1.2.3 Pojistné podvody v cestovním pojištění

Cestovní pojištění je určeno lidem, kteří mají v plánu vycestovat do zahraničí a chtějí vyloučit rizika značných starostí a finančních obtíží v případě neočekávaných událostí. Pojištění pro cesty do zahraničí obvykle zahrnuje pojištění léčebných výloh, pojištění úrazu, pojištění odpovědnosti za škodu, pojištění zavazadel a pojištění storno poplatků.⁸⁴ V cestovním pojištění se velmi komplikovaně prokazuje pojistný podvod, neboť k fingované pojistné události dochází mimo území České republiky.⁸⁵ Typické pojišťovací podvody v tomto druhu pojištění souvisí například s falšováním dokladů a účtenek nebo s nápadně často mizíci zavazadly.⁸⁶

⁸¹ Měsíc.cz[online]. 2003. [cit. 2011-10-14]. *Pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/pojisteni-odpovednosti-za-skody/>>.

⁸² Respekt [online]. 2011. [cit. 2011-10-14]. *Pojištění profesní odpovědnosti*. Dostupné z WWW: <http://www.respekt.cz/produkty/pojisteni_odpovednosti/profesni_odpovednost.html>.

⁸³ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 14.

⁸⁴ Finance.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-14]. *Krytí rizik cestovním pojištěním*. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/pojisteni/informace/cestovni/co-to-je/>>.

⁸⁵ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 10.

⁸⁶ iDNES.cz/Finance [online]. 2011. [cit. 2011-10-14]. *Letní pojišťovací perličky: podvodníci to zkoušejí na letišti i u lékaře*. Dostupné z WWW: <http://finance.idnes.cz/letni-pojistovaci-perlicky-podvodnici-to-zkousi-na-letisti-i-u-lekare-1eq-poj.aspx?c=A110713_101305_poj_bab>.

3.1.2.4 Pojistné podvody v úvěrovém pojištění

Pojištění úvěru je pojistný produkt, jehož podstatou je krytí ztrát v případě neschopnosti splácet poskytnutý úvěr. Pojištěným je osoba zavázaná v úvěru jako dlužník či spoludlužník. Sjednává se pro případ smrti, invalidity, pracovní neschopnosti s možností pojistit se proti ztrátě zaměstnání.⁸⁷ Třebaže se nejedná o častý způsob páchaní trestného činu pojistný podvod, jeho následky jsou po stránce majetkové škody obrovské. Pachatelé jsou dokonalými profesionály a jen velmi těžko jim lze dokázat při sjednávání pojistné smlouvy myšlenku spáchat trestný čin. Po spáchání trestného skutku se pachatelé, jejichž identita je obvykle známa, skrývají v zahraničí, což výrazně komplikuje samotné vyšetřování.⁸⁸

3.2 Pojistné podvody dle osoby pachatele

Druhou možností jak lze klasifikovat pojistný podvod je dle osoby pachatele. Na základě uvedeného kritéria se pojistné podvody člení na **vnější** (externí) **pojistný podvod** a **vnitřní** (interní) **pojistný podvod**.⁸⁹

3.2.1 Vnější pojistný podvod

Pachatelem trestného činu vnější (klientský) pojistný podvod je buď pojištěná osoba nebo pojistník, tj. osoba, majetek jejíž je pojištěn nebo osoba, která uzavřela s pojišťovnou pojistný kontrakt. Tito pachatelé většinou nemají z řad zaměstnanců pojišťoven někoho, kdo by jim zosnoval nebo umožnil spáchat trestný čin. Spolupachatelé naopak někdy jsou příslušníci policie, pracovníci zdravotnických zařízení nebo pomocníci z řad zaměstnanců autoservisů či autoopraven. Pachatelé zde uvádějí v omyl pojistitele nebo využívají omylu při sjednávání pojistné smlouvy nebo při uplatňování práva na výplatu pojistného plnění.⁹⁰

⁸⁷ Měšec.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-14]. *Berete si úvěr? Nezapomeňte na pojištění*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/berete-si-uver-nezapomente-na-pojisteni/>>.

⁸⁸ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 15.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ Tamtéž.

3.2.2 Vnitřní pojistný podvod

Pachatelem vnitřního pojistného podvodu je zpravidla likvidátor pojistných událostí, který je buď návodcem, který pojištěného přesvědčí ke spolupachatelství, a nebo se z podnětu klienta stává spolupachatelem trestné činnosti pojistný podvod. Pachatel má výhodu v tom, že velmi dobře zná vnitřní prostředí pojišťovny a daleko lépe může využít různých nedostatků a nedokonalostí daného pojistného produktu. Dalo by se říci, že se jeho jednání přibližuje zpronevěře.⁹¹

3.3 Pojistné podvody dle způsobu vzniku

V této práci poslední uvedenou klasifikací je rozdělení pojistných podvodů podle toho za jakých okolností nastanou. Rozeznáváme pojistné podvody **oportunistické** a **organizované**.

3.3.1 Oportunistické pojistné podvody

Podvodníky namátkových neboli takzvaných oportunistických⁹² pojistných podvodů jsou většinou jednotlivci, amatéři. Frekvence jejich páchaní je vyšší než u organizovaných pojistných podvodů a škoda se obvykle pohybuje v řádech maximálně desetitisíců korun. Tyto podvody nejčastěji spočívají v úmyslném nadhodnocení vzniklé škody nebo v posunutí pojištění před datum domnělé pojistné události.⁹³

Příkladem oportunistického pojistného podvodu je situace, kdy pojištěný nahlásil vytopený sklep. Asi týden po sepsání a zdokumentování škody mobilním technikem klient zavolal na zákaznické centrum s tím, že zapomněl nahlásit televizi. Operátorovi sdělil, že o úctenku bohužel přišel. Současně uvedl i obchod, ve kterém televizi koupil. Detektivé pojišťovny zavolali do zmíněného obchodu a zjistili, že uvedený model televizoru teprve přijde do prodeje. Klient si vzápětí vše rozmyslel a proplacení škody na televizoru nepožadoval. Z jeho

⁹¹ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 16.

⁹² Pozn.: Výraz oportunistický pochází z anglického „opportunity“ – příležitost.

⁹³ Bankovnípoplatky.com [online]. 2011. [cit. 2011-10-15]. *Dochází nám snad peníze? Počet pojistných podvodů v ČR opět narostl*. Dostupné z WWW: <<http://www.bankovnipoplatky.com/dochazeji-nam-snad-penize-pocet-pojistnych-podvodu-v-cr-opet-narostl-14843.html>>.

pohledu bylo bohužel pozdě. Vzhledem k pokusu o pojistný podvod si musel celou škodu na vytopeném sklepe zaplatit sám.⁹⁴

3.3.2 Organizované pojistné podvody

Minoritní část pojistných podvodů jde na vrub organizovaných skupin. „Ty dokonce pojistný podvod přímo živí,” říká mluvčí pojišťovny Uniqa Eva Svobodová.⁹⁵ Jejich jednání je pečlivě promyšlené, profesionální a způsobuje velké finanční škody. Do organizovaného pojistného podvodu může být zapojeno velké množství lidí, například majitelé aut, policisté, opravny a servisy, prodejci aut nebo tzv. „bílí koně”⁹⁶, kteří v těchto případech figuruji jako „pachatelé i poškození.”⁹⁷

V říjnu tohoto roku policie ČR ukončila vyšetřování nejrozsáhlejšího případu organizovaných pojistných podvodů, který kdy byl odhalen na území České republiky. Policejní vyšetřovatelé při akci „Úžovka“ prokázali organizované skupině zinscenovaných více než 120 dopravních nehod, za které obvinění od pojistitelů vyinkasovali 38,5 miliónů korun. Z tohoto trestného činu je odviněno 295 civilistů, 16 policistů a 3 vojáci z povolání. Pachatelům trestného činu hrozí až desetiletý trest odnětí svobody.⁹⁸

⁹⁴ Generali [online]. 2011. [cit. 2011-10-15]. *Křivka pojistných podvodů míří strmě vzhůru*. Dostupné z WWW: <<http://www.general.cz/tiskove-zpravy/krivka-pojistnych-podvodu-miri-strme-vzhuru>>.

⁹⁵ Peníze.cz [online]. 2008. [cit. 2011-10-15]. *Nejoblíbenější pojistné podvody*. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/pojisteni/42888-nejoblibenejsi-pojistne-podvody>>.

⁹⁶ iDNES.cz/Finance [online]. 2011. [cit. 2011-10-16]. *Nová pojistná finta zneužívání životní pojištění. Frčí ale i podvody s auty*. Dostupné z WWW: <http://finance.idnes.cz/nova-pojistna-finta-zneuzyva-zivotni-pojisteni-frci-ale-i-podvody-s-auty-1lj-poj.aspx?c=A110120_101146_poj_sov>.

⁹⁷ Bílý kůň. In *Wikipedia*. otevřená encyklopedie [online]. Stránka naposledy edit. 15. 11. 2010. [cit. 2011-10-16]. Česká verze. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/B%C3%AD%C3%BD_k%C5%AF%C5%88>.

⁹⁸ Deník.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-16]. *Akce úžovka: 300 obviněných z pojistných podvodů*. Dostupné z WWW: <http://www.denik.cz/z_domova/akce-uzovka-obvinenych-z-pojistnych-podvodu.html>.

4 Charakteristika pachatelů pojistného podvodu

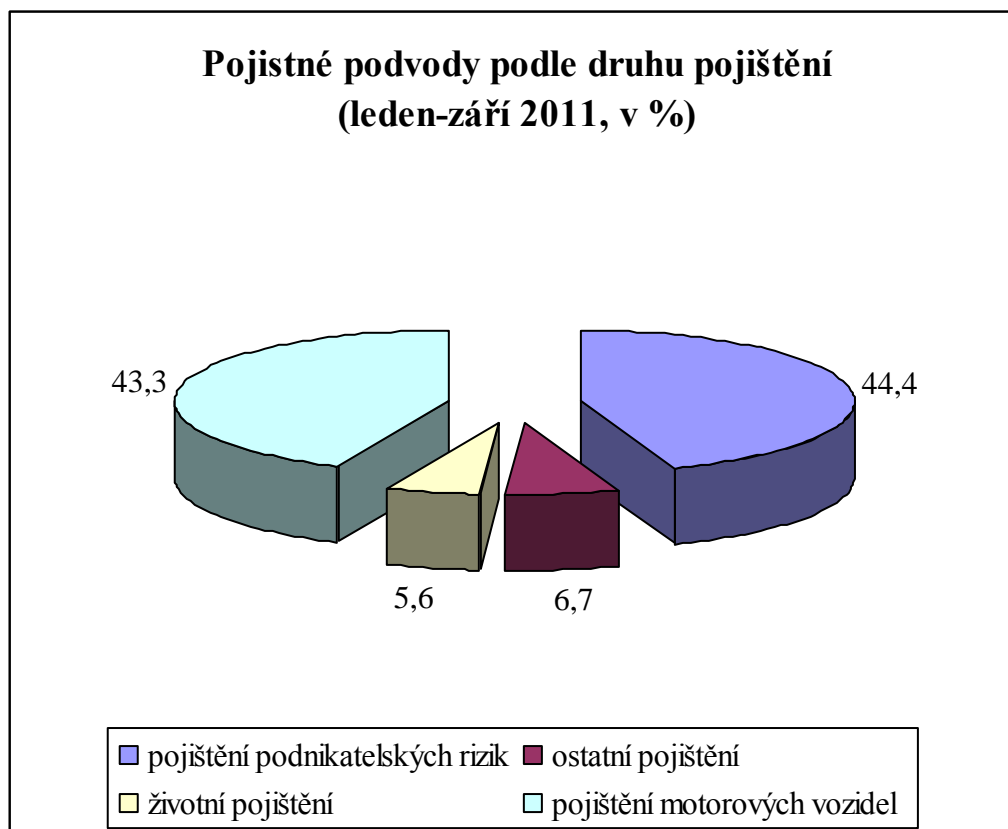
Obecně lze konstatovat, že valná většina externích či klientských pachatelů pojistného podvodu nevykazuje žádné poruchy osobnosti. Pachatelé rovněž nemusí mít žádné vědecké a intelektuální vlohy. Podvodníkem může být kdokoliv, kdo má způsobilost k právním úkonům (dříve označováno jako „svéprávnost“), oprávnění uzavřít s pojistitelem smlouvu a vlastní nebo má v nájmu věc, která je předmětem pojištění. Nejčastějším motivem spáchání pojistného podvodu je touha po penězích. Často pachatelé přistupují ke spáchání trestného činu v době, kdy například ztratí své zaměstnání.⁹⁹

„Nejfrekventovanější páchaní pojistných podvodů se vyskytuje v pojištění motorových vozidel a pojištění podnikatelských rizik,“ říká Zdeněk Horáček, vedoucí oddělení forenzního auditu ČSOB pojišťovny.¹⁰⁰ Protože se jedná o dvě kvantitativně nejpočetnější kategorie pojistných podvodů, lze u těchto druhů pojištění vystopovat příznačný profil pachatele.

⁹⁹ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 16.

¹⁰⁰ Bankovnípoplatky.com [online]. 2011. [cit. 2011-10-17]. *Nejvíce pojistných podvodů? V Praze. Nejméně? Na Vysočině a v Ústí*. Dostupné z WWW: <<http://www.bankovnipoplatky.com/nejvice-pojistnych-podvodu-v-praze-nejmene-na-vysocine-a-v-usti--15539.html>>.

Obrázek 2 – Pojistné podvody podle druhu pojištění v ČSOB

Pramen: Bankovnípoplatky.com [online]. 2011. Nejvíce pojistných podvodů? V Praze. Nejméně? Na Vysočině a v Ústí. Dostupné z WWW: < <http://www.bankovnipoplatky.com/nejvice-pojistnych-podvodu-v-praze-nejmene-na-vysocine-a-v-usti-15539.html>>. Vlastní zpracování.

Pachatelé pojistných podvodů směřujících proti **pojištění motorových vozidel** jsou obvykle osoby nemajetné, ve věku dvaceti až třiceti let, bez středoškolského vzdělání. Za zanedbatelnou finanční odměnu se nechají organizátory zlákat, aby si na svoji osobu pořídili vozidlo na leasing. Vozidlo je poté vyvezeno do zahraničí, kde se prodá. Následně na území ČR nebo v tuzemsku je policii nahlášeno jeho údajné odcizení.¹⁰¹

Pojistné podvody v oblasti **pojištění podnikatelských rizik** naopak organizují osoby obvykle intelektuálně na výši, s možností navazovat kontakty, výřeční a se schopností jednat bez předchozí přípravy.¹⁰²

¹⁰¹ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 16.

¹⁰² CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 16-17.

V praxi se obecně vyskytují 3 základní skupiny pachatelů pojistného podvodu:

- a) **Běžní pachatelé pojistného podvodu** – osoby dodržující zákony s čistým trestním rejstříkem. Tito lidé ale v případě pojistné události mohou podlehnout pokušení. Například se pokusí navýšit malou škodu nebo nahlásit škodu falešnou. Riziko jejich odhalení je malé a oni mají pocit, že pojišťovně svým jednáním nezpůsobí velkou škodu,
- b) **Skupina lidí se zkušenostmi s kriminální činností** – jsou osoby zběhlé a protřelé v oblasti nenásilných trestných skutků a v páchání drobné trestné činnosti. V tomto konání zpravidla pokračují až do doby jejich odhalení,
- c) **Organizované kriminální skupiny** – představují nejrizikovější skupinu pro pojistitele. Jsou velmi dobře organizované a připravují značně nákladné pojistné podvody.¹⁰³

¹⁰³ VPU. Pojistný podvod – významný prvek provozního rizika pojišťoven. *Pojistný obzor*. 2006, č. 11, s. 6. ISSN 0032-2393.

5. Příčiny páchání pojistných podvodů

Důvody, které vedou k páchání pojistných podvodů jsou velmi různorodé. „Mezi obecné příčiny určitě patří **změna mentality obyvatel směrem ke konzumnímu způsobu života**“.¹⁰⁴ Typický konzument je člověk, který je orientován na spotřebu, nikoliv na tvorbu hodnot. „Materiální statky klade před hodnoty mravní.“¹⁰⁵ Touží po vysokém životním standardu, po penězích, osobní prestiži a z každé vhodné situace se snaží vytěžit určitý finanční prospěch, v tomto případě na úkor pojistitele.¹⁰⁶ Snadného zisku může docílit dvěma způsoby. Pojistnou událost zveličí, to znamená, že škoda bude malá, ale on ji „nafoukne“. To je ta lepší varianta. Horší způsob je, že škoda vůbec nenastala a pachatel si pojistnou událost vymyslí.¹⁰⁷

Další příčinu pojistných podvodů lze spatřit ve **finančních potížích pojištěnce**. Klient se ocitne v situaci, kdy mu hrozí exekuce, má nedoplatky na hypotéce, a tak udělá cokoli, jen aby přišel k penězům. Jsou zaznamenány případy, že si lidé kvůli penězům poškodili i vlastní zdraví. Jedná se o tzv. sebepoškozování, kdy se např. useknou kousek prstu a poté chtějí od pojistitele pojistné plnění.¹⁰⁸

Do určité míry je na vině i **nepříznivé počasí a přírodní kalamity**. Pachatelé vyhledávají období, které jim vyhovuje z hlediska klimatických podmínek a naopak v jiném by si na pojistný podvod netroufli. Každoročně je přibližně 25 % pojistných podvodů odhaleno při likvidaci pojistných událostí vzniklých při sněhových kalamitách a povodních. Nejčastěji spočívá podvodné jednání v navýšení škody z pojistné události nebo zpětné pojištění majetku postiženého kalamitou, který ovšem před pohromou pojištěn nebyl.¹⁰⁹

¹⁰⁴ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 24.

¹⁰⁵ KOZLÍK, J. [online]. 2004. [cit. 2011-10-18]. *Ohrožuje lidi konzumní způsob života?* Dostupné z WWW: <http://www.literarky.cz/index_o.php?p=clanek&id=304&rok=2004&cislo=26>.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Česká televize.cz/i-vysílání [online]. 2011. [cit. 2011-10-18]. *Jak napálit pojišťovnu*. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/i-vysilani/1100627928-ta-nase-povaha-ceska/411235100011007-jak-napalit-pojistovnu/titulky/>>.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Měsíc.cz [online]. 2007. [cit. 2011-10-18]. *Přírodní kalamity – významný zdroj pojistných podvodů*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/tiskove-zpravy/prirodni-kalamity-vyznamny-zdroj-pojistnych-podvodu/>>.

Lidé páchají pojistné podvody, protože si myslí, že **tímto kriminogenním jednáním není poškozena konkrétní osoba**. Domnívají se, že neublíží nikomu známému, ale ubližují bohaté a bezejmenné instituci, které navíc musejí platit pojistné.¹¹⁰

Tolerantní postoj společnosti k pojistným podvodům. „Veřejnost vnímá pojistný podvod s velkou tolerancí a pochopením. Lidé si představují, že při trestném činu teče krev,“ říká Pavel Východský z České asociace pojišťoven.¹¹¹

Lidé se domnívají, že **pojistné vztahy jsou neefektivní** (stále platí a nic z toho nemají) a že **pojistná plnění z předešlých pojistných událostí jsou nízká**.

Příčinou vysoké úrovně pojistných podvodů mohou být i **média** (např. klamavá a neseriózní reklama a podobně).

U některých lidí přetrvává ustálená představa, že je pojistný podvod vcelku „**kavalírský způsob**“ jak získat peníze.¹¹²

¹¹⁰ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 24.

¹¹¹ Ekonom [online]. 2007. [cit. 2011-10-19]. *Češi tolerují pojistné podvody*. Dostupné z WWW: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-20417950-z-ciziho-krev-tece>>.

¹¹² CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 24.

6 Prevence pojistného podvodu

Hlavním cílem každé **prevence** je předcházet (ex ante) nežádoucím jevům. Odborný výraz prevence pochází z latinského *praevenire* – zabránit. **Prevence kriminality** je definována jako ofenzivní strategie boje s trestnou činností zahrnující soubor nenásilných opatření, na kterých se podílí celá řada veřejných institucí i soukromých objektů. Cílem prevence je snížení míry a závažnosti trestné činnosti.¹¹³

Kořenem prevence by měla být celková **změna úhlu pohledu široké veřejnosti** na pojistný podvod. Mnozí lidé si stále myslí, že pojišťovna je instituce, která z lidí v jejich představách „jen tahá peníze za nic“. Pojistitelé by rovněž měli o pojistných podvodech více hovořit (tzv. **osvěta**). Je zřejmé, že samotná změna mínění a informovanost o pojistném podvodu by nikdy nevedly k postačujícímu zmírnění či dokonce odstranění pojistného podvodu.¹¹⁴

Jako hlavní preventivní opatření proti pojistnému podvodu lze uvést:

- 1) **Zákonodárná opatření** – s pojistným podvodem úzce souvisí tyto právní předpisy – viz. Příloha 1,
- 2) **Prevence proti pojistným podvodům ze strany pojistitele,**
- 3) **Národní spolupráce v boji proti pojistným podvodům,**
- 4) **Evropská a celosvětová spolupráce v boji proti pojistným podvodům a**
- 5) **Systém VINFOTO.**

6.1 Prevence proti pojistným podvodům ze strany pojistitele

Prevence pojistných podvodů je v první řadě otázkou pojišťoven. Měla by být zaměřena jak dovnitř, tak vně pojišťovny. Nejdůležitější **interní prevencí** je posilování pracovních vztahů mezi zaměstnanci a souhlasný postoj zaměstnance vůči svému zaměstnavateli, tj. pojišťovně.

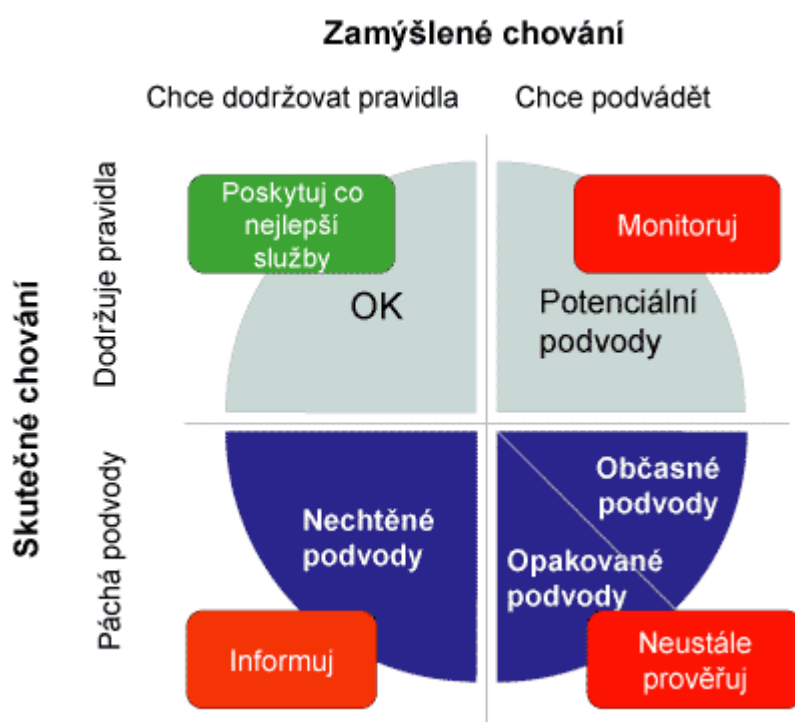
¹¹³ Prevence. In *Wikipedia*. otevřená encyklopedie [online]. Strana naposledy edit. 17. 11. 2011. [cit. 2011-10-20]. Česká verze. Dostupné z WWW: < <http://cs.wikipedia.org/wiki/Prevence> >.

¹¹⁴ RŮŽEK, J. Jak předcházet podvodům v pojišťovnictví? *Pojistný obzor*. 2005, č. 9, s. 12. ISSN 0032-2393.

Velmi důležitý je vztah s likvidátory pojistných událostí. Na jejich odborných a morálních dovednostech závisí výplata pojistného plnění. Jsou vstupním i výstupním místem do finančního ústavu. Jsou to zejména oni, kdo rozhodují o výsledku hospodaření pojistitele. Jako preventivní nástroj proti pojistnému podvodu může působit systém přesně a transparentně delegovaných pravomocí. Pod tímto si lze představit sdílení odpovědnosti za případ likvidace pojistné události, včetně sankce.¹¹⁵

Klíčovým opatřením z pohledu **vnější prevence** je vysoce kvalitní Risk management (Řízení rizik). Jeho hlavním úkolem je zamezit přílivu vysoce rizikových klientů. Následující obrázek znázorňuje matici rozdělující klienty do čtyř kategorií podle jejich skutečného a zamýšleného chování v kontextu s pojistným podvodem. Doporučuje nejúčelnější přístupy k jednotlivým skupinám zákazníků.¹¹⁶

Obrázek 3 – Rozdělení klientů pojišťoven dle jejich skutečného a zamýšleného chování

Pramen: SystemOnLine [online]. 2007. Fraud management aneb data mining v praxi. Dostupné z WWW: < <http://www.systemonline.cz/business-intelligence/fraud-management-aneb-data-mining-v-praxi.htm>>.

¹¹⁵ RŮŽEK, J. Jak předcházet podvodům v pojišťovnictví? *Pojistný obzor*. 2005, č. 9, s. 12. ISSN 0032-2393.

¹¹⁶ SystemOnLine [online]. 2007. [cit. 2011-10-20]. *Fraud management aneb data mining v praxi*. Dostupné z WWW: < <http://www.systemonline.cz/business-intelligence/fraud-management-aneb-data-mining-v-praxi.htm>>.

Důležitým preventivním orgánem je specializované pracoviště. Mezi hlavní úkoly této instance patří zaznamenávání škod, vyšetřování podezřelých pojistných událostí a vymáhání neoprávněně vyplacených pojistných plnění. Během zkoumání podezřelých pojistných událostí berou zaměstnanci v úvahu celou řadu faktorů, okolností a jevů, která mohou upozornit na možnost pojistného podvodu. Jsou partnery pro orgány činné v trestním řízení, neboť jim, policii a státním zastupitelstvím, adresují pobídky k šetření či hotová trestní oznámení.¹¹⁷

6.2 Národní spolupráce v boji proti pojistným podvodům

Obrázek 4 – Logo České asociace pojišťoven

Pramen: ČAP [online]. 2011. Logo for download. Dostupné z WWW:

<<http://www.cap.cz/Item.aspx?item=Logo+ke+sta%C5%BEn%C3%AD&typ=HTML>>.

Prevence pojistného podvodu patří již několik let k prioritním cílům České asociace pojišťoven (dále jen ČAP). Ve své činnosti úzce spolupracuje nejen s tuzemskými partnery, ale i s národními asociacemi pojišťoven zemí EU. **ČAP se významně podílela na formulaci skutkové podstaty pojistného podvodu v tehdejšímu paragrafu 250a.**¹¹⁸

V rámci ČAP se pojistnému podvodu věnuje jeden z jejich výkonných orgánů – **Kancelář pro prevenci pojistného podvodu**. Posláním sekce je rozvoj spolupráce pojistitelů při výměně informací a poznatků o pojistných podvodech. Podílí se také na spolupráci s Policií ČR a dalšími tuzemskými a zahraničními partnery v oblasti pojistného podvodu. Hlavním bodem spolupráce je včasná identifikace pojistného podvodu v oblasti pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla a havarijního pojištění.

¹¹⁷ RŮŽEK, J. Jak předcházet podvodům v pojišťovnictví? *Pojistný obzor*. 2005, č. 9, s. 13. ISSN 0032-2393.

¹¹⁸ Tisková zpráva ČAP. Prevence a boj proti pojistnému podvod. *Pojistný obzor*. 2005, č. 6, s. 9 ISSN 0032-2393.

Předmětem kooperace je využití společných databází a zvyšování odbornosti policejních vyšetřovatelů a pracovníků služby dopravní policie. S využitím zahraničních zkušeností ČAP zpracovala a vydala **interní metodickou příručku pro prevenci, vyšetřování a indikaci pojistných podvodů**.¹¹⁹

6.2.1 Spolupráce mezi ČAP a Policií České republiky

Dne 22. 4. 2005 ČAP a Policejní prezidium ČR uzavřely dohodu o spolupráci v zájmu účinného spolupůsobení proti páčání trestné činnosti.¹²⁰ Obdobná dohoda byla uzavřena již dříve, ale **nebyla závazná pro všechny složky policie. Nyní je platná pro celé spektrum policistů**, od obvodních oddělení přes dopravní služby až po cizineckou policii. Dohoda je významná jak pro policisty, tak pro pojistitele a jejich klienty. Smlouva upravuje vztahy obou stran při objasňování příčin a odstraňování následků kriminality, především při vyšetřování trestných činů souvisejících s likvidací pojistných událostí a při prevenci pojistných podvodů. Obsahem spolupráce je zejména výměna informací, vzdělávání a otázka osobních kontaktů mezi pracovníky pojišťovny a policisty na jednotlivých útvarech. **V současné době, kdy jsou pojistné podvody mistrě fingovány, je jejich spolupráce zcela určité na místě.**¹²¹

6.2.2 Součinnost mezi ČAP a Hasičským záchranným sborem České republiky

Dne 24. září 2002 uzavřeli generální ředitel Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstek ministra vnitra genmjr. Ing. Miroslav Štěpán a prezident České asociace pojišťoven Ing. Vladimír Mráz rámcovou dohodu o spolupráci mezi ČAP a Hasičským záchranným sborem ČR. Předmětem této dohody je poskytování informací z oblasti zjišťování příčin vzniku požárů pro účely likvidace pojistných událostí.¹²²

¹¹⁹ Tisková sdělení ČAP. Při České asociaci pojišťoven byla ustanovena Kancelář pro prevenci pojistného podvodu. *Pojistný obzor*. 2003, č. 9, s. 16. ISSN 0032-2393.

¹²⁰ Policie ČR [online]. 2011. [cit. 2011-10-20]. *20 let Policie České republiky*. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>>.

¹²¹ TROJANOVÁ, E. Význam nové dohody a spolupráci s ČAP. *Pojistný obzor*. 2005, č. 7, s. 7. ISSN 0032-2393.

¹²² Hasičský záchranný sbor ČR [online]. 2011. [cit. 2011-10-20]. *20 let Policie České republiky*. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/ramcova-smlouva-s-cap-pdf.aspx>>.

6.3 Mezinárodní spolupráce proti pojistným podvodům

Pojišťovací podvody zejména v pojištění motorových vozidel se neomezují jen na hranice jednotlivých států, ale rychle přesáhly charakter regionální a jsou řazeny do kategorie mezinárodní kriminality. Vzhledem k předpokládanému rozsahu této trestné činnosti zde dochází k největším škodám a to jak leasingovým společnostem, tak především pojistitelům. V tomto poli působnosti jsou jasné viditelné i aktivity policie, která činí opatření k dokumentování této trestné činnosti a postihům konkrétních pachatelů. Naopak schopnosti pojišťoven jsou v tomto směru dost ohraničené. Zásadním pro potírání této trestné činnosti jsou dobře fungující mezinárodní vazby a sjednocování legislativy v oblasti ochrany dat, tak aby byla možná jejich bezproblémová výměna na nadnárodní úrovni.¹²³

Obrázek 5 – Logo Evropského sdružení národních asociací pojistitelů

Pramen: CEA [online]. 2011. Logo for download. Dostupné z WWW: <<http://www.cea.eu>>.

CEA je evropská federace pojišťoven a zajišťoven, která byla založena v roce 1953. Jejimi členy jsou národní asociace pojišťoven. Sídlo evropské federace je v Bruselu.¹²⁴ Od roku 1998 je řádným členem CEA i ČAP.¹²⁵ Boj s pojistnými podvody na evropské úrovni zahájilo CEA (Comité Européen des Assurances) v říjnu roku 1993.

¹²³ ČERMÁK, A. Problematika boje s pojistným podvodem v podmínkách pojišťoven. *Pojistný obzor*. 2000, č. 10, s. 8. ISSN 0032-2393.

¹²⁴ CEA Insurers of Europe [online]. 2011. [cit. 2011-10-20]. *About the CEA*. Dostupné z WWW: <<http://www.cea.eu/index.php/about-the-cea>>.

¹²⁵ ČAP [online]. 2011. [cit. 2011-10-20]. *Historie ČAP*. Dostupné z WWW: <<http://www.cap.cz/Folder.aspx?folder=Lists%2fMenu%2fO+n%C3%A1s>>.

Za prioritní v boji s pojistným podvodem určilo zejména tyto oblasti:

-**využívání informačních databází** k prevenci pojistného podvodu,

-**systém vzdělávání (školení) vlastních pracovníků pojišťoven** k problematice pojistného podvodu,

-**osvětu** vůči veřejnosti k dosažení změny náhledu lidí na pojistná podvody a

-**důsledné detektivní prošetřování vytypovaných škodních událostí** (na základě indikátorů pojistného podvodu).¹²⁶ CEA odhaduje, že pojistný podvod v členských zemích Evropské unie dosahuje objemu minimálně **8 miliard euro ročně**.¹²⁷ Dle studie CEA je například v UK (United Kingdom)¹²⁸ neoprávněno vyplaceno na pojistných podvodech okolo 1,9 miliardy liber ročně.¹²⁹ Exředitel CEA Jean-Luis Marsaud označil pojistný podvod za fenomén stejný jako třeba nedodržování rychlosti na silnici – sobě jej přestupující vždy odpustí a zdá se mu, že je to celkem i akceptovatelné.¹³⁰

Obrázek 6 – Logo Mezinárodní asociace pro boj s pojistným podvodem

Pramen: IAIFA [online]. 2011. Logo ke stažení. Dostupné z WWW:

<http://www.iaifa.org/images/IAIFA_Full_Top_wide_Graphics2.jpg>.

Spolupráce v boji s pojistnými podvody se odehrává i na celosvětové úrovni. V roce 1986 bylo v USA ve městě Kansas City založena **International Association of Insurance Fraud Agencies (IAIFA)** neboli **Mezinárodní asociace pro boj s pojistným podvodem**. Sdružení tvoří fyzické a právnické osoby zabývající se profesionálně bojem proti pojistným podvodům.

¹²⁶ ČERMÁK, A. Problematika boje s pojistným podvodem v podmínkách pojišťoven. *Pojistný obzor*. 2000, č. 10, s. 8. ISSN 0032-2393.

¹²⁷ VPU. Pojistný podvod – významný prvek provozního rizika pojišťoven. *Pojistný obzor*. 2006., č. 11, s. 6. ISSN 0032-2393.

¹²⁸ Pozn.: United Kingdom zahrnuje Anglii, Skotsko, Wales, Severní Irsko a přilehlé ostrovy.

¹²⁹ SANDRINE, N. XIII International Conference about Insurance Crime. *Insurance fraud – problem definition and overview of approaches across Europe*. March 11, 2010. Dostupné z: <http://piu.org.pl/public/upload/ibrowser/04_Insurance_fraud_S_Noel.pdf>.

¹³⁰ TROJANOVÁ, E. Pojistné podvody neznají hranice. *Pojistný obzor*. 2006, č. 11, s. 5. ISSN 0032-2393.

V současné době má asociace okolo stovky individuálních i kolektivních členů z mnoha zemí všech kontinentů. Součástí asociace je již několik let ČAP. Svoji činnost IAIFA zaměřuje nejvíce na:

- účinná **preventivní a represivní** neboli trestající **opatření**,
- výměnu nabytých informací** z jednotlivých zemí za účelem zvýšení efektivity boje proti pojistným podvodům na celosvětové úrovni,
- problematiku pojistných podvodů v neživotním pojištění**, zejména v pojištění motorových vozidel, pojištění přepravy a v úvěrovém pojištění,
- oblast praní špinavých peněz a podvodů s daňovým přiznání**,
- činnost zprostředkovatelů, makléřů či likvidátorů**, neboť i oni mohou být pachateli pojistného podvodu,
- mezinárodně organizované gangy**,
- společnou a systematickou spolupráci** veřejného i soukromého sektoru a pojistitelů navzájem.¹³¹

6.4 Systém VINFOTO

VINFOTO je služba, která je určena především pro pojišťovací společnosti a jejím hlavním účelem je **zabránit pojistným podvodům při pojišťování ojetých vozidel**. Výhradním provozovatelem této služby se stala v roce 2002 Cebia, spol. s.r.o. (dále jen **Cebia**).¹³² VINFOTO je fyzická prohlídka vozidla, která se provádí před vstupem vozidla do pojištění a dokladuje tak skutečný stav vozidla v době uzavření pojistné smlouvy. Prohlídky vozidel se provádějí na celém území ČR v tzv. **Autorizovaných Pracovištích Cebia (APC)**. Technologie VINFOTO přesně a pravdivě dokumentuje stav vozidla pomocí digitálních fotografií a zároveň klasifikuje vozidlo do pěti stupňů podle stop jeho poškození. K vozidlu je pořízena základní sada fotodokumentace exteriéru, interiéru a identifikačních znaků vozidla.¹³³

¹³¹ KOTRBATÁ, J. Pojistný podvod mezinárodně. *Pojistný obzor*. 2001, č. 8. s. 8. ISSN 0032-2393.

¹³² Cebia [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. *Všeobecné podmínky pro fotodokumentaci a klasifikaci vozidel systémem VINFOTO*. Dostupné z WWW: <http://cebia.cz/download/vseob_podm_VINFOTO.pdf>.

¹³³ Cebia [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. *VINFOTO*. Dostupné z WWW: <<http://cebia.cz/cz/vinfoto-fotodokumentace-vozidla>>.

Základním a nejdůležitějším identifikátorem vozidla je **VIN (Vehicle Identification Number)**. VIN je 17-ti místný kód, který jednoznačně a jedinečně určuje identitu vozidla. Můžeme konstatovat, že se jedná o „rodné číslo vozidla“. Rozkódováním VIN lze o vozidle zjistit celou řadu charakteristik (např. výrobce, modelovou řadu, provedení karoserie, typ a objem motoru, druh používaného paliva, emisní systém, modelový či výrobní rok, výrobní závod, sériové číslo apod.). VIN je umístěováno na několika různých místech ve vozidle a alespoň jednou je vyraženo do karoserie nebo nosného rámu.¹³⁴

Identifikační číslo vozidla lze nalézt:

- **v dokladech** (malý technický průkaz k vozidlu, velký technický průkaz k vozidlu a další doklady jako např. pojistka, zelená karta, servisní knížka atd.),¹³⁵

Obrázek 7 – Malý a Velký technický průkaz k vozidlu

The image shows two technical vehicle certificates. The left certificate is a 'Malý technický průkaz k vozidlu' (Small technical vehicle certificate) for a Ford Mondeo. It contains fields for vehicle type (NÁKLADNÍ AUTOMOBIL SKŘÍŇOVÝ), engine power (1 800/765), and VIN (Wf0wxxgbbw7d43608). The right certificate is a 'Velký technický průkaz k vozidlu' (Large technical vehicle certificate) for a Ford Mondeo. It contains fields for vehicle type (NÁKLADNÍ AUTOMOBIL SKŘÍŇOVÝ), engine power (1 800/765), and VIN (Wf0wxxgbbw7d43608). Both certificates have the VIN highlighted with a red box.

Pramen: AutoTracer [online]. 2011. Malý a velký technický průkaz k vozidlu. Dostupné z WWW:

<<http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>>.

- **na vozidle – ražba** (neexistuje jednotný návod kde najít VIN na vozidle, zpravidla bývá umístěno pod čelním sklem na pravé straně ve směru jízdy nebo v motorovém prostoru vozidla),¹³⁶

¹³⁴ AutoTracer [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. VIN – číslo karoserie. Dostupné z WWW:

<<http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>>.

¹³⁵ AutoTracer [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. Kde najdu VIN. Dostupné z WWW: <<http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>>.

¹³⁶ Tamtéž.

Obrázek 8 – Identifikační číslo vozidla umístěno na pravé straně ve směru jízdy vozidla

Pramen: AutoTracer [online]. 2011. VIN pod čelním sklem. Dostupné z WWW:
<<http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>>.

Obrázek 9 – Identifikační číslo vozidla vyraženo v motorovém prostoru vozidla

Pramen: AutoTracer [online]. 2011. VIN v motorovém prostoru vozidla. Dostupné z WWW:
<<http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>>.

- **na vozidle – typový štítek** (typovou destička najdeme v prostoru dveří nebo v prostoru motoru vozidla).¹³⁷

Obrázek 10 – Typový štítek v prostoru dveří vozidla

Pramen: AutoTracer [online]. 2011. Typový štítek v prostoru dveří. Dostupné z WWW: <http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>.

¹³⁷ AutoTracer [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. *Kde najdu VIN*. Dostupné z WWW: <http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>.

Obrázek 11 – Typový štítek v prostoru motoru vozidla

Pramen: AutoTracer [online]. 2011. Typový štítek v prostoru motoru vozidla. Dostupné z WWW: <http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>.

Na základě VINFOTO vystaví Cebia nebo APC klientovi **Osvědčení o provedení fotodokumentace vozidla**. V tomto potvrzení stanoví výsledek poškození vozidla:

- ❖ **vozidlo není viditelně poškozeno** – nenalezeny žádné stopy poškození karoserie nebo skel vozidla,
- ❖ **vozidlo má drobná poškození** – nalezeno pouze poškození skel vozidla,
- ❖ **vozidlo má drobná poškození mimo poškození skel** – nalezeny stopy poškození karoserie, skla vozidla jsou v pořádku,
- ❖ **vozidlo má poškozená skla i ostatní části vozidla** – nebyly stopy poškození skel i karoserie vozidla,
- ❖ **vozidlo má poškození velkého rozsahu** – újma na vozidle s velkou pravděpodobností převyšuje 5 % obecné ceny vozidla¹³⁸ a nelze ji přesně specifikovat.¹³⁹

¹³⁸ Pozn.: Obecná cena vozidla je hodnota, za kterou lze v době pojistné události pořídit vozidlo stejného nebo srovnatelného typu, provedení a ve shodném stupni opotřebení. Tato cena zohledňuje stav aktuální nabídky a poptávky na trhu s vozidly.

¹³⁹ Cebia [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. VINFOTO. Dostupné z WWW: <http://cebia.cz/cz/vinfo-fotodokumentace-vozidla>.

„Minimum ojetých vozidel prodáváných v autobazarech na našem území nemá žádná poškození. Tuto skutečnost prokázala Cebia po provedení fotodokumentace 3000 vozidel prodáváných v největších českých autobazarech. Vyšlo najevo, že pouze 20 % vozidel nemá žádná poškození. U 80 % prodáváných ojetých vozidel je nebezpečí, že jejich majitelé si budou chtít, na úkor pojistitele, taková vozidla nechat opravit.“¹⁴⁰

Český trh ojetých vozů čelí neustálému náporu dovážených přestárých a nekvalitních vozů ze západní Evropy. Naše země se stala vrakovištěm Evropy, kde průměrný vůz byl vyroben před patnácti lety. **Vozidla z dovozu se staly předmětem mnoha typů pojistných podvodů.** Jsou fingována jejich stáří, přetočeny stavy tachometrů,¹⁴¹ a řada vozidel má v ČR pozměněné identifikátory.¹⁴²

¹⁴⁰ Cebia [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. *VINFOTO*. Dostupné z WWW: <<http://cebia.cz/cz/vinfoto-fotodokumentace-vozidla>>.

¹⁴¹ Pozn.: Dle odhadu má až 42 % vozidel pozměněn stav tachometru.

¹⁴² Sdružení na ochranu vlastníků automobilů [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. *Koupě ojetiny není roziková, pokud znáte tato pravidla*. Dostupné z WWW: <<http://www.sdruzeni-sova.cz/prirucka.pdf>>.

7 Odhalování pojistných podvodů ze strany pojišťoven

Ze statistik ČAP lze usoudit, že stále více klientů se snaží oklamat pojistitele, ale zároveň se pojišťovnám stále více pojistných podvodů daří detekovat. V loňském roce bylo prošetřeno víc než **5000 podezřelých škodních událostí**, o 14 % více než v roce 2009. Celková hodnota jimi odhalených případů opět překročila **600 miliónů korun**.¹⁴³ Nejvíce pojistných podvodů a nejvyšší prokázaná hodnota se všech sledovaných odvětví pojištění je tradičně v oblasti pojištění motorových vozidel.

Značný nárůst počtu podezřelých škod zaznamenaly pojišťovny v roce 2010 v oblasti pojištění osob, do které spadají podvody z pojištění životního a úrazového pojištění. Specialisté pojišťoven zde prošetřili v porovnání s rokem 2009 o 80 % podezřelých případů více. V úrazovém pojištění prokázaly pojišťovny pojistné podvody v hodnotě 47 miliónů korun, což je o 38 % více než v roce 2009. Počet šetřených případů v pojištění majetku a odpovědnosti se zvýšil o 18 % a výše uchráněné hodnoty přesáhla 268 miliónů korun.¹⁴⁴

„Pachatelé pojistných podvodů pocházejí z celé České republiky. V četnosti jednotlivých případů připadá neslavné prvenství Praze. Velké množství podvodů mají na svědomí lidé a podniky z Moravskoslezského a Středočeského kraje. Podíly ostatních krajů jsou podstatně nižší. Letos je nejlepší situace na Vysočině a v Ústeckém kraji,“ uvádí Zdeněk Horáček, vedoucí oddělení forenzního auditu ČSOB pojišťovny.¹⁴⁵

Činorodost pojišťoven v oblasti boje s pojistným podvodem dosahuje v České republice vysoké úrovně a neustále se zlepšuje. Pojišťovny zaměstnávají za účelem efektivního odhalování a šetření pojistných podvodů specialisty a vybavují je moderními technologiemi

¹⁴³ Finance.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Pojišťovny opět úspěšné v boji s podvodníky*. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/295876-pojistovny-opet-uspesne-v-boji-s-podvodniky/>>.

¹⁴⁴ Profit.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Pojišťovny loni odhalily podvody za 600 miliónů*. Dostupné z WWW: <<http://www.profit.cz/clanek/pojistovny-loni-odhalily-podvody-za-600-milionu/>>.

¹⁴⁵ Olomouckénovinky.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Nejvíce pojistných podvodů? V Praze*. Dostupné z WWW: <<http://www.olomouckenovinky.cz/zpravy/style=default/zpravy/business/nejvice-pojistnych-podvodu-v-praze/>>.

a nástroji, které jim významně pomáhají zvýšit efektivitu jejich činnosti. Jedná se o **indikátory a systémy pro odhalování pojistného podvodu**.¹⁴⁶

Mezi všeobecné indikátory pojistného podvodu patří fakt, že někdo uzavře nebo změní pojistnou smlouvu velice krátce před pojistnou událostí. Podezřelé je hlášení většího počtu pojistných událostí, vysoké nadhodnocení škody nebo nahlášení škody s velkým časovým odstupem. „Vedle jasně definovaných indikátorů existují i takové signály, které dokáží díky dlouhodobým zkušenostem rozeznat jen vybraní specialisté pojišťoven,“ říká Václav Bálek z České pojišťovny a dodává: „Oni už mají na to čich.“¹⁴⁷

7.1 Indikátory pojistného podvodu

Indikátor (z lat. indicare, ukazovat) znamená ukazatel, ne ovšem ukazatel směru.¹⁴⁸

Indikátory pojistného podvodu, neboli „Kriminogenní faktory“, jsou praxí vysledované okolnosti, které mohou předznamenávat pojistný podvod. Mají velký význam pro odhalování pojistných podvodů kriminální policií, ještě více jsou však využívány pracovníky pojišťoven. Indikátory dělíme dle jejich vztahu k pojistné smlouvě, k pojištěnému nebo pojistníkovi.¹⁴⁹

7.1.1 Indikátory z průběhu pojištění

- několik škod během krátkého období,
- pojištěný často mění pojistitele,
- pojištěný zamlčuje své dřívější postihy,
- pojištěný z neznámého důvodu přerušil pojištění.¹⁵⁰

¹⁴⁶ Penízenavic.cz [online]. 2010. [cit. 2011-10-23]. *Pojistné podvody jsou v kurzu*. Dostupné z WWW: <<http://www.penizenavic.cz/clanky/pojistne-podvody-jsou-v-kurzu>>.

¹⁴⁷ Peníze.cz [online]. 2008. [cit. 2011-10-23]. *Jak se odhalují pojistné podvody*. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/spotrebitel/47563-jak-se-odhaluji-pojistne-podvody>>.

¹⁴⁸ Indikátor. In *Wikipedia: otevřená encyklopedie* [online]. Stránka naposledy edit. 2011-10-17. [cit. 2011-10-23]. Česká verze. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Indik%C3%A1tor>>.

¹⁴⁹ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 2000. s. 25.

¹⁵⁰ Tamtéž.

7.1.2 Indikátory spojené s osobou pojištěného

Pokus o pojistný podvod lze usuzovat z netypického chování pojištěného. **Klient jedná nepřátelsky, je vyhýbavý nebo naopak příliš kooperativní.**

- nekompromisní tlak na rychlou výplatu pojistného plnění v hotovosti** a nikoliv převodem na účet – pojištěný se snaží celý proces likvidace pojistné události urychlit, aby pojistitel neměl dostatek času na prozkoumání události a neodkryl některé nesrovnalosti,
- pozdní placení pojistného nebo neplacení pojistného.**¹⁵¹

7.1.3 Indikátory z dokumentací pojistné události

- absence nebo přemíra stvrzenek** - pojištěný nedokládá skoro žádné doklady nebo předkládá přebytek dokladů,
- pozměněné dokumenty** – událost se nepříhodila za uvedených okolností, předměty byly ve vlastnictví jiných osob apod.,
- diskutabilní autenticita (pravost) písemností a dokumentů,**
- dokumentace pochází z různých pramenů,**
- předloženy pouze kopie dokumentů.**¹⁵²

7.1.4 Indikátory podle druhu pojištění

7.1.4.1 Indikátory k pojištění domácností a budov

- nemovitost je na prodej,**
- pojišťovány staré a nemoderní věci,**
- škody vzniklé za netypických okolností,**
- ztráta pouze jednoho cenného předmětu** – předmět nemusel existovat, škoda nemusela nastat,

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 25.

- odcizení velké částky v hotovosti,
- nadhodnocení pojištěného majetku,
- absence násilí při krádeži vloupání,
- nepřesný popis odcizených předmětů,
- selhání bezpečnostního zařízení.¹⁵³

7.1.4.2 Indikátory k pojištění podnikatelů

- vysoký škodní průběh,
- špatný stav provozovny nebo zařízení,
- provozovny nebo zařízení jsou na prodej,
- nízký odbyt,
- propouštění zaměstnanců
- značné dluhy nebo problémy s tokem peněz.¹⁵⁴

7.1.4.3 Indikátory k úrazům, pracovním úrazům a nemocím z povolání

- opakovaný nárůst pojistných částek,
- časté změny pojistitele,
- kontroverzní zdravotnická dokumentace,
- poranění nebo újma na zdraví je v rozporu s příčinami a okolnostmi.¹⁵⁵

7.1.4.4 Indikátory k cestovnímu pojištění

a) vztahující se k pojistné smlouvě:

- datum cesty je v rozporu s dobou platnosti pojistky** – pokus o proplacení dovolené pojistitelem,
- chybí doklady o cestování a ubytování** – dovolená nebo cesta se nemuseli uskutečnit.

¹⁵³ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 26-27.

¹⁵⁴ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 27.

¹⁵⁵ Tamtéž.

b) vztahující se k újmě na zdraví:

- v době zranění/onemocnění nebyla kontaktována asistenční služba,
- nepřiměřené léčení v zemích s vysokou úrovní placených zdrav. služeb (např. Švýcarsko, USA).

c) vztahující se k odcizení zavazadel:

- váha nahlášených zavazadel neodpovídá váze na přepravních dokladech/jízdenkách/letenkách – zavazadla nemusela existovat,
- neodpovídá objem zavazadel – zejména vzhledem k délce pobytu v zahraničí.¹⁵⁶

7.1.4.5 Indikátory k havarijnímu pojištění

- rozporné místo škody – vozidlo účelově ponecháno v oblasti s nadměrným výskytem krádeží vozidel nebo odvezeno na opuštěné místo a zde zapáleno,
- vozidlo nalezeno shořelé – požár mohl být pojištěným zinscenován,
- najatý vysoký počet kilometrů, špatný technický stav,
- počet ujetých kilometrů neodpovídá stáří vozidla,
- sporný nebo neprůkazný způsob koupě – vozidlo nemuselo existovat nebo být ve vlastnictví pojištěného,
- vniknutí do vozidla je v rozporu s uvedenými okolnostmi – škoda nemusela nastat uvedeným způsobem nebo se nemusela stát.¹⁵⁷

7.2 Fraud Management Systems

Finanční instituce, zejména pojišťovny a banky, se v dnešní době neobejdou bez kvalitních systémů pro detekci pojistných podvodů. Tyto systémy se označují jako **Fraud Management Systems**, někdy se lze setkat s termínem Fraud Detection Systems či Fraud Prevention Systems. Odborný výraz Fraud Management System (dále jen **FMS**) lze přeložit jako **systém řízení podvodu**.

¹⁵⁶ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 27-28.

¹⁵⁷ CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání. Praha : Policejní akademie ČR, 2000. s. 28.

Základní technologií uplatňující se u těchto systémů je **data mining** ([dejta majnyng], angl. dolování z dat nebo vytěžování dat). Data mining je metoda získávání skrytých a užitečných informací z dat či databází.¹⁵⁸

V rámci detekce fraudu je hlavním účelem této metody vybrat pojistné události, které mohou být potenciálně podvodné, stavovit u nich tzv. míru fraudulence, tj. pravděpodobnost s jakou je tato událost podvodná a nakonec s daným zjištěním naložit ve prospěch pojišťovny.¹⁵⁹

Na základě dat o pojistných událostech lze sestavovat modely, které mohou definovat rizikové či anomální (neobvyklé) segmenty.

Supervizované a nesupervizované modelování:

Postupem supervizovaného modelování se hledají segmenty se zřetelně zvýšeným nebo naopak sníženým rizikem pojistných podvodů. Při supervizovaném přístupu vycházíme z chování klienta v minulosti, z níž se odhaduje pravděpodobnost pojistného podvodu v nalezených segmentech.

Metoda nesupervizovaného modelování definuje segmenty pojistných událostí s ohledem na jejich vlastnosti. Z definovaných segmentů jsou podezřelé ty, které jsou svými vlastnostmi neobvyklé.

Systém řízení pojistného podvodu lze vytvořit na bázi **expertního bodového systému**.

Expertní bodový systém je množina pravidel, kterou vytvořili experti v řadě zaměstnanců pojišťoven (viz. Tabulka 3). V systému každá posuzovaná pojistná událost získává určitý počet (trestných) kladných bodů, který je dán součtem vah splněných implikací. Na základě dosaženého výsledku je událost zařazena do rizikové skupiny (viz. Obrázek 12). V některých případech jsou do systému zaváděny implikace, které detekují snížený stupeň rizika. Těm pak odpovídají váhy záporné.¹⁶⁰

¹⁵⁸ Data mining. In *Wikipedia: otevřená encyklopedie* [online]. Stránka naposledy edit. 2011-12-15. [cit. 2011-10-24]. Česká verze. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Data_mining>.

¹⁵⁹ Bankovníctví [online]. 2009. [cit. 2011-10-24]. *Fraud Detection Systems jako úspěšný koncept*. Dostupné z WWW: <[http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article\[id\]=37477240](http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article[id]=37477240)>.

¹⁶⁰ SystemOnLine [online]. 2007. [cit. 2011-10-25]. *Fraud management aneb data mining v praxi*. Dostupné z WWW: <<http://www.systemonline.cz/business-intelligence/fraud-management-aneb-data-mining-v-praxi.htm>>.

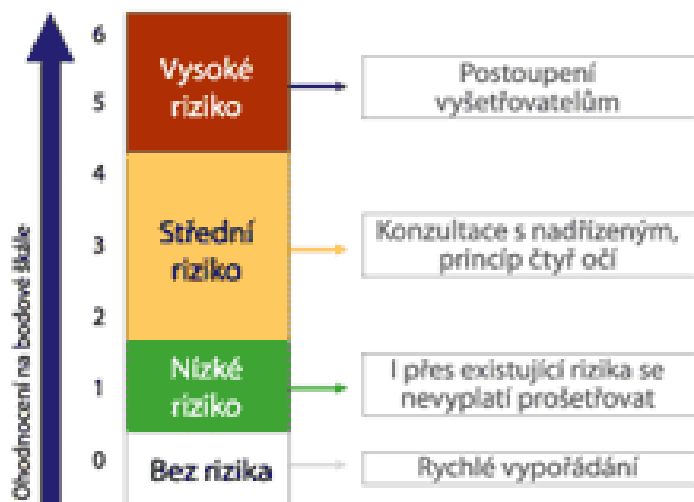
Tabulka 3 – Ukázka expertního bodového systému

PRAVIDLO	BODY
Krátký časový interval od uzavření pojistné smlouvy	+3
Pozdní anuita pojistného následovaná pojistnou událostí	+3
Nedávná modifikace (=změna, úprava) pojistné částky	+3
Neexistují svědkové pojistné události	+2
Pojištěný je v předčasném důchodu	+1
Pojištěný je nezaměstnaný	+1
Klient v minulosti spáchal pojistný podvod	+3
Pojistná událost byla způsobena požárem	+2
Pojistná událost byla způsobena vandalismem	+2

Pramen: SystemOnLine [online]. 2007. Fraud management aneb data mining v praxi. Dostupné z WWW: <<http://www.systemonline.cz/business-intelligence/fraud-management-aneb-data-mining-v-praxi.htm>>.

Vlastní zpracování.

Obrázek 12 - Zařazení posuzované pojistné události do rizikové skupiny

Pramen: SystemOnLine [online]. 2007. Fraud management aneb data mining v praxi. Dostupné z WWW: <<http://www.systemonline.cz/business-intelligence/fraud-management-aneb-data-mining-v-praxi.htm>>.

Často se v praxi využívá **kombinace expertního bodového systému a dataminingového modelu** (Tabulka 4). Expertní model zařazuje pojistnou událost do čtyř kategorií (tj. bez rizika, nízké riziko, střední riziko, vysoké riziko) na základě získaného počtu (trestných) kladných bodů. Dataminingový model zařazuje pojistnou událost do pěti kategorií (tj. výrazně snížená míra rizika, snížená míra rizika, bez modifikace, zvýšená míra rizika, výrazně zvýšená míra rizika) podle odhadu pravděpodobnosti pojistného podvodu. Při jejich kombinaci jsou určeny tři nové kategorie: nízké, střední a vysoké riziko.¹⁶¹

Tabulka 4 – **Kombinace expertního bodového systému a dataminingového modelu**

Expertní kategorie	Dataminingové kategorie				
	Výrazně snížená míra rizika	Snížená míra rizika	Bez modifikace	Zvýšená míra rizika	Výrazně zvýšená míra rizika
Bez rizika	Nízké	Nízké	Nízké	Nízké	Střední
Nízké riziko	Nízké	Nízké	Nízké	Střední	Vysoké
Střední riziko	Nízké	Nízké	Střední	Vysoké	Vysoké
Vysoké riziko	Nízké	Střední	Vysoké	Vysoké	Vysoké

Pramen: SystemOnLine [online]. 2007. Fraud management aneb data mining v praxi. Dostupné z WWW: <<http://www.systemonline.cz/business-intelligence/fraud-management-aneb-data-mining-v-praxi.htm>>.

Vlastní zpracování.

¹⁶¹ SystemOnLine [online]. 2007. [cit. 2011-10-25]. Fraud management aneb data mining v praxi. Dostupné z WWW: <<http://www.systemonline.cz/business-intelligence/fraud-management-aneb-data-mining-v-praxi.htm>>.

7.2.1 Softwarový systém I-Fraud

Obrázek 13 – Logo Unicorn Systems

Pramen: Unicorn Systems [online]. 2011. Logo ke stažení. Dostupné z WWW:
<<http://www.unicornsistemas.eu/cz/index/images/img6.PNG>>.

Počítačový program **I-Fraud** od společnosti Unicorn Systems je velmi účinný softwarový „pomocník“ pro odhalování pojistných podvodů. I-Fraud zahrnuje tři základní oblasti boje proti pojistným podvodům: prevenci podvodů, detekci podvodů a podporu při vyšetřování.

Obrázek 14 – Oblast pokrytí I-Fraud

Pramen: Unicorn systém I-Fraud [online]. 2010. I-Fraud. Dostupné z WWW:
<<http://www.unicornsistemas.eu/cz/reseni/attachments/I-FRAUD.pdf>>.

Prevence proti podvodům:

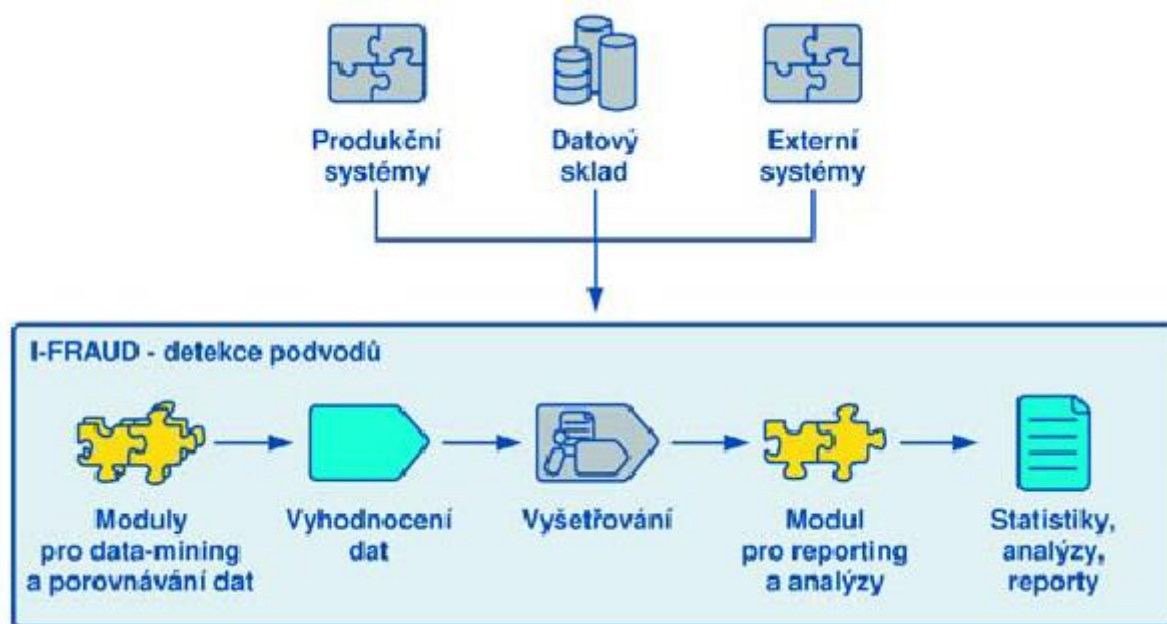
Zachycování podvodných pojistných událostí se provádí pomocí analýz, které zkoumají charakter nahlášené pojistné události a hodnotí její stupeň rizikovosti. Míra rizika je vypočtena na základě expertních pravidel či klasifikačních modelů. Analýza se zabývá monitoringem (sledováním) informací, na základě nichž lze vyhledat další data, která mohou souviset s již detekovaným podvodným aktem.¹⁶²

¹⁶² Unicorn systém I-Fraud [online]. 2010. [cit. 2011-10-28]. *I-Fraud*. Dostupné z WWW:
<<http://www.unicornsistemas.eu/cz/reseni/attachments/I-FRAUD.pdf>>.

Detekce pojistných podvodů:

Odhalování podvodů je v systému založeno na prověřování klíčových dat (pojistné smlouvy, pojistné události aj.), která jsou získávána z datových skladů. Detekce se provádí technologií data mining a nástrojem pro porovnávání identifikačních dat (technologie, která je užitečná při výskytu totožných jmen či chybných transkripcí, tj. přepisů cizích názvů apod.). Na základě uvedeného průběhu se provádí vyhodnocení dat (scoring). Data jsou následně rozdělena na bezproblémová a podezřelá. Bezproblémová data nefigurují v dalších procesech, zůstávají k dispozici detektivům pro případ dodatečného posouzení. Mezi podezřelá data jsou zahrnuty případy, u kterých byla překročena hranice rizikovosti. Rizikové případy jsou postoupeny detektivům.¹⁶³

Obrázek 15 – Detekce pojistných podvodů I-Fraud

Pramen: Unicorn systém I-Fraud [online]. 2010. I-Fraud. Dostupné z WWW: <<http://www.unicornsyste.ms.eu/cz/reseni/attachments/I-FRAUD.pdf>>.

¹⁶³ Unicorn systém I-Fraud [online]. 2010. [cit. 2011-10-28]. *I-Fraud*. Dostupné z WWW: <<http://www.unicornsyste.ms.eu/cz/reseni/attachments/I-FRAUD.pdf>>.

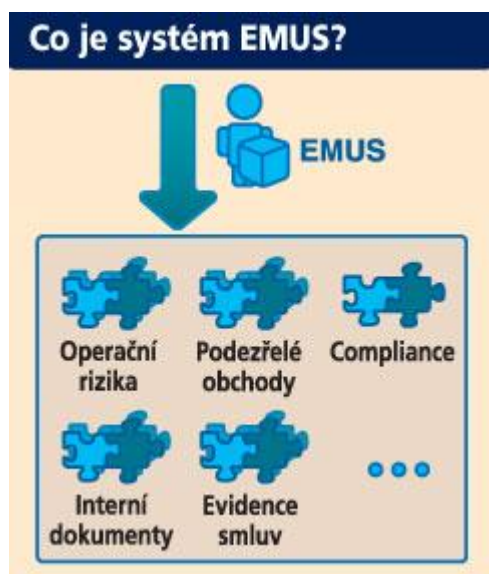
Vyšetřování pojistných podvodů:

Vyšetřování pojistného podvodu je od prvotního podezření až po uzavření případu podporováno osvědčeným systémem EMUS. S jeho pomocí je možné sledovat celý cyklus vzniklých událostí. Typickými funkcemi je generování hlášení pro policii nebo manažerské statistiky. Informace ze systému EMUS jsou zpětně využívány při analýze a detekci.¹⁶⁴

7.2.2 Informační systém EMUS

Jedním ze zásadních úkolů, které musí do budoucna pojišťovny a banky splnit, aby vyhověly mezinárodním požadavkům BASEL II, je zavedení nových technologií do oblasti řízení rizik. Za uvedeným účelem společnost Unicorn vyvinula informační systém **EMUS**.¹⁶⁵ EMUS představuje systém pro evidenci, sledování a vyhodnocení rizik operačních, podezřelých obchodů, evidenci smluv, správu interních dokumentů či důvěrných informací.¹⁶⁶

Obrázek 16 – Systém EMUS

Pramen: Unicorn systém Emus [online]. 2010. Emus. Dostupné z WWW:
<http://www.unicornsyste.ms.eu/cz/reseni/attachments/EMUS_150dpi.pdf>.

¹⁶⁴ Unicorn systém I-Fraud [online]. 2010. [cit. 2011-10-28]. *I-Fraud*. Dostupné z WWW:
<<http://www.unicornsyste.ms.eu/cz/reseni/attachments/I-FRAUD.pdf>>.

¹⁶⁵ Bankovníctví [online]. 2010. [cit. 2011-10-29]. *Emus a řízení operačních rizik*. Dostupné z WWW:
<[http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article\[id\]=18460590](http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article[id]=18460590)>.

¹⁶⁶ Unicorn systém Emus [online]. 2010. [cit. 2011-10-29]. *Emus-osvědčený systém prevence*. Dostupné z WWW:
<http://www.unicornsyste.ms.eu/cz/reseni/attachments/EMUS_150dpi.pdf>.

7.2.3 Adastra Fraud Management Systém

Obrázek 17 – Logo Adastra

Pramen: Adastra [online]. 2011. Logo ke stažení. Dostupné z WWW:
<<http://www.adastra.cz/img/logo.gif>>.

Adastra Fraud Management Systém (dále jen **AFMS**) je aplikace, kterou vyvinula firma Adastra jako prostředek pro boj s pojistným podvodem. Své uplatnění nalézá především v pojišťovnictví a bankovníctví.¹⁶⁷ Řešení AFMS využívají k odhalování pojistného podvodu čtyři české pojišťovny: ČSOB Pojišťovna, Kooperativa pojišťovna, Allianz pojišťovna a Česká podnikatelská pojišťovna. Systémem je kontrolována téměř polovina pojistných událostí na pojistném trhu ČR. Každoročně se jím odhalí stovky podvodných jednání.¹⁶⁸

Datová integrace:

Datová integrace je kořenem AFMS. Synchronizuje informace o pojistných smlouvách, pojistných událostech, pojištěncích, bankovních účtech, vozidlech atd. Zpravidla se odehrává v tzv. datovém skladu (Data warehouse). Datový sklad je centralizované úložiště pro veškerá data společnosti.

Skóring:

Na ucelená data se aplikují skórovací pravidla s cílem identifikovat podezřelé případy. Roli pravidel v AFMS zastávají indikátory. Výsledkem použití indikátorů jsou tzv. reporty, z nichž lze identifikovat podezřelé případy. V reportu jsou vylicena všechna pravidla, která byla příčinou výsledného skóre a je tak zřejmé z jakých příčin byl případ označen za rizikový.

¹⁶⁷ AFMS [online]. 2008. [cit. 2011-11-01]. *Adastra Fraud Management Systém-produktový list*. Dostupné z WWW:
<<http://http://www.adastra.cz/file.aspx?id=49>>.

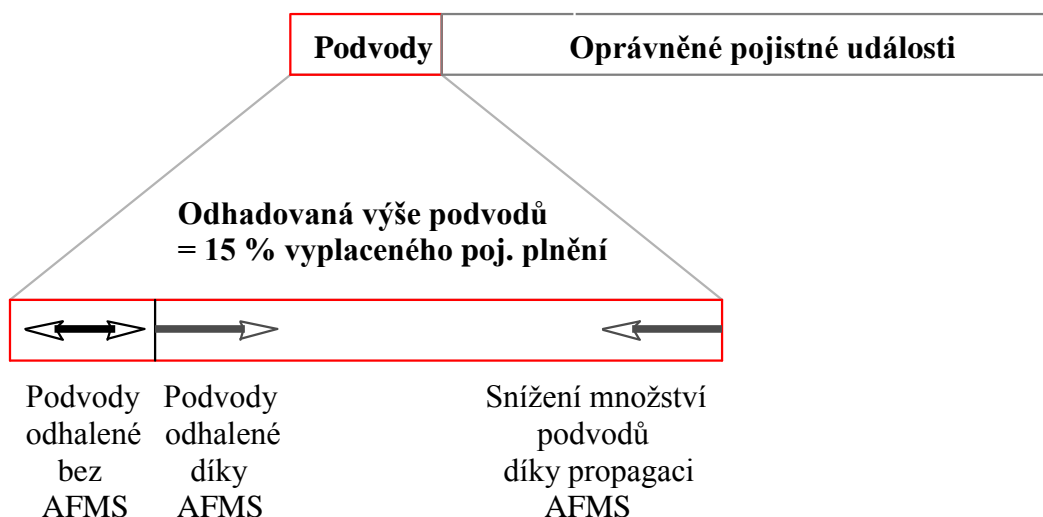
¹⁶⁸ Adastra [online]. 2011. [cit. 2011-11-01]. *Adastra Fraud Management Systém*. Dostupné z WWW:
<http://www.adastra.cz/809_adastra-fraud-management-system-%28afms%29.aspx>.

Podpora vyšetřování:

AFMS umožňuje evidovat šetřené případy jak na základě skóringu, tak i případy vyšetřované z jiných důvodů.¹⁶⁹

Dle aktuálních kvalifikovaných odhadů je 15 % všech nahlášených pojistných událostí klasifikováno jako podvod. K demaskování pojistných podvodů výrazně přispívá jak samotný systém AFMS tak i medializace jeho zavedení, která může potenciální podvodníky aktivní prezentací odradit.¹⁷⁰

Obrázek 18 – Počet nahlášených pojistných událostí klasifikovaných jako podvod

Pramen: AFMS pro pojišťovny [online]. 2008. *Adastra Fraud Management Systém*. Dostupné z WWW: <<http://www.adastra.cz/file.aspx?id=232>>.

Vlastní zpracování.

¹⁶⁹ AFMS pro pojišťovny [online]. 2008. [cit. 2011-11-01]. *Adastra Fraud Management Systém*. Dostupné z WWW: <<http://www.adastra.cz/file.aspx?id=232>>.

¹⁷⁰ Tamtéž.

7.2.4 Fraud Analyser od Czech Credit Bureau

Obrázek 19 – Logo Czech Credit Bureau

Pramen: Czech Credit Bureau [online]. 2011. Logo ke stažení. Dostupné z WWW: <<http://www.creditbureau.cz/PublishingImages/testata.jpg>>.

Společnost **Czech Credit Bureau** (dále jen **CCB**) je zakladatelem Bankovního (BRKI) a Nebankovního (NRKI) úvěrového registru v České republice. Úvěrový registr je obecně řečeno databáze dlužníků. V databázi nejsou jen lidé, kteří včas nesplácejí úvěry, ale i osoby, které nezaplatí jakýkoliv finanční závazek vůči fyzické nebo právnické osobě. Mohou to být platby za telefon, energii, nájem apod. Hlavním účelem registru je shromažďovat informace o dlužnících a poskytovat je věřitelům. Ti mají možnost přesvědčit se, zda je bezpečné dané osobě půjčit či nikoliv. Existují dva typy registrů: „Pozitivně-negativní“ a „negativní“. „Negativní registr“ je databází osob, které nejsou schopny dostát svým závazkům a své dluhy neplatí. V „pozitivně-negativním registru“ jsou zapsány všechny osoby, kterým byl poskytnut úvěr, bez ohledu na to, zda splácí včas a bez problémů či nikoliv. V ČR máme čtyři úvěrové registry:

- Centrální registr úvěrů (CRÚ),
- Bankovní registr klientských informací (BRKI),
- Nebankovní registr klientských informací (NRKI),
- Registr SOLUS (Sdružení na ochranu leasingů a úvěrů spotřebitelům).¹⁷¹

¹⁷¹ Úspory.cz [online]. 2011. [cit. 2011-11-02]. *Jak na úvěrový registr?* Dostupné z WWW: <<http://www.uspory.cz/clanky/novinky/jak-na-uverovy-registr>>.

Obrázek 20 – Fraud Analyser od Czech Credit Bureau

Pramen: Czech Credit Bureau [online]. 2011. Logo Fraud Analyser ke stažení. Dostupné z WWW: <http://www.creditbureau.cz/PublishingImages/frau%20analyser.gif>.

Fraud analyser od společnosti CCB je nástroj, který umožňuje účinně předcházet pokusům o podvodné jednání, které je založeno na padělané nebo zcizené identitě klienta. Fraud analyser nehodnotí bonitu žadatele, jako tomu bylo v případě úvěrového registru, nýbrž posuzuje důvěryhodnost jeho osobních dat – především, zda se klient nevydává za někoho jiného. Cílem produktu je zamezit zneužití ukradených identit, např. kradeného občanského průkazu.¹⁷²

¹⁷² Czech Credit Bureau [online]. 2011. *Anti-Fraud řešení-Fraud Analyser*. Dostupné z WWW: <http://www.creditbureau.cz/%C5%98e%C5%A1en%C3%AD/Produkty/Pages/Fraud-Analyser.aspx>.

8 Možné způsoby odhalování pojistných podvodů v budoucnosti

ČAP zamýšlí spustit **speciální systém pro automatické rozpoznání některých druhů pojistných podvodů** páchaných napříč trhem. Měl by odhalit pojistné podvody, které z pohledu jedné pojišťovny nevykazují znaky podezření a k jejichž rozpoznání jsou potřeba informace o škodách daného subjektu od jiných pojistitelů. „Systém bude zpočátku detekovat podvody v oblasti pojištění motorových vozidel, nicméně v plánu je jeho využití i dalších oblastech pojištění,“ říká Ondřej Karel z České asociace pojišťoven.¹⁷³

Výměnu informací mezi pojistiteli by měl časem umožnit tzv. **registr pojistných událostí**. Ten doposud v České republice neexistuje. Byl ze zákona vyškrtnut pod mylným heslem „ochrany spotřebitele“.¹⁷⁴ Měl by pojistitelům pomáhat tím, že bude upozorňovat jejich pracovníky na možné pokusy vícenásobného uplatnění jedné škody u více pojišťoven. Pojišťovny by tak mohly ušetřit nemalé finanční prostředky na neoprávněně vyplaceném pojistném plnění. „V zahraničí obdobné registry fungují na různých principech. My zvolili systém automatického porovnávání likvidačních dat podle předem určených parametrů. Takový systém pojistitele informuje o možném pojistném podvodu poze v případě, že data z „jeho“ pojistné události po porovnání s pojistnou událostí z jiné pojišťovny, vykazují znaky možného podvodného jednání,“ vysvětluje Marcela Kotyrová z ČAP.¹⁷⁵

Odhalování pojistných podvodů by měl do budoucna pomoci **hlasový analyzátor** – detektor lži. Analyzátor dokáže zjistit, zda-li žadatel o vyplacení pojistného plnění pravdu či nikoliv. První pojišťovnou, která k analýze hlasu přistoupí je Allianz. „Již brzy začneme hlasový analyzátor testovat,“ řekl Jakub Strnad, předseda představenstva této pojišťovny. Možné využití analyzátoru zkoumala i Česká pojišťovna. „Ačkoliv máme všechny informace

¹⁷³ Novinky.cz [online]. 2011. [cit. 2011-11-05]. *Pojišťovny líčí past na velké ryby, které v podvodech otáčejí i milióny*. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/finance/223352-pojistovny-lici-past-na-velke-ryby-ktere-v-podvodech-otaceji-i-miliony.html>>.

¹⁷⁴ Opojištění.cz [online]. 2010. [cit. 2011-11-05]. *Pojistné podvody-stálá bolest pojišťoven*. Dostupné z WWW: <<http://www.opojisteni.cz/pojistovny/pojistne-podvody-stala-bolest-pojistoven/>>.

¹⁷⁵ Penze.cz [online]. 2008. [cit. 2011-11-05]. *Jak se odhalují pojistné podvody*. Dostupné z WWW: <<http://www.penze.cz/spotrebitel/47563-jak-se-odhaluji-pojistne-podvody>>.

o možnostech tohoto nástroje, v současné době o jeho realizaci neuvažujeme,“ uvedl tiskový mluvčí České pojišťovny Tomáš Zavoral. K zapojení nejmodernějších technologií přiměl pojistitele rychlý nárůst pojistných podvodů. Tento přístroj je unikátní v tom, že dokáže měřit všechny složky lidské řeči. Signalizuje-li lidská řeč známky pojistného podvodu, lze případ indikovat a dále zpracovávat. V současné době je v jednání pilotní projekt.¹⁷⁶

¹⁷⁶ Lidovky.cz [online]. 2008. [cit. 2011-11-05]. *Pojišťovny mají kvůli pojistným podvodům detektory lži*. Dostupné z WWW: <http://byznys.lidovky.cz/tiskni.asp?r=firmy-trhy&c=A111110_154719_firmy-trhy_apa>.

9 Ekonomické hledisko pojistných podvodů

Oblast pojištění, ve které se ČR vyrovná vyspělým zemím EU, je oblast pojistných podvodů. Pojistné podvody způsobují pojistitelům a paralelně i jejich klientům na celém světě velké finanční ztráty. Kvalifikované odhady z řad expertů hovoří o v průměru **10%** podílu neodhalených pojistných podvodů na celkovém vyplaceném pojistném plnění v evropském měřítku.¹⁷⁷

Pojistný trh je v současné době velmi rozvinutý a stále více konkurenční. Zostřuje se boj o zákazníka a pojistitelé v rámci jeho hledí hlavně na absolutní objemy produkce. Ve snaze získat další pojistné jim mnohdy uniká mimo kontrolu významná nákladová položka a tou jsou částky vyplacené za pojistné podvody.¹⁷⁸

Jak již bylo naznačeno výše, pojistné podvody představují pro pojistitele významné operační riziko. Jsou pro pojistitele spletitou a komplikovanou záležitostí jak z procesního tak ekonomického hlediska. Neodhalené nebo nedostatečně prokázané podvodné škodní události jsou zlikvidovány jako běžné pojistné události a je z nich vyplaceno pojistné plnění. Tyto případy však **zvyšují náklady a snižují zisk pojišťovně**¹⁷⁹ Důsledek lze doložit na tzv. ukazateli **škodovosti**, který je důležitým indikátorem ekonomické úrovně jednotlivých pojišťoven. Ukazatel vyjadřuje poměr mezi výší poskytnutých pojistných plnění a výší předepsaného pojistného nebo kmenového pojistného.¹⁸⁰ V případě, že je ukazatel škodovosti vyšší než netto pojistné v procentech nebo dokonce jako brutto pojistné v procentech, jedná se o ekonomicky nevyrovnané pojistné, které produkuje pojišťovně ztrátu.¹⁸¹ Zvýšené náklady o neprávem vyplacená pojistná plnění snižují příjmy pojišťovny a ta na vzniklou situaci zpravidla reaguje **zvýšením ceny pojistného pro další období**. Zvýšení pojistného má pochopitelně za následek **pokles zájmu o pojištění** a zhoršení struktury portfolia pojistných smluv. O pojištění za poměrně vyšší cenu mají zájem klienti, u kterých reálně hrozí nebezpečí vzniku pojistné události s vysokou ztrátou, přičemž se mezi nimi objevují i případy budoucích

¹⁷⁷ Mojepoplatky.cz [online]. 2009. [cit. 2011-12-10]. *Pojistný podvod: může se týkat i Vás?* Dostupné z WWW: <<http://www.mojepoplatky.cz/pojistny-podvod-muze-se-tykat-i-vas-123.html>>.

¹⁷⁸ VPU. Pojistný podvod – významný prvek provozního rizika pojišťoven. *Pojistný obzor*. 2006. č. 11, s. 6. ISSN 0032-2393.

¹⁷⁹ Deník.cz [online]. 2007. [cit. 2011-12-15]. *Téma pojistných podvodů*. Dostupné z WWW: <http://rakovnický.deník.cz/zpravy_region/rozhovor_na_tema_pojistnych_po.html>.

¹⁸⁰ Pozn.: Škodovost = poskytnutá pojistná plnění/předepsané pojistné (ideál <netto pojistné v %).

¹⁸¹ Pojištění.cz [online]. 2010. [cit. 2011-12-15]. *Škodovost*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojištění.cz/clanky/a/117/skodovost.html>>.

pojistných podvodů.¹⁸² Pojistitel se tak dostává do začarovaného kruhu, který může ovlivnit jeho rovnováhu – viz. následující Obrázek 21.

Obrázek 21 – Vliv zvýšení škodovosti na zvýšení pojistného

Pramen: ČEJKOVÁ, Viktória; NEČAS, Svatopluk; ŘEZÁČ, František. *Pojistná ekonomika*. 1. vydání. Brno : Masarykova Univerzita, Fakulta ekonomicko-správní , 2003. s. 54.

Z výše uvedeného vyplývá, že **páchání pojistných podvodů má negativní dopad jak na hospodaření komerčních pojišťoven, tak v konečném důsledku v souladu s principem solidárnosti¹⁸³ na majetek všech poctivých zákazníků (klientů) pojišťoven.**

¹⁸² ČEJKOVÁ, Viktória; NEČAS, Svatopluk; ŘEZÁČ, František. *Pojistná ekonomika*. Brno: Masarykova Univerzita, Fakulta ekonomicko-správní , 2003. s. 53-54.

¹⁸³ Pozn.: Princip solidárnosti vyjadřuje, že všichni pojištění, resp. pojistníci přispívají pojistným na pojistné rezervy, ale pojistná plnění jsou vyplácena jen těm, kteří měli pojistnou událost.

10 Dotazník

Součástí diplomové práce je anonymní dotazník. Na základě tohoto průzkumu chci zmapovat problematiku pojistných podvodů a zjistit, jak tento trestný čin vnímají určité okruhy dotazovaných. Oslovil jsem 90 respondentů. **Dotazník vyplnilo 72 osob, tj. 80 % účastníků průzkumu.** Zbýlých 20 % na otázky neodpovědělo, tudíž jsem je do konečného výsledku nezahrnul. Níže uvedený seznam obsahuje zdroje respondentů.

- sociální síť **Facebook** (52 % oslovených),
- oslovení respondentů formou **e – mailu** (28 % oslovených),
- oslovení respondentů **osobně** (20 % oslovených).

Segmentační otázky:

1) Do které věkové skupiny se řadíte?

ODPOVĚĎ	POČET	GLOBÁLNĚ (v %)
méně než 20 let	13	18
20 – 30 let	18	25
31 – 40 let	16	22
41 – 50 let	14	20
51 a více let	11	15

2) Jakého jste pohlaví?

ODPOVĚĎ	POČET	GLOBÁLNĚ (v %)
žena	33	46
muž	39	54

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

ODPOVĚĎ	POČET	GLOBÁLNĚ (v %)
úplné střední s maturitou	26	36
vyšší odborné	18	25
vysokoškolské	28	39

4) Jaký je Váš hrubý měsíční příjem? (v tis. Kč)

ODPOVĚĎ	POČET	GLOBÁLNĚ (v %)
0 – 18	20	28
19 – 25	37	51
25 a více	15	21

Otázky v kontextu s pojistným podvodem:

5) Spáchal(a) jste někdy v životě podvod v souvislosti s pojištěním?

(odpověď: uzavřená – právě jedna)

ODPOVĚĎ

ne, nespáchal(a)

ano, spáchal(a)

6) Spáchal(a) byste pojistný podvod, kdyby jste měl(a) jistotu, že nebudete přistižen(a)?

(odpověď: uzavřená – právě jedna)

ODPOVĚĎ

ne, nespáchal(a)

ano, spáchal(a)

7) Víte o někom z Vašeho okolí, kdo spáchal pojistný podvod a nebyl odhalen?

(odpověď: uzavřená – právě jedna)

ODPOVĚĎ

ne, nevím

ano, vím

8) Co byste dělal(a) při zjištění, že někdo ve Vašem okolí spáchal pojistný podvod?

(odpověď: polouzavřená – právě jedna)

ODPOVĚĎ

ohlásil(a) to policii nebo pojišťovně

nic bych s tím nedělal(a), není to moje věc

nevím

9) Jaký je Váš osobní názor na pojistný podvod?

(odpověď: polouzavřená – právě jedna)

ODPOVĚĎ

pojistný podvod je závažný trestní čin

pojistný podvod je závažný trestní čin, za který v konečném důsledku zaplatíme my všichni

pojistný podvod není žádný zločin

10) Z jakého důvodu si myslíte, že lidé nejčastěji páchají pojistné podvody?

(odpověď: polouzavřená – právě jedna)

ODPOVĚĎ

finanční problémy

nízké riziko odhalení

změna mentality lidí

kompensace pojistného

snadná vidina zisku

11) Ve kterém odvětví pojištění je podle Vás páchání pojistných podvodů nejintenzivnější?

(odpověď: polouzavřená – právě jedna)

ODPOVĚĎ

úrazové pojištění

úvěrové pojištění

cestovní pojištění

pojištění motorových vozidel

pojištění podnikatelů a průmyslu

12) Jaká je nejvyšší možná trestní sazba za trestní čin pojistného podvodu v ČR v roce 2011?

(odpověď: uzavřená – právě jedna)

ODPOVĚĎ

5 let

8 let

10 let

12 let

13) Kolik podezřelých pojistných událostí bylo prošetřeno v ČR v roce 2010?

(odpověď: uzavřená – právě jedna)

ODPOVĚĎ

méně než 1000

1000 – 3000

<5000

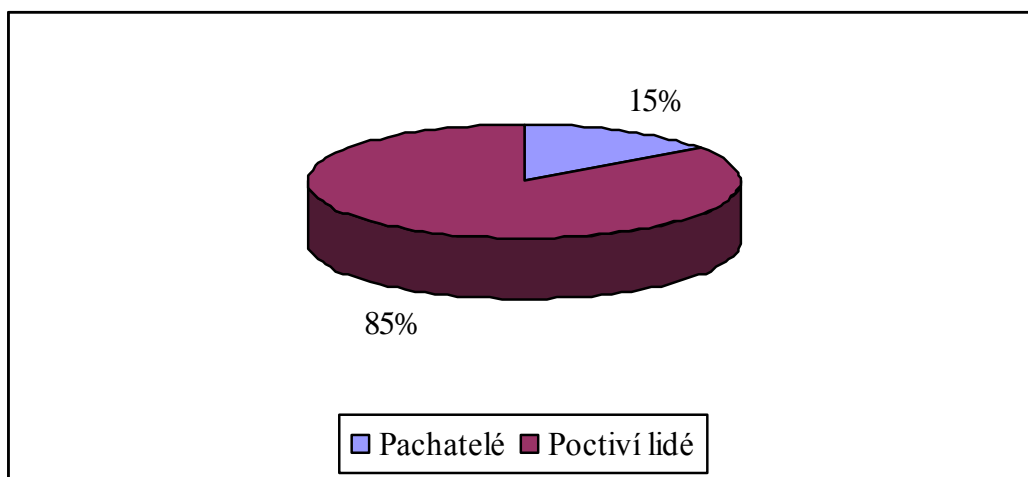
5000 a více

10.1 Vyhodnocení dotazníku

Odpovědi dotazovaných průzkumu na otázky týkající se pojistného podvodu jsem vyhodnotil a došel k následujícím závěrům.

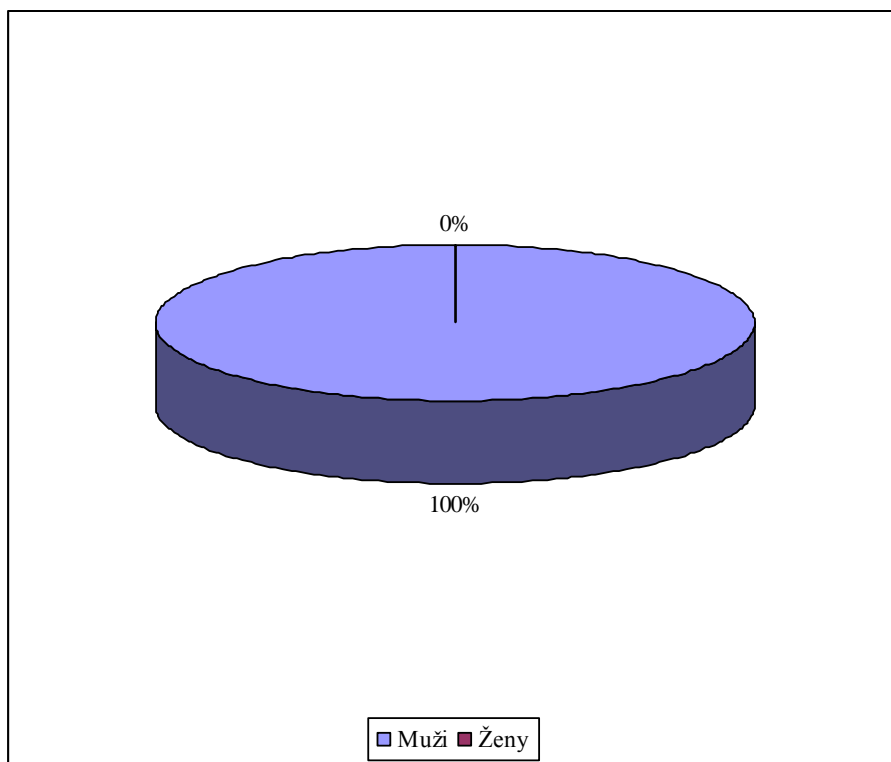
Otázka č. 5. Podvod v souvislosti s pojištěním spáchalo 11 dotazovaných, tj. 15 % účastníků průzkumu. Pachatelé byli vždy muži, většinou ve věku 31 – 40 let, vysokoškolského vzdělání.

Obrázek 22 – Počet pachatelů pojistného podvodu

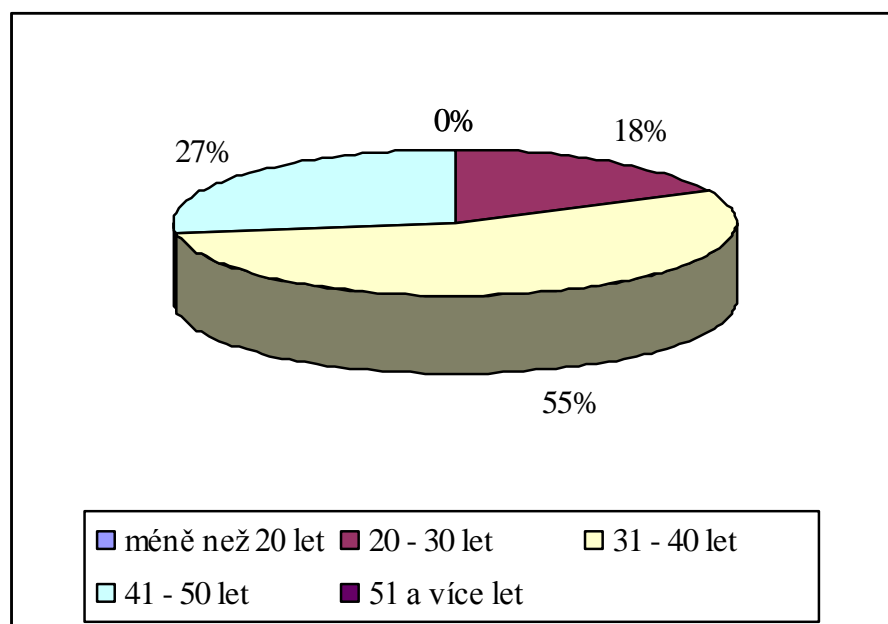
Pramen: Vlastní zpracování.

Obrázek 23 – Pojistné podvody podle pohlaví

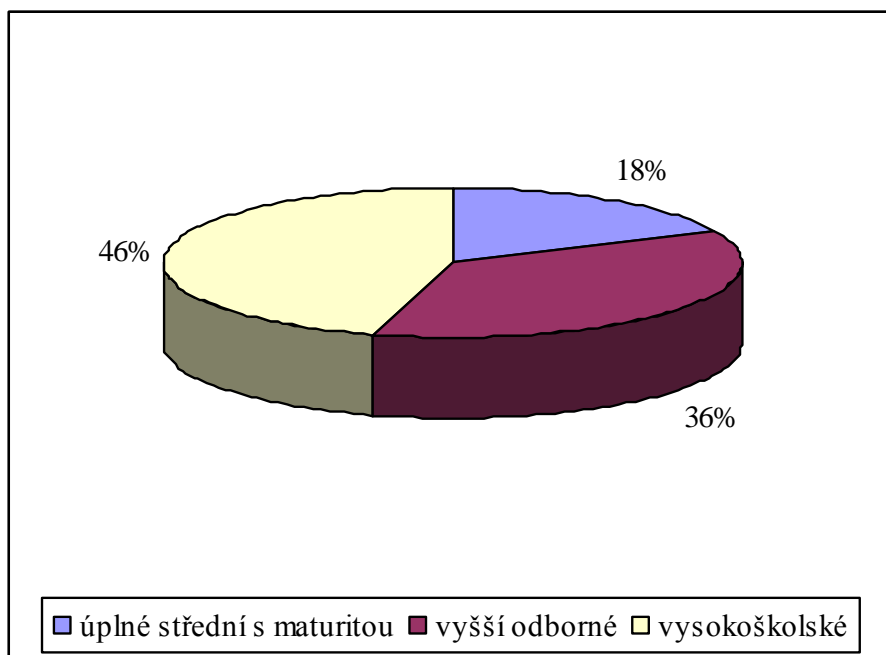
Pramen: Vlastní zpracování.

Obrázek 24 – Pojistné podvody podle věku

Pramen: Vlastní zpracování.

Obrázek 25 – Pojistné podvody podle stupně vzdělání

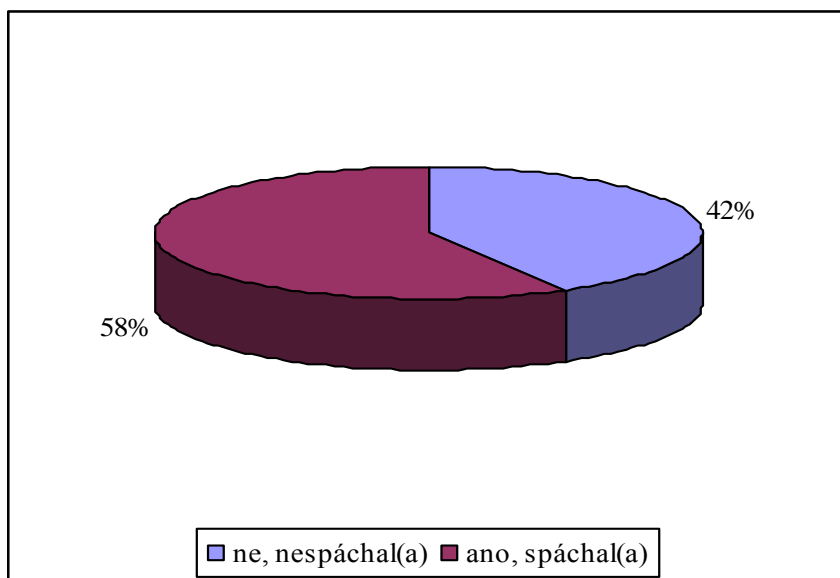
Pramen: Vlastní zpracování.

Z celosvětového unikátního výzkumu vyplynulo, že typický pojišťovací podvodník je muž, ve věku 36 až 45 let s vyšším stupněm vzdělání.¹⁸⁴ Můžeme konstatovat, že výsledky mého dotazníku se tomuto závěru velmi blíží.

Otázka č. 6. Více než polovina dotazovaných by spáchala pojistný podvod, pokud by měla jistotu, že jim to vyjde a nebudou přistiženi. Kladně odpověděli muži i ženy všech věkových kategorií.

¹⁸⁴Bankovníctví [online]. 2011. [cit. 2011-12-26]. *Jak podvádí "bílé límečky"*. Dostupné z WWW: <<http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-52669360-jak-podvadi-bile-limecky>>.

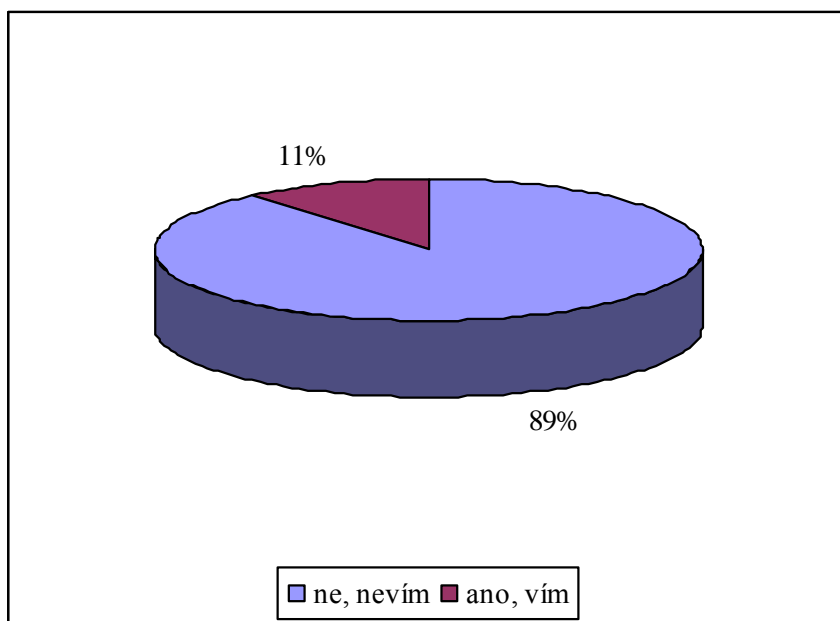
Obrázek 26 – Spáchal(a) byste pojistný podvod za předpokladu, že byste měl(a) jistotu, že nebudete dopaden(a)?

Pramen: Vlastní zpracování.

Otázka č. 7. Valná většina respondentů neví o někom ze svého okolí, kdo by svým jednáním naplnil skutkovou podstatu trestného činu pojistný podvod a byl by neodhalen.

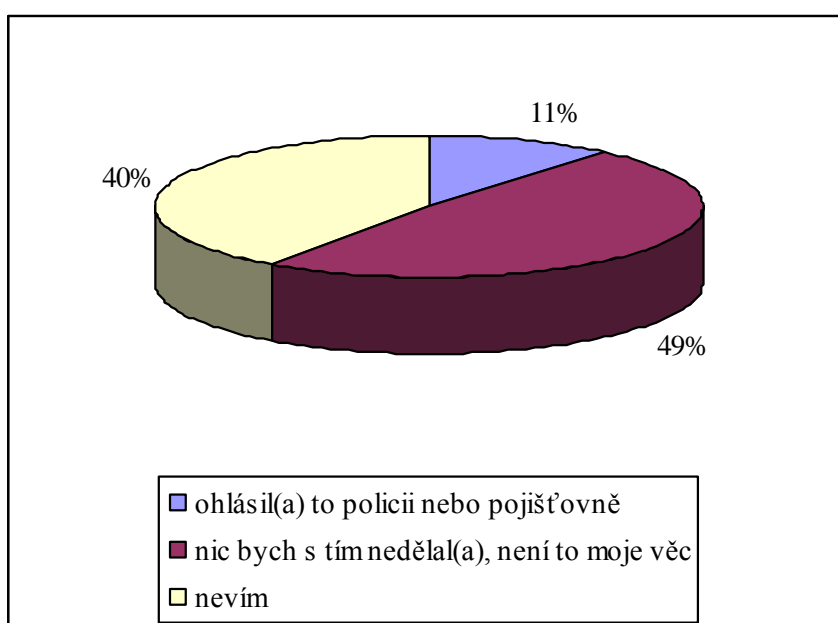
Obrázek27 – Víte o někom z Vašeho okolí, kdo spáchal pojistný podvod a nebyl odhalen?

Pramen: Vlastní zpracování.

Otázka č. 8. Téměř nikdo z dotazovaných by neoznámil pojišťovací podvod spáchaný někým, koho znají. Celosvětový průzkum tuto skutečnost jen potvrzuje. „Na otázku: ‚Co byste dělal(a), kdybyste se dozvěděl(a), že někdo ve Vašem okolí se dopustil pojistného podvodu?‘ téměř polovina lidí odpoví, že by nedělala nic,“ říká Ludvík Bohman z České pojišťovny.¹⁸⁵ Důvodů může být více. Většina lidí odpoví, že není žádný udavač a že si hledí svých starostí. Další mají obavy z nepřiměřené reakce pachatelů v případě, že by se dozvěděli o tom, kdo nahlásil jejich podvod apod.

Obrázek 28 – Co byste dělal(a) při zjištění, že někdo ve Vašem okolí spáchal pojistný podvod?

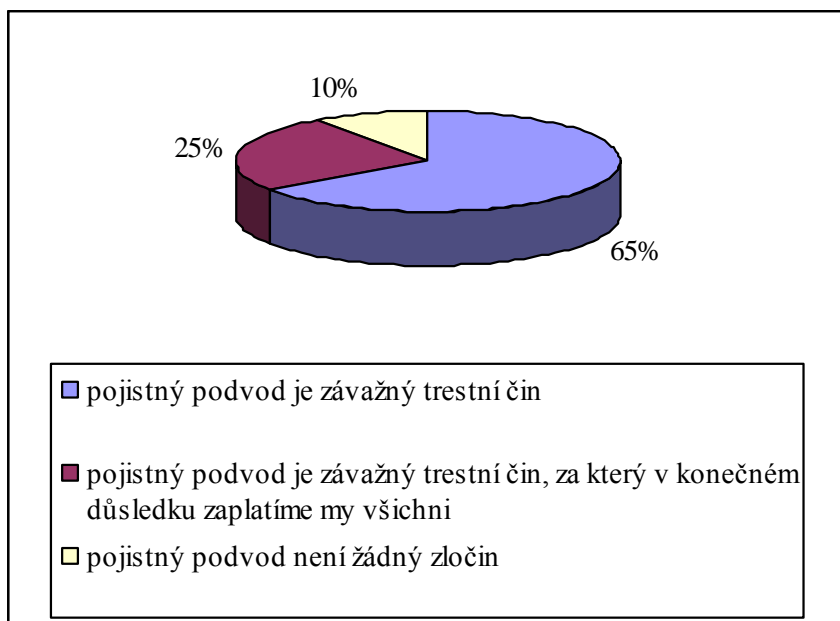

Pramen: Vlastní zpracování.

Otázka č. 9. Většina dotazovaných odpověděla, že pojistný podvod je závažný trestní čin. Jen málo účastníků průzkumu si uvědomuje, že pachatelé svým konáním nepodvádějí jen pojistitele, ale i ty, co do celého systému řádně přispívají. Netuší, že poctivci kvůli podvodníkům platí vyšší pojistné. Jsou i respondenti, kteří mají problém s jednoduchou rovnicí, pojistný podvod = zločin.

¹⁸⁵ Český rozhlas [online]. 2010. [cit. 2011-12-26]. *Pojišťovny nejsou tak hloupé, jak si myslíte*. Dostupné z WWW: <http://m.rozhlas.cz/motozurnal/radce/_zprava/813626>.

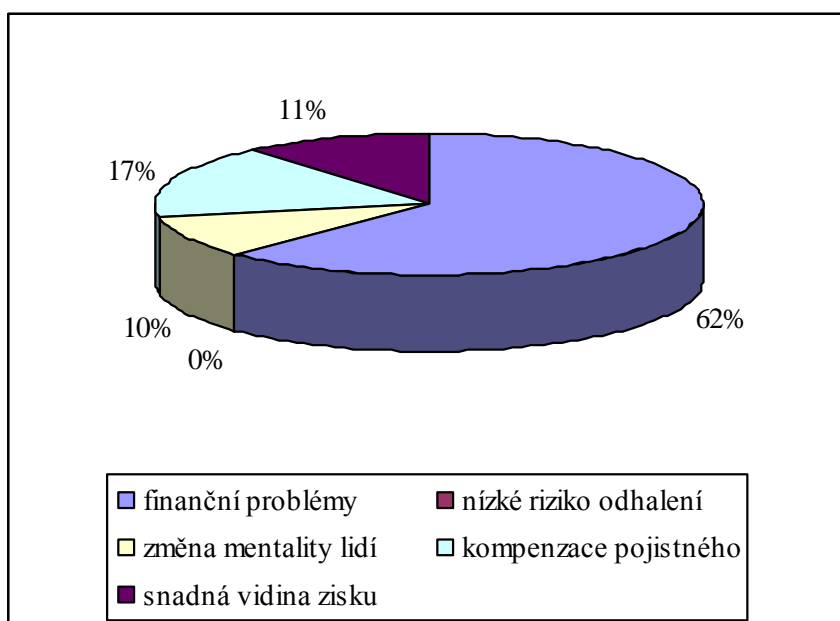
Obrázek 29 – Náhled dotazovaných na pojistný podvod

Pramen: Vlastní zpracování.

Otázka č. 10. Finanční problémy – dle respondentů hlavní důvod, proč lidé páchají pojistné podvody. Naopak nikdo se nedomnívá, že tím hlavním důvodem je nízké riziko odhalení.

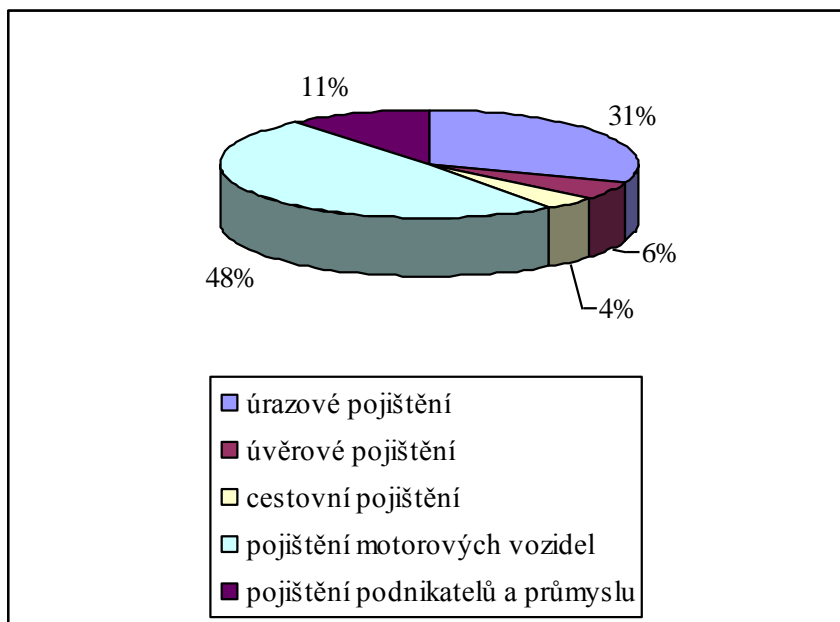
Obrázek 30 – Odhad nejčastějších příčin páchání pojistných podvodů

Pramen: Vlastní zpracování.

Otázka č. 11. Pojistné podvody jsou nejčastěji evidovány v pojištění motorových vozidel. Přibližně 60 % z nich je odhaleno až už z povinného ručení nebo havarijního pojištění. Druhou oblastí, kde roste počet pojistných podvodů je životní a úrazové pojištění.¹⁸⁶ Výsledky mého průzkumu tutu skutečnost absolutně potvrzují a jsou zaznamenány v následující grafu.

Obrázek 31 – Odhad dotazovaných na nejčtenější oblast páchaní pojistných podvodů

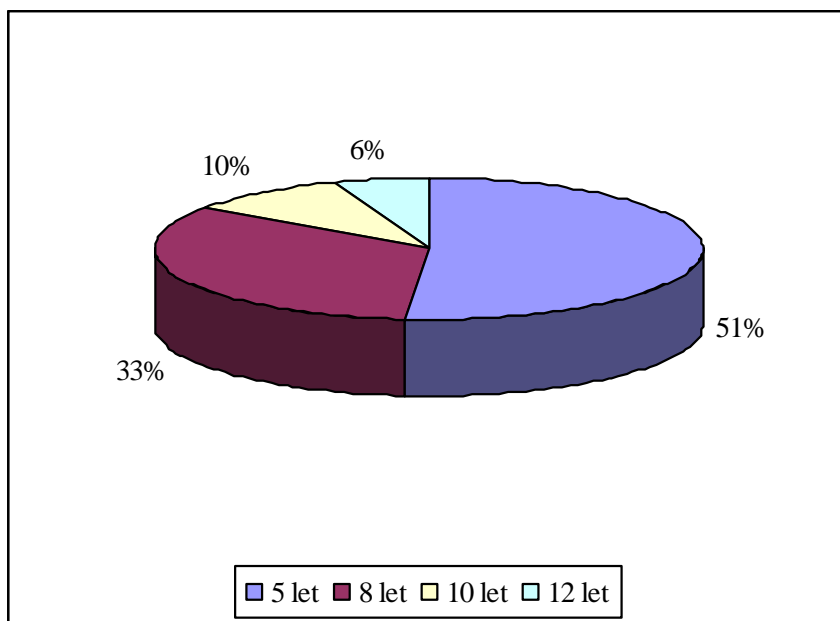
Pramen: Vlastní zpracování.

Otázka č. 12. Trestní sazba za spáchání pojistného podvodu v ČR je jedna z nejvyšších v Evropě.¹⁸⁷ Pachatel v případě dokázání pojistného podvodu hrozí až desetiletý trest. Převážná část respondentů označila maximální výši trestu 5 let odnětí svobody. Na otázku odpovědělo správně jen 7 dotazovaných. Z odpovědí dotazovaných vyvozují značnou neinformovanost o maximální výši trestu za podvod v souvislosti s pojištěním.

¹⁸⁶ Česká televize.cz/i-vysílání [online]. 2011. [cit. 2011-10-18]. *Jak napálit pojišťovnu*. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1100627928-ta-nase-povaha-ceska/411235100011007-jak-napalit-pojistovnu/titulky/>>.

¹⁸⁷ Česká televize.cz/i-vysílání [online]. 2011. [cit. 2011-10-18]. *Jak napálit pojišťovnu*. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1100627928-ta-nase-povaha-ceska/411235100011007-jak-napalit-pojistovnu/titulky/>>.

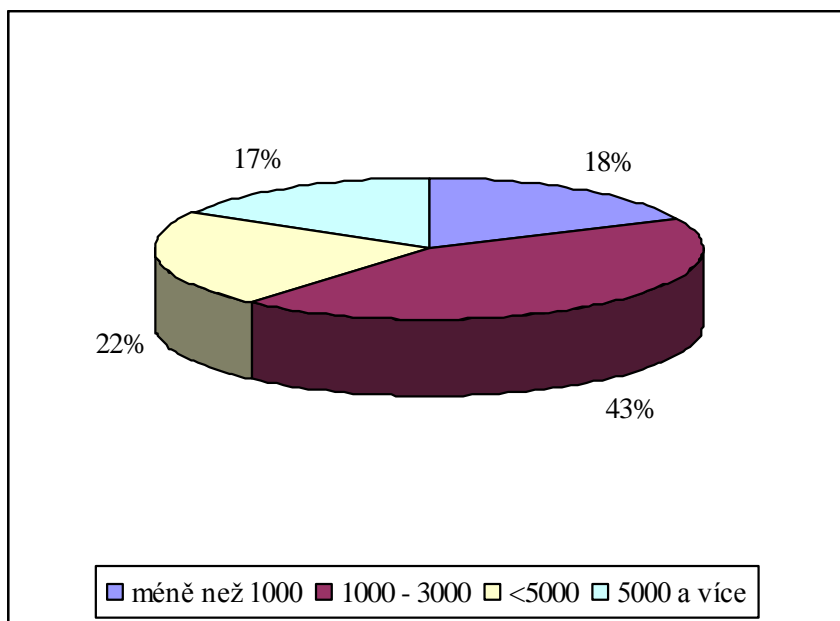
Obrázek 32 – Maximální výše trestu za pojistný podvod dle dotazovaných

Pramen: Vlastní zpracování.

Otázka č. 13. V roce 2010 bylo na území České republiky prošetřeno 5142 podezřelých pojistných událostí. Správnou odpověď – 5000 a více – označilo pouze 17 % respondentů. Více než 60 % dotazovaných se domnívalo, že počet těchto případů byl nanejvýš 3000.

Obrázek 33 – Odhad počtu podezřelých škodních událostí v roce 2010

Pramen: Vlastní zpracování.

10.2 Závěr dotazníku

Hlavním cílem mého dotazníku bylo potvrzení či vyvrácení určitých domněnek souvisejících s pojistným podvodem. Z výsledků dotazovaného průzkumu konstatuji, že podvod v kontextu s pojištěním by spáchala většina respondentů, obojího pohlaví a všech věkových kategorií. Ověřil jsem skutečnost, že pojistné podvody jsou velmi senzitivní na finanční problémy obyvatel. Z výsledků je patrné, že pojistný podvod známého by většina z nás na policii či pojistiteli spíše neoznámila. Platí zde staré české přísloví „nehas co tě nepálí.“ V očích veřejnosti je pojistný podvod relevantní trestní čin. Co si mnozí neuvědomují je skutečnost, že pojistné podvody se promítají do cen pojistek všech obyčejných poctivých klientů. Lidé správně smýšlejí, že pojistné podvody hrají prim v oblasti motorových vozidel. Naopak znalosti ohledně informovanosti týkající se trestní sazby a rozšíření trestného činu pojistný podvod jsou neuspokojivé.

Snažil jsem se dotazník příliš „nenafukovat“ a klást otázky na zkoumané téma. Domnívám se, že většina respondentů odpovídala dle svého nejlepšího vědomí a svědomí, ale zaručit to nikterak nemohu. Tento průzkum nebyl zcela anonymní, což mohlo mít na konečný výsledek značný vliv.

Závěr

Pojistné podvody jsou stejně staré jako samotné pojišťovnictví. Trestní sazba za pojistný podvod se pohybuje podle rozsahu škody až do výše 10 let odnětí svobody. Napříč této skutečnosti je společnost k tomuto trestnému činu velmi liberální a považuje toto jednání prakticky za legitimní. Některé pojistné podvody jsou natolik důmyslné, že namísto pohoršení vzbuzují obdiv k člověku, který je dokázal vymyslet a zrealizovat. Zasluhou tohoto postoje naší společnosti se vytrácí rozdíl mezi počestnou osobou a podvodníkem a dochází k prudkému nárůstu pojistných podvodů mezi obyvateli. Podvody v pojišťovnictví neohrožují jen majetek pojištěn, ale v souladu s principem solidárnosti i majetek všech poctivých účastníků pojištění.

Jak již bylo uvedeno výše, tolerance společnosti k pojistným podvodům je velmi vysoká. Základním prvkem prevence by měla být účinná snaha změnit tento postoj společnosti k tomuto trestnému činu formou vhodné osvěty a medializace problematiky. Všichni pojistitelé by měli mít svá specializovaná antifraudová oddělení, dostatečně školit své zaměstnance a vhodně nastavit systém likvidace pojistných událostí. K výraznému omezení těchto podvodů přispěly informační systémy se speciálními softwary, které dokáží zachytit podvody vnější i vnitřní. Těžištěm prevence je vzájemná spolupráce mezi pojistiteli. Výměnu informací o klientech má umožnit jednotný registr pojistných událostí. Tato kolektivní databáze by měla podstatně zvýšit efektivnost odhalování pojistných podvodů a zároveň ušetřit nemalé finanční prostředky na neoprávněně vyplaceném pojistném plnění. Důležitou součástí preventivní činnosti je úzká spolupráce pojištěn a orgánů činných v trestním řízení. Statistické přehledy vypátraných pojistných podvodů potvrzují zvýšenou činnost policie v této oblasti. Na druhou stranu jsou ze strany policie stále častěji odkládána trestní oznámení, s odůvodněním, že se v dané věci nejedná o pojistný podvod. V mnoha případech je prvořadým zájmem policistů věc „vyřídit a nikoliv vyšetřit.“ Při vyšetřování podezřelých škodních událostí tak musí jednotliví pojistitelé spoléhat zejména na svá zjištění, posudky specialistů či najatých soukromých detektivů.

Podvody v pojišťovnictví byly do roku 1998 subsumovány pod skutkovou podstatu podvodů obecných. S účinností od 1. ledna 1998 byla do trestního zákona č. 140/1961 Sb. zavedena

a přesně vysvětlena skutková podstata pojistného podvodu v §250a. V současné době je pojistný podvod upraven ustanovením §210 trestního zákona č. 40/2009 Sb.

U této trestné činnosti je zjišťována stále větší míra profesionality pachatelů. Mnohdy jsou pojistné podvody precizně organizované, dostatečně logisticky podchycené a může se na nich podílet celá řada osob, jako např. tzv. bílí koně, zaměstnanci policie, likvidátoři pojistných událostí a někdy i lékaři poskytující falešné lékařské posudky, rentgeny apod. Pojistitelé tak musí hledat a vyvíjet stále nové a dokonalejší aktivity, které by jim pomohly v boji s čím dál rafinovanějším jednáním pachatelů pojistných podvodů.

Osobně se domnívám, že i když jsou pojišťovny stále více úspěšnější při odhalování pokusů o pojistný podvod, s velkou pravděpodobností nikdy nedojde k úplné eliminaci této latentní trestné činnosti.

Troufám si tvrdit, že vytyčeného záměru mé diplomové práce bylo docíleno, neboť teoretická materie na předchozích stránkách v dostatečném rozsahu pojednává o všech stanovených tématech této práce.

Seznam použitých zdrojů

Citace

Literatura:

DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přepracované vydání.

Praha : Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 1. vydání. Praha : Ekopress, 2003.

178 s. ISBN 80-86119-67-X.

ČEJKOVÁ, Viktória; NEČAS, Svatopluk; ŘEZÁČ, František. *Pojistná ekonomika*. 1. vydání.

Brno : Masarykova Univerzita, Fakulta ekonomicko-správní , 2003. 145 s.

ISBN 80-210-3288-X.

CHMELÍK, Jan; PORADA, Viktor; PRŠAL, Vlastimil. *Pojistné podvody*. 1. vydání.

Praha : Policejní akademie ČR, 2000. 94 s.

ŠÁMAL, Pavel; et al. *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*. 1. vydání.

Praha : C. H. Beck, 2001. 801 s. ISBN 80-7179-493-7.

KRATOCHVÍL, Vladimír; a kolektiv. *Trestní právo hmotné: Obecná část*. 3. vydání.

Brno: Masarykova univerzita. 2003. 571 s. ISBN 80-210-2985-4.

Elektronické dokumenty:

Business.center.cz [online]. 2010 [cit. 2010-10-12]. *Správa pojištění*. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pojmy/p753-sprava-pojisteni.aspx>>.

ČNB.cz [online]. 2011. [cit. 2010-10-12]. *Počet pojišťoven*. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/pojistovny/poj_ukazatele_tab01.html>.

Akont.cz [online]. 2009. [cit. 2010-10-12]. *Kaptivní pojišťovny*. Dostupné z WWW: <<http://www.akont.cz/cz/24.kaptivni-pojistovny>>.

Managementmania.com [online]. 2011. [cit. 2010-10-12]. *Pojišťovna*. Dostupné z WWW: <<http://managementmania.com/pojistovna>>.

Penize.cz [online]. 2007 [cit. 2010-11-30]. *Pachatelé pojistných podvodů mají někdy čtyři nohy či šest rukou*. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/pojisteni/29325-pachatele-pojistnych-podvodu-maji-nekdy-ctyri-nohy-ci-sest-rukou>>.

Trestní řízení [online]. 2011 [cit. 2011-09-15]. *Škoda jako znak trestného činu*. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/skoda-jako-znak-trestneho-cinu>>.

Právní rádce [online]. 2002 [cit. 2011-09-25]. *Pojišťovací podvody v ČR z pohledu dřívější a dnešní právní úpravy*. Dostupné z WWW: <[http://pravniradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article\[id\]=11749780](http://pravniradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article[id]=11749780)>.

Právní rádce [online]. 2009 [cit. 2011-09-30]. *Nový trestní zákon č. 40/2009 Sb.* Dostupné z WWW: <<http://pravniradce.ihned.cz/c1-38730700-novy-trestni-zakonik-c-40-2009-sb>>.

Měsíc.cz [online]. 2010 [cit. 2010-10-01]. *Pojistný podvod vám jen tak neprojde, na recidivisty si posvítí i zákon*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/aktuality/pojistny-podvod-vam-jen-tak-neprojde/>>.

Ekonom [online]. 2007. [cit. 2010-10-12]. *Češi tolerují pojistné podvody*. Dostupné z WWW: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-20417950-z-ciziho-krev-tece>>.

Pojistiživot.cz [online]. 2011. [cit. 2010-11-16]. *Fakta o životním pojištění*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojistizivot.cz/fakta-o-zivotnim-pojisteni-l>>.

Měsíc.cz [online]. 2011. [cit. 2010-11-16]. *Pojistná částka*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/slovnicek/pojistna-castka/>>.

Pojistiživot.cz [online]. 2011. [cit. 2010-11-16]. *Fakta o životním pojištění*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojistizivot.cz/fakta-o-zivotnim-pojisteni-l>>.

Penizenavic.cz [online]. 2010. [cit. 2011-10-01]. *Pojistné podvody jsou v kurzu*. Dostupné z WWW: <<http://www.penizenavic.cz/clanky/pojistne-podvody-jsou-v-kurzu>>.

Investic.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-01]. *Pojistné podvody: Čemu se při nekalostech raději vyhnout*. Dostupné z WWW: <<http://www.investia.cz/pojistne-podvody-cemu-se-pri-nekalostech-radeji-vyhnout>>.

Finance.cz [online]. 2010. [cit. 2011-10-02]. *Co v případě závažných onemocnění?* Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/pojisteni/informace/soukrome-zdravotni/zavazna-onemocneni/>>.

Pojištění.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-08]. *Na co se zaměřit při pojištění domácnosti*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojisteni.cz/clanky/a/211/na-co-se-zamerit-pri-pojisteni-domacnosti.html>>.

iDNES.cz/Finance [online]. 2011. [cit. 2011-10-09]. *Co je pojištění staveb*. Dostupné z WWW: <http://finance.idnes.cz/co-je-pojisteni-staveb067/poj.aspx?c=A001025_000001_viteze_96>.

Podnikatel.cz[online]. 2011. [cit. 2010-10-09]. *Pojistit nebo nepojistit?* Dostupné z WWW: <<http://www.ipodnikatel.cz/Pojisteni/pojistit-nebo-nepojistit.html>>.

Fincentrum [online]. 2011. [cit. 2011-10-10]. *Pojištění podnikatelů a průmyslu*. Dostupné z WWW: <<http://www.fincentrum.com/nase-sluzby/korporatni-obchody/pojisteni-podnikatelu>>.

Měsec.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-12]. *Havarijní pojištění*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/pojisteni/pojisteni-aut/havarijni-pojisteni/pruvodce/>>.

iDNES.cz/Finance [online]. 2011. [cit. 2011-10-12]. *Pojišťovny: Nejvíce podvádějí Pražáci a Středočeši*. Dostupné z WWW: <http://finance.idnes.cz/pojistovny-nejvice-podvadeji-prazaci-a-stredoces-f80-/poj.aspx?c=A110801_155028_poj_zuk>.

Pojištěníprokaždého.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-13]. *Obecná odpovědnost*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojisteniprokazdeho.cz/pojisteni-osob/obecna-odpovednost>>.

Euro-pojištění.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-13]. *Pojištění odpovědnosti za škodu v občanském životě*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojisteni-odpovednosti.info/pojisteni-odpovednosti-za-skodu-v-obcanskem-zivote/>>.

Měsec.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-13]. *Povinné ručení*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/pojisteni/pojisteni-aut/povinne-ruceni/pruvodce/>>.

Měsec.cz [online]. 2003. [cit. 2011-10-14]. *Pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/pojisteni-odpovednosti-za-skody/>>.

Respekt [online]. 2011. [cit. 2011-10-14]. *Pojištění profesní odpovědnosti*. Dostupné z WWW:<http://www.respect.cz/produkty/pojisteni_odpovednosti/profesni_odpovednost.html>

Finance.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-14]. *Krytí rizik cestovním pojištěním*. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/pojisteni/informace/cestovni/co-to-je/>>.

iDNES.cz/Finance [online]. 2011. [cit. 2011-10-14]. *Letní pojišťovací perličky: podvodníci to zkoušejí na letišti i u lékaře*. Dostupné z WWW:

<http://finance.idnes.cz/letni-pojistovaci-perlicky-podvodnici-to-zkousi-na-letisti-i-u-lekare-1eq-/poj.aspx?c=A110713_101305_poj_bab>.

Bankovnípoplatky.com [online]. 2011. [cit. 2011-10-15]. *Dochází nám snad peníze? Počet pojistných podvodů v ČR opět narostl*. Dostupné z WWW:

<<http://www.bankovnipoplatky.com/dochazeji-nam-snad-penize-pocet-pojistnych-podvodu-v-cr-opet-narostl-14843.html>>.

Měsíc.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-14]. *Berete si úvěr? Nezapomeňte na pojištění*.

Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/berete-si-uver-nezapomente-na-pojisteni/>>.

Bankovnípoplatky.com [online]. 2011. [cit. 2011-10-15]. *Dochází nám snad peníze? Počet pojistných podvodů v ČR opět narostl*. Dostupné z WWW:

<<http://www.bankovnipoplatky.com/dochazeji-nam-snad-penize-pocet-pojistnych-podvodu-v-cr-opet-narostl-14843.html>>.

Generali [online]. 2011. [cit. 2011-10-15]. *Křivka pojistných podvodů míří strmě vzhůru*.

Dostupné z WWW: <<http://www.generali.cz/tiskove-zpravy/krivka-pojistnych-podvodu-miri-strme-vzhuru>>.

Peníze.cz [online]. 2008. [cit. 2011-10-15]. *Nejoblíbenější pojistné podvody*. Dostupné z

WWW: <<http://www.penize.cz/pojisteni/42888-nejoblibenejsi-pojistne-podvody>>.

iDNES.cz/Finance [online]. 2011. [cit. 2011-10-16]. *Nová pojistná finta zneužívání životní pojištění. Frčí ale i podvody s auty*. Dostupné z WWW:

<http://finance.idnes.cz/nova-pojistna-finta-zneuziva-zivotni-pojisteni-frci-ale-i-podvody-s-auty-1lj-/poj.aspx?c=A110120_101146_poj_sov>.

Deník.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-16]. *Akce úžovka: 300 obviněných z pojistných*

podvodů. Dostupné z WWW: <http://www.denik.cz/z_domova/akce-uzovka-obvinenych-z-pojistnych-podvodu.html>.

Bankovnípoplatky.com [online]. 2011. [cit. 2011-10-17]. *Nejvíce pojistných podvodů? V Praze. Nejméně? Na Vysočině a v Ústí*. Dostupné z WWW: <<http://www.bankovnipoplatky.com/nejvice-pojistnych-podvodu-v-praze-nejmene-na-vysocine-a-v-usti--15539.html>>.

Měšec.cz [online]. 2007. [cit. 2011-10-18]. *Přírodní kalamity – významný zdroj pojistných podvodů*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/tiskove-zpravy/prirodni-kalamity-vyznamny-zdroj-pojistnych-podvodu/>>.

Ekonom [online]. 2007. [cit. 2011-10-19]. *Češi tolerují pojistné podvody*. Dostupné z WWW: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-20417950-z-ciziho-krev-tece>>.

SystemOnLine [online]. 2007. [cit. 2011-10-20]. *Fraud management aneb data mining v praxi*. Dostupné z WWW: <<http://www.systemonline.cz/business-intelligence/fraud-management-aneb-data-mining-v-praxi.htm>>.

Policie ČR [online]. 2011. [cit. 2011-10-20]. *20 let Policie České republiky*. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>>.

Cebia [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. *VINFOTO*. Dostupné z WWW: <<http://cebia.cz/cz/vinfoto-fotodokumentace-vozidla>>.

AutoTracer [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. *VIN – číslo karoserie*. Dostupné z WWW: <<http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>>.

AutoTracer [online]. 2011. [cit. 2011-10-22]. *Kde najdu VIN*. Dostupné z WWW: <<http://www.zkontrolujsiauto.cz/co-je-vin-vozidla>>.

Finance.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Pojišťovny opět úspěšné v boji s podvodníky*. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/295876-pojistovny-opet-uspesne-v-boji-s-podvodniky/>>.

Profit.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Pojišťovny loni odhalily podvody za 600 miliónů*. Dostupné z WWW: <<http://www.profit.cz/clanek/pojistovny-loni-odhalily-podvody-za-600-milionu/>>.

Olomouckénovinky.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Nejvíce pojistných podvodů? V Praze*. Dostupné z WWW: <<http://www.olomloucekovinky.cz/zpravy/style=default/zpravy/business/nejvice-pojistnych-podvodu-v-praze/>>.

Penízenavíc.cz [online]. 2010. [cit. 2011-10-23]. *Pojistné podvody jsou v kurzu*. Dostupné z WWW: <<http://www.penizenavic.cz/clanky/pojistne-podvody-jsou-v-kurzu>>.

Peníze.cz [online]. 2008. [cit. 2011-10-23]. *Jak se odhalují pojistné podvody*. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/spotrebitel/47563-jak-se-odhaluji-pojistne-podvody>>.

Unicorn systém I-Fraud [online]. 2010. [cit. 2011-10-28]. *I-Fraud*. Dostupné z WWW: <<http://www.unicornsyste.ms.eu/cz/reseni/attachments/I-FRAUD.pdf>>.

Bankovníctví [online]. 2010. [cit. 2011-10-29]. *Emus a řízení operačních rizik*. Dostupné z WWW: <[http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article\[id\]=18460590](http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article[id]=18460590)>.

Unicorn systém Emus [online]. 2010. [cit. 2011-10-29]. *Emus-osvědčený systém prevence*. Dostupné z WWW: <http://www.unicornsyste.ms.eu/cz/reseni/attachments/EMUS_150dpi.pdf>.

Adastra [online]. 2011. [cit. 2011-11-01]. *Adastra Fraud Management Systém*. Dostupné z WWW: <http://www.adastra.cz/809_adastra-fraud-management-system-%28afms%29.aspx>.

AFMS pro pojišťovny [online]. 2008. [cit. 2011-11-01]. *Adastra Fraud Management Systém*. Dostupné z WWW: <<http://www.adastra.cz/file.aspx?id=232>>.

Úspory.cz [online]. 2011. [cit. 2011-11-02]. *Jak na úvěrový registr?* Dostupné z WWW: <<http://www.uspory.cz/clanky/novinky/jak-na-uverovy-registr>>.

Czech Credit Bureau [online]. 2011. *Anti-Fraud řešení-Fraud Analyser*. Dostupné z WWW: <<http://www.creditbureau.cz/%C5%98e%C5%A1en%C3%AD/Produkty/Pages/Fraud-Analyser.aspx>>.

Novinky.cz [online]. 2011. [cit. 2011-11-05]. *Pojišťovny líčí past na velké ryby, které v podvodech otáčejí i milióny*. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/finance/223352-pojistovny-lici-past-na-velke-ryby-ktere-v-podvodech-otaceji-i-miliony.html>>.

Opojištění.cz [online]. 2010. [cit. 2011-11-05]. *Pojistné podvody-stálá bolest pojišťoven*. Dostupné z WWW: <<http://www.opojisteni.cz/pojistovny/pojistne-podvody-stala-bolest-pojistoven/>>.

Penze.cz [online]. 2008. [cit. 2011-11-05]. *Jak se odhalují pojistné podvody*. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/spotrebitel/47563-jak-se-odhaluji-pojistne-podvody>>.

Lidovky.cz [online]. 2008. [cit. 2011-11-05]. *Pojišťovny mají kvůli pojistným podvodům detektory lži*. Dostupné z WWW: <http://byznys.lidovky.cz/tiskni.asp?r=firmy-trhy&c=A111110_154719_firmy-trhy_apa>.

Mojepoplatky.cz [online]. 2009. [cit. 2011-12-10]. *Pojistný podvod: může se týkat i Vás?*. Dostupné z WWW: <<http://www.mojepoplatky.cz/pojistny-podvod-muze-se-tykat-i-vas-123.html>>.

Deník.cz [online]. 2007. [cit. 2011-12-15]. *Téma pojistných podvodů*. Dostupné z WWW: <http://rakovnický.denik.cz/zpravy_region/rozhovor_na_tema_pojistnych_po.html>.

Pojištění.cz [online]. 2010. [cit. 2011-12-15]. *Škodovost*. Dostupné z WWW: <<http://www.pojisteni.cz/clanky/a/117/skodovost.html>>.

Autoškola-online [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Zákon o silničním provozu*. Dostupné z WWW: <<http://www.online-autoskola.cz/legislativa/zakon-o-silnicnim-provozu.html>>.

Bankovní poplatky.com [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti*. Dostupné z WWW: <<http://www.bankovnipoplatky.com/zakon-o-nekterych-opatrenich-proti-legalizaci-vynosu-z-trestne-cinnosti-350.html>>.

Silniční zákon.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla v platném znění*. Dostupné z WWW: <<http://www.silnicnizakon.cz/zakon/zakon-o-pojisteni-odpovednosti-z-provozu-vozidla-393.html>>.

Bankovnictví [online]. 2011. [cit. 2011-12-26]. *Jak podvádí "bílé límečky"*. Dostupné z WWW: <<http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-52669360-jak-podvadi-bile-limecky>>.

Český rozhlas [online]. 2010. [cit. 2011-12-26]. *Pojišťovny nejsou tak hloupé, jak si myslíte*. Dostupné z WWW: <http://m.rozhlas.cz/motozurnal/radce/_zprava/813626>.

KOZLÍK, J. [online]. 2004. [cit. 2011-10-18]. *Ohrožuje lidi konzumní způsob života?* Dostupné z WWW: <http://www.literarky.cz/index_o.php?p=clanek&id=304&rok=2004&cislo=26>.

CHMELÍK, J. Soudní inženýrství. *Charakteristika pojistných podvodů*. Brno: Příspěvek XV. mezinárodní konference soudních znalců. 2006, s. 152-153.

ŠTABLOVÁ, R. Majetková kriminalita. In *Kriminologie*. [online]. Praha: Renata Štablová, 2008 [cit. 2010-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.vsrr.cz/kestazeni/predmety/kriminologie.pdf>>.

Skutková podstata. In *Wikipedia: otevřená encyklopedie* [online]. Stránka naposledy edit. 27. 11. 2006 [cit. 2011-12-01]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Skutkov%C3%A1_podstata>.

Bílý kůň. In *Wikipedie*. otevřená encyklopedie [online]. Stránka naposledy edit. 15. 11. 2010. [cit. 2011-10-16]. Česká verze. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/B%C3%ADl%C3%BD_k%C5%AF%C5%88>.

Indikátor. In *Wikipedia*: otevřená encyklopedie [online]. Stránka naposledy edit. 2011-10-17. [cit. 2011-10-23]. Česká verze. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Indik%C3%A1tor>>.

Data mining. In *Wikipedia*: otevřená encyklopedie [online]. Stránka naposledy edit. 2011-12-15. [cit. 2011-10-24]. Česká verze. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Data_mining>.

Prevence. In *Wikipedia*. otevřená encyklopedie [online]. Strana naposledy edit. 17. 11. 2011. [cit. 2011-10-20]. Česká verze. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Prevence>>.

Zákon o ochraně osobních dat. In *Wikipedia*: otevřená encyklopedie [online]. Stránka naposledy edit. 2011-11-11. [cit. 2011-11-24]. Česká verze. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1kon_o_ochran%C4%9B_osobn%C3%ADch_%C3%BAhaj%C5%AF>.

Česká televize.cz/i-vysílání [online]. 2011. [cit. 2011-10-18]. *Jak napálit pojišťovnu*. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1100627928-ta-nase-povaha-ceska/411235100011007-jak-napalit-pojistovnu/titulky/>>.

ČAP [online]. 2011. [cit. 2011-10-20]. *Historie ČAP*. Dostupné z WWW: <<http://www.cap.cz/Folder.aspx?folder=Lists%2fMenu%2fO+n%C3%A1s>>.

CEA Insurers of Europe [online]. 2011. [cit. 2011-10-20]. *About the CEA*. Dostupné z WWW: <<http://www.cea.eu/index.php/about-the-cea>>.

SANDRINE, N. XIII International Conference about Insurance Crime. *Insurance fraud – problem definition and overview of approaches across Europe*. March 11, 2010. Dostupné z: <http://piu.org.pl/public/upload/ibrowser/04_Insurance_fraud_S_Noel.pdf>.

Ostatní dokumenty:

Pojistný obzor. Č. 11. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2006. ISSN 0032-2393.

Pojistný obzor. Č. 2. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2003. ISSN 0032-2393.

Pojistný obzor. Č. 9. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2005. ISSN 0032-2393.

Pojistný obzor. Č. 6. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2005. ISSN 0032-2393.

Pojistný obzor. Č. 9. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2003. ISSN 0032-2393.

Pojistný obzor. Č. 7. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2005. ISSN 0032-2393.

Pojistný obzor. Č. 10. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2000. ISSN 0032-2393.

Pojistný obzor. Č. 8. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2001. ISSN 0032-2393.

Pojistné rozpravy. Č. 10. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2001. ISSN 0862-6162.

Pojistné rozpravy. Č. 9. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2003. ISSN 0862-6162.

Pojistné rozpravy. Č. 3. Praha: Česká asociace pojišťoven, 1998. ISSN 0862-6162.

Tisková zpráva ČAP. [online]. 2011[cit. 2011-09-18]. *Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění*. Dostupné z WWW:
<<http://www.cap.cz/search.aspx?q=pojistn%C3%BD%20podvod>>.

Hasičský záchranný sbor ČR. Rámcová smlouva o spolupráci mezi Hasičským záchranným sborem ČR a Policií ČR. [online]. 2011. [cit. 2011-10-20]. Dostupné z WWW:
<<http://www.hzscr.cz/soubor/ramcova-smlouva-s-cap-pdf.aspx>>.

Cebia. Všeobecné podmínky pro fotodokumentaci a klasifikaci vozidel systémem VIN FOTO. [online]. 2001. [cit. 2011-10-22]. Dostupné z WWW:
<http://cebia.cz/download/vseob_podm_VINFOTO.pdf>.

Sdružení Sova. Koupě ojetiny není riziková, pokud znáte tato pravidla. [online]. 2001. [cit. 2011-10-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.sdruzeni-sova.cz/prirucka.pdf>>.

Adastra Fraud Management Systém – produktový list. [online]. 2008. [cit. 2011-11-01]. Dostupné z WWW: <http://www.adastra.cz/809_adastra-fraud-management-system-%28afms%29.aspx>.

Bibliografie

BALOUN, V. *Finanční kriminalita v České republice*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 2004. 183 s. ISBN 80-7338-029-3.

JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Linde, 2006. 823 s. ISBN 80-7201-630-X.

NOVOTNÝ, O.; VOKOUN, R. a kol. *Trestní právo hmotné: II. zvláštní část*. 5. vydání. Praha: ASPI, 2007. 480 s. ISBN 978-80-7357-261-7.

Seznam příloh:

Příloha 1 – **ZÁKONODÁRNÁ OPATŘENÍ** (rozsah přílohy: 2 s.)

Příloha 1 – ZÁKONODÁRNÁ OPATŘENÍ:

- a) **Zákon č. 40/2009 Sb.**, trestní zákoník, jež v Hlavě V. – Trestné činy proti majetku, přesně specifikuje pojistný podvod a způsoby jeho páchaní.¹⁸⁸,
- b) **Zákon č. 363/1999 Sb.**, o pojišťovnictví, udává základní rámec a pravidla pro podnikání v pojišťovnictví. Určuje možné právní formy v pojišťovnictví, definuje pojmy související s pojišťovací činností, určuje pravomoci státního dozoru nad pojišťovnictvím a především udává povinnosti pojišťovněm.¹⁸⁹,
- c) **Zákon č. 37/2004 Sb.**, o pojistné smlouvě, vymezuje zejména obsah pojistné smlouvy, její vznik, přerušení, změnu a zánik. Dále definuje pojištění škodové a obnosové a vztah mezi pojistníkem a pojistitelem¹⁹⁰,
- d) **Zákon č. 101/200 Sb.**, o ochraně osobních údajů, je základním právním předpisem upravujícím ochranu osobních údajů a činnost Úřadu pro ochranu osobních údajů. Podstatou zákona je ochrana občana před neoprávněným zasahováním do jeho soukromého a osobního života neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním osobních údajů¹⁹¹,
- e) **Zákon č. 361/2000 Sb.**, o silničním provozu, vymezuje zejména provoz na pozemních komunikacích, řidičské oprávnění a řidičský průkaz, bodové porušení povinností stanovených zákonem a jiné¹⁹²,
- f) **Zákon č. 61/1996 Sb.**, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, vymezuje především pojem „legalizace výnosů“, povinnost identifikace účastníků obchodu, povinnost mlčenlivosti a další¹⁹³,
- g) **Zákon č. 38/2004 Sb.**, o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí, vymezuje obsah činnosti zprostředkovatele a činnosti samostatného likvidátora pojistných událostí, určuje povinnosti pro výkon této činnosti a definuje druhy pojišťovacích zprostředkovatelů¹⁹⁴ a
- h) **Zákon č. 168/1999 Sb.**, o pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla, vymezuje povinnost uzavření pojištění odpovědnosti, ale udává i subjekty, pro které

¹⁸⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸⁹ Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁰ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přepracované vydání. Praha : Ekopress, 2009. s. 184.

¹⁹¹ Zákon o ochraně osobních dat. In *Wikipedia: otevřená encyklopedie* [online].

Stránka naposledy edit. 2011-11-11. [cit. 2011-11-24]. Česká verze. Dostupné z WWW:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1kon_o_ochran%C4%9B_osobn%C3%ADch_%C3%BAdej%C5%AF>.

¹⁹² Autoškola-online [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Zákon o silničním provozu*. Dostupné z WWW:

<<http://www.online-autoskola.cz/legislativa/zakon-o-silnicnim-provozu.html>>.

¹⁹³ Bankovní poplatky.com [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti*. Dostupné z WWW: <<http://www.bankovnipoplatky.com/zakon-o-nekterych-opatrenich-proti-legalizaci-vynosu-z-trestne-cinnosti-350.html>>.

¹⁹⁴ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přepracované vydání. Praha : Ekopress, 2009. s. 194.

tato povinnost neplatí (např. složky integrovaného záchranného systému, vozidla Ministerstva obrany a Policie ČR a další). Z pojištění jsou hrazeny škody, které způsobí pojištěný jiné osobě při jízdě autem na majetku a zdraví. Tomu, kdo provozuje vozidlo bez pojištění odpovědnosti hrozí pokuta až do výše 40000 Kč.¹⁹⁵

¹⁹⁵ Silniční zákon.cz [online]. 2011. [cit. 2011-10-23]. *Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla v platném znění*. Dostupné z WWW: <<http://www.silnicizakon.cz/zakon/zakon-o-pojisteni-odpovednosti-z-provozu-vozidla-393.html>>.